

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25.—; za ino-
smstvo Din 40.— neobvezno.

Oglas po tarifu.

Uredništvo:

Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta
št. 16/I. — Telefon št. 72.

Nočna redakcija: od 19. ure naprej v
Knalovi ul. št. 5/L — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Uprava:

Upravišče: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 36.

Insertni oddelki: Ljubljana, Prešer-
nova ulica št. 4. — Telefon št. 36.

Podružnice: Maribor, Barvarska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta,

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.842. — Praha číslo 78.180.
Wien Nr. 105.442.

Ljubljana, 16. maja.

Naša jugoslovenska ideologija je ute-
meljena na zgodovini razvoja našega
naroda. ona izhaja iz dejstva, da smo
bili nekaj Slovenci, Hrvati in Srbi isto,
da smo govorili isti jezik, imeli iste
etične lastnosti.

Ker so nas nesrečna usoda in sovraž-
niški toletja in stoletja razdvajali, ker
so z vsemi silami pospeševali razvoj
nasprotnosti med nami in skušali med
nami ustvarjati nove narodne individu-
alnosti celo na umeten način (bosanski
narod!) ker so vse storili, da nas z ne-
tenjem medsebojnih bratskih sporov in
bojev končno razdružijo, se je naša pr-
votna narodna celota skoraj da razbila.
Jugoslovenska ideologija smatra, da je
z našim formalnim ujedinjenjem v enot-
ni državi prišel čas, ko je treba to našo
enoto rekonstruirati ter z nacionalno
sintezo pospeševati našo nasprotno pot
razvoja, kakor pa smo jo hodili dolga
stoletja pred našim osvobojenjem.

Ta jugoslovenski nacionalizem je
kulturn in človečanski. On stremi za
dobrobitom lastnega naroda, a ne želi,
kar je tujeza in njegov končni cilj je,
da jugoslovenski rod in njegova drža-
va v zvezi z drugimi slovanskimi nara-
di doprinese kar največ za napredek
človečanstva. Smatramo, da je v naš-
em narodu dovolj vrlin, ki bodo v edin-
stvu se mogle razviti in ojačati ter po-
stati blagodejne činiteljice za socialni,
gospodarski in kulturni napredek člove-
štva.

Reintegracija narodnega edinstva je
glavni ali tudi najtežji problem našega
novega svobodnega življenja. Masa na-
roda je izgubila čut skupnosti in le s
težavo si iščejo Slovenci, Hrvati in Srbi
pot nazaj v edinstvo. Na žalost se do-
ber del političnih voditeljev ne zaveda
svojih nalog ter išče z zapeljivostjo
ljudstva v stare predsodke in nove
plemenske spore strankarskih ali pa celo
narodnim interesom sovražnih koristi.
Navzlic vsemu gre jugoslovenska stvar
naprej. Mogoče jo je ovirati, razvoj za-
vlačevati, njene končne znake pa nič
preprečiti ne more. Preko plemenskih,
verskih, regionalnih, socialnih in drugih
strasti nastaja nov tip jugoslovenskega
človeka, državljana nove Jugoslavije,
v kateri se polagoma bratsko izravna-
vajo interesi vseh in kjer bo sigurno
končno zmagovalo pri vsakem vpraša-
nju le načelo občega narodnega na-
predka.

V naših primitivnih razmerah je po-
leg plemenskega separatizma tudi po-
krajinska samozaveš, regionalizem,
od največjega vpliva. Ako pogledamo na-
zaj v razvoj Slovencev, vidimo, kako
težak je bil prehod iz Kranjca in Stajer-
ca v Slovenca. Še danes je ta regional-
izem v Slovenca, marveč tudi za
večino inteligentov jako krepak mo-
mens. Regionalizem je odločilno pomag-
al nam ugrabitelj Korosko, on ima be-
sedo, kadar Kranjec ali Stajerc grdi
Primorca, ki ga je mednje nesreča za-
nesla. Kuliko Slovencev je, katerim bi
bila Ljubljana enako draga kakor Mar-
ibor? Koliko jih je, ki smatrajo kot Slo-
vencev vsak košček naše ožje domovine
za enako mil?

Pa se kdo čudi, da danes še ni ve-
liko Jugoslovenov, ki so enako veseli
in ponosni, ako čujejo o napredku Ljub-
ljane, Zagreba ali Beograda. Ideja jugo-
slovenske demokracije bi šele tedaj v
popolnem razmahu, ko bo imel n. pr.
Makedonec pri pogledu na Bled iste
vzvišene občutke, kakor Slovenci pri
pogledu na Ohridsko jezero, kadar bo-
mo torej vsi Jugoslovenci čutili iskreno
jugoslovenski in kadar bomo rapram
vsem enako pravični hvalili predvsem
to, kar je za skupnost boljše.

Ako opazujemo današnje politično
stanje pod vidikom naše bodočnosti ali
z razgleda razvoja človečanstva, mora
vsakogar v srce zabežati ozkosrčnost,
reakcionarnost in zloba voditeljev na-
ših takozvanih opozicijskih strank,
ki se kakor brezumni zaganjajo v stav-
bo našega narodnega edinstva. Po še-
stih letih Jugoslavije trkajo z vrat napre-
sne tabele s črtilci, uprizarjajo jezikov-
ne konflikte, kakor naši predniki pred
50 leti v boju z nemštvom. Drugi zopet
ustvarjajo čisto na novo »protisrbijski
blok« ter se iz jugoslovenskih uni-
taristov razvijajo nazaj v Samosloven-
ce. Narodni poslanec Salih Baljić je v
včerajšnjem »Slovincu« politiko gosp.
Radića, Korosca in drugih opozicijsko-
cev prav točno označil s »tragikome-
dijo«. Žalostno je pri vsem tem le to,
da je žrtve te tragikomedije tudi jugo-
slovensko ljudstvo, ki ni zaslužilo, da
bi imelo v svoji državi, ki jo treba gra-
diti temelje njene lepše bodočnosti, za
voditelje tudi politične komedijante.

Odhod poslanika Younga

Beograd, 16. maja. p. Danes je odpotoval
na Angleško britanski poslanik na našem
dvoru sir Alban Young. Na kolodvoru so
se poslovili od njega zunanji minister dr.
Ninčić, finančni minister dr. Stojadinović
in poslanec dr. Marinković (vsi s soprogami)
ter ves diplomatski zbor.

Radićevci bi vladu podpirali

Glasovali bi za vladine predloge brez udeležbe v vladi. — Gos-
pod Pašić jim svetuje, da naj se tudi v ta namen razgovarjajo z
Narodnim blokom kot takim. — V Narodni skupščini počitni-
ško razpoloženje.

Beograd, 16. maja. p. Današnji dan
je prinesel mnogo več jasnosti v polo-
žaj, ker se v javnosti vedno bolj zazna-
va za podrobnosti radićevskih ponudb
za stop v vladu. Ministrski predsednik
Pašić je na svojem zadnjem sestanku
s Pavlom Radićem naglašal, da ne sme-
jo, ako žele podpirati vladu, pogajati se
samo z eno stranko vladne koalicije,
ampak tudi z drugo skupino. Razgovor-
jati morajo z Narodnim blokom. G. Pa-
šić je nadalje naglašal, da ima Narodni
blok dovolj trdno večino za pozitivno
delo v Narodni skupščini in da sedanje-
ga položaja nikakor ne misli izpreme-
niti. Ako želi g. Pavle Radić sodelovati
z vladu, mora računati z absolutno
kompaktnostjo Narodnega bloka. Odtod
veliko vznemirjenje, ki so ga danes
kazali radićevci.

Po razgovoru vašega dopisnika z ne-
katerimi radikali se da soditi, da bi ra-
dićevci pristali tudi na to, da bi postali
poporniki vladne koalicije, ne da bi
vstopili v vladu. Glasovali bi za vladne
predloge brez sodelovanja v vladi.

Beograd, 16. maja. p. (S. p.) U do-
poldne je bil na današnji predsednik
Pašić, ob pol 11. pa je došel na dvor
minister Sv. Pribečević ter ostal pri
kralju do pol 12. Ti avdienci sta bili v
zvezi s kraljevim odhodom. Oba vodi-

telja Narodnega bloka sta poročala kra-
lju tudi o političnem položaju. Po avdi-
jenci sta oba voditelja imela konferenco
do 1. popoldne. Pri odhodu s te konfe-
rence so novinarji obkolili ministra
Pribečevića, ki pa je mirno in kratko
odvrnil:

«Nimam ničesar povedati. Vse je do-
bro in v redu.» Ko so ga novinarji
vprašali, kaj je z vstopom radićevcev
v vladu, je minister Pribečević odgo-
voril z nasmehom: «To vprašanje še ni
aktualno, da bi se razgovarjali o njem!»

Min. predsednik Pašić je dopoldne
dolgo časa konferiral z ministri Mi-
lanom Srbićem, Božo Maksimovićem,
Nikolo Uzunovićem, Dušanom Trifunovićem,
popoldne pa z Grisogonom. Opoldne
je bil na dvoru tudi predse-
dnik skupščine Trifković.

Večje število poslancev je odšlo do-
mov in so danes razpravljale samo
nekaterne sekcije za zakonske osnutke.
Popoldne je imel sejo odbor za prou-
čevanje zakonskega načrta o kmetijskih
kreditih. Končal je 23 členov. Jutri do-
poldne se seja nadaljuje. Danes je imel
sestanelek tudi skupščinski odbor za za-
kon o ustroju sodišč in je obdelal
oni del, ki se nanaša na okrožna so-
dišča. Jutri bo razpravljalo o trgovinskih
sodiščih.

Novi zakon o osnovnem šolstvu

Včeraj je kralj podpisal ministru Pribečeviću pooblastilo, da
predloži Narodni skupščini projekt novega šolskega zakona. —

Beograd, 16. maja. p. Danes je kralj
sprejel v avdiaciji ministra prosvete
Pribečevića, ki je med drugim poročal
vladarju o osnutku novega enotnega
zakona o osnovnem šolstvu. Kralj je
podpisal ukaz, s katerim se minister
Pribečević pooblašča, da zakonski pro-
jekt predloži Narodni skupščini v raz-
pravo in sklepanje.

Novi zakon uvaža v celi državi 8-

letno šolsko dolžnost, uvaža za vse
ozemlje institucijo krajin šolskih svet-
ov ter za vsako oblast oblastni šolski
svet. Zakonski projekt sloni na moder-
nih pedagoških načelih ter bo z izena-
čenjem vzgojnih načel v našem osnov-
nem šolstvu v veliki meri pospešil raz-
voj enotnega nacionalnega mišljenja v
našem narodu.

Dr. Ninčić o položaju Male antante

Važne izjave novinarjem. — Brezupnost boljševiških načrtov.
Razmerje do Madžarske in Bogarske.

Beograd, 16. maja. p. Popoldne ob 5.
je sprejel zunanji minister dr. Ninčić no-
vinarje in jim podal izjave o delovanju
konference Male antante in o splošnih
pogledih na zunanjo politiko. Dr. Nin-
čić je uvodoma naglašal veliko uho-
govinstva in veliko nalogo našega ti-
ska, in nato nadaljeval:

Konferenca Male antante more z za-
dovoljstvom ugotoviti, da so se na
vsakem sestanku zunanjih ministrov
njih članic vedno bolj utrdile simpa-
tije in stremiljenja za zblizanje narodov,
in sicer ne samo v vladah dotičnih drž-
av, ampak tudi v širokih ljudskih pla-
steh. Vsi, ki smo bili v Bukarešti, smo
mogli ugotoviti, kako ugodno se govori
o naši državi in kakšna politična važ-
nost se pripisuje sodelovanju z našo
vlado. Zanimivo je, da so bili doslej na
vseh šestih konferencah Male antante
navzoči vedno isti trije zunanji ministri,
namreč dr. Beneš, Duca in Jaz. Težko
se pripeti kaj takega v drugih državah
v Evropi. Iz tega se vidi, kako stabilne
so politične razmere v naših državah.

O delovanju konference same je mi-
nister poudarjal, da je bilo na dnevnem
redu največješih troje vprašanj: Av-
strija, Madžarska in položaj na Balkanu
v zvezi z Bogarsko. Ni treba tega raz-
umeti tako, da nismo prijateljsko naklo-
njeni tem trem državam, ampak smat-
ramo, da imajo naše tri države, zdru-
žene v Mali antanti, skupne interese v
Srednji Evropi in na Balkanu. Vesti o
priključitvi Avstrije k Nemčiji so poda-
le poseben povod za izmenjavno misli.
Bukareška konferenca je konstatirala
skupen interes na tem, da se ohrani
status quo.

O Madžarski smo razpravljali v smi-
slu, da ni izpolnila obveznosti, ki jih na-
laga mirovna pogodba, zlasti kar se
tiče vojske. Izjava ministrskega pre-
sednika Bethlena glede revizije mirov-
nih pogojev je napravila mučen utis.

Dr. Ninčić je nato govoril o Bolgar-
ski in rekel, da bo o razmerju do te drž-
ave govoril obširno v Narodni skup-
ščini v odgovoru na interpelacijo dr.
Voje Marinkovića. Lahko pa izjavim,
je dodal, da smo se v Bukarešti sporu-
mili, da se z naše strani nikakor ne
sme oslabil bolgarska vlada, ki se bori
z destruktivno akcijo tretje internaci-
onalne. Z druge strani pa ne smemo do-
pustiti, da bi Bolgarska zvišala vojsko
preko one mere, ki jo določa mirovna
pogodba.

Akcija tretje internacionalne ni mogla
imeti uspeha niti v mali Estoniji, ki je
neposredna sosedka sovjetske Rusije
in nima vojske, zato ga tudi ne bo ime-
la v nobeni drugi državi in tudi ne na

Bolgarskem, ki ima resno vojaško silo.
Velika škoda je, da razpisajo boljševi-
ci za svojo propagando toliko denarja,
ki bi ga lahko veliko boljše uporabili, da
rešijo široke plasti ruskega naroda be-
de. V Bukarešti se je tudi govorilo o
deistvu, da je postal Dunaj zavetišče
vseh pustolovcev, ki mislijo na atenta-
te in zločine.

Dr. Ninčić je nato prešel na naše raz-
merje do Grčije in dejal, da so nas do-
vedli važni interesi do razmišljanja o
političnem sodelovanju z njo. Pozajanja
z Grčijo so v teku, vendar ni pričako-
vati prehitrega zaključka zaradi važ-
nih, delikatnih vprašanj. Pozajanja na-
vzlic temu teko z obeh strani zelo pri-
jateljsko in je upati na popoln končni
sporazum.

Minister je zatem govoril o razmerju
do Italije in ugotovil, da so odnosi
zelo pristrčni, zlasti odkar se je sklenil
prijateljski pakt med obema kraljevi-
nami.

V Bukarešti je bilo z zadovoljstvom
sprejeto poročilo o prijateljskem paktu
s Poljsko.

Dr. Ninčić je prešel končno na važ-
nost konference Zveze narodov, ki bo
v Ženevi razpravljala o razorožitvi in
varnostnem paktu. Tega zasedanja se
udeležijo največji svetovni politiki in
strokovnjaki. Govorniki misli, da bo pri-
hodnji sestanek ministrov Male antante
najbolje v Ženevi. Proti jeseni pa je
projektna konferenca Male antante
v Beogradu.

Velik uspeh ljubljanske drame v Beogradu

Beograd, 16. maja. p. Nocoj se je vršilo
v razprisanem Narodnem Pozorišču prvo
gostovanje ljubljanske drame. Izjavila so žu-
paničevci »Veronika Deseniška«. V gleda-
lšču je bila najzibranjša beogradska publi-
ka, m. dr. tudi predstavnik vlada, med ni-
mi minister Zerkov, dvor. parlamenta Pu-
blika je z velikim zanimanjem in globokim
razumevanjem sledila župančičevemu kras-
nemu delu ter je odlikovala zlasti glavne
akterje Marjo Vero, Šaričevu, Rogoza in
Levarja s ponovnim burnim aplavzom. Oton
Župančič, ki je prisostvoval predstavi, je
moral priti na oder ter je bil ponovno pri-
sredno aklamiran. Uspeh večera je popola-
ter služil ljubljanski drami v veliko čast.

Kralj in kraljica v Topoli

Beograd, 16. maja. p. Danes ob 1. popo-
ldne se je odpeljala kraljevska dvojica z av-
tomobilom v Topolo, kjer ostane več dni.
potem odpotuje na Bled, kjer namerava
ostati del časa.

Izjalovljena teroristična akcija komunistov

Načelnik ministrskega oddelka za javno varnost Lazarević o
aretacijah atentatorjev ter o teroristični akciji komunistov v Ju-
goslaviji. — Incident ob bolgarski meji se je poravnal brez diplo-
matske intervencije.

Beograd, 16. maja. p. Naša oblastva so
ugotovila, da je incident ob bolgarski meji
pri Črnošavcih le kraljevskega značaja in da
zato ni povoda za diplomatske korake.

Beograd, 16. maja. p. Popoldne je sprejel
načelnik oddelka notranjega ministrstva za
javno varnost Ljubiša Lazarević novinarje
in jim dal informacije o poslednjih aretaci-
jah bolgarskih atentatorjev ter o ukrepih
vlade zoper komuniste in nasilnost v Ju-
goslaviji. Že pred par dnevi je dobil ome-
njeni oddelk poročilo, da se je naselil v
blatini stanovanja bivšega bolgarskega mi-
nistra Obova v Gunduličevi ulici Bolgar
Hristov. Policija je postala nanj pozorna.
Pred tremi dnevi ga je ob 4. zjutraj prišla
ko je hotel stopiti v hišo kjer stanuje Obov.
Ker mož ni imel legitimacije, ga je policija
aretirala, zlasti ker je našla pri njem oro-
žje. Hristov je pobežnil, ko ga je hotel
agent ukleniti, a ga je policija po 20 minutah
zopet imela v rokah. Pri njem so našli tudi
druge stvari, ki potrjujejo sum, da je prišel
v Beograd z namenom, da izvrši atentate
na ugledne bolgarske izseljence.

Oddelk za javno varnost je ukrenil vse

potrebno, da se namere bolgarskih terori-
stov ne izvršijo. Tekom včerajšnjega in
današnjega dne je bilo prijetih kakih 70 Bol-
garov, ki so bili potem večinoma izpušeni.
V zaporu je bilo pridržanih osem Bolgarov
Ugotovilo se je tudi, da je prijel Hristov
zelo nevaren človek in da je prišel v Beo-
grad s popolnoma določenim načrtom.

Kar se tiče komunističnega gibanja, ki si
je stavilo za cilj, da izvede pri nas ista na-
sila kakor na Bolgarskem in da zasnuje
podobne širokopotezne atentate na mini-
stre in ugledne politike, je dejal načelnik
Lazarević v nadaljnjem razgovoru z novi-
narji, da je ukrenila uprava mesta skupaj
z notranjim ministrom vse potrebno, da
pa seveda ne more še ničesar povedati o
podrobnostih. Izjaviti mora le, da je sedaj
vsaka nevarnost odstranjena. Na stanova-
nih sumljivih komunistov in republikancev
so bile izvršene hišne preiskave, ki so imele
precej uspeha. Dognalo se je, da so komu-
nisti zasnovali širokopotezne teroristične
akcije, ki se jim je sedaj popolnoma izja-
lovlila.

Nameravan atentat na kralja

Načrti za pravočasno preprečeno komunistično akcijo so bili
skovani na Dunaju in v Sofiji.

Beograd, 16. maja. r. Preiskava o za-
roči, ki je bila skovana v inozemstvu
proti kralju in ministrom, se nadaljuje
z mrzlično naglico. Policija je izvršila
včeraj več tainih pogonov po mestu.

Večina aretirancev je bila obdržana v
zaporu. Aretiranih je bilo več Rusov,
nekaj Madžarov in večje število Bol-
garov, dijakov, inženjerjev, bivših viš-
jih oficirjev in delavcev. Imena areti-
ranih in sokrivcev drži policija strogo
tajno, ker so nekateri razkrinkani po-
bežnili v inozemstvo. Pri osebnih prei-
skavi aretirancev so našli samokrese in
pištole. Več aretirancev je izjavilo, da
so imeli nalogo, pri prvi priliki izvršiti
atentat na kralja Aleksandra in člane
vlade.

Preiskavo vodi policijski šef Lazare-
vić osebno, ki je ukrenil vse potrebne
ukrepe, da se prepreči v Beogradu
eventualni incidenti. Vsa javna poslo-

ja kakor tudi ogrožene osebnosti so
stalno pod nadzorstvom.

Včerajšnjemu večernemu brzovlaku
iz Bolgarske je bil priklopljen tudi va-
gon jake kot prevozno blago za Švico.
Vagon je bil zaprt in plombiran in oči-
vidno od Sofije naprej ni bil več odprt.
Na kolodvoru v Nišu pa je nenadoma
skočila skozi okno moška oseba in iz-
ginila v temi, ne da bi jo mogla poli-
cija izslediti. Po mnenju oblasti kre oči-
vidno za kakega atentatorja, ki je bil
na ta način vtihotapljen v našo državo.

DEMARŠ NA DUNAJU

Beograd, 16. maja. r. O nameravanju
atentatov proti našim vodilnim državnikom
je obvestila naša vlada že pred tremi dnevi
neka tuja prijateljska država. Na podlagi
dosedanjih izpovedi aretirancev izvrši naj-
brže naša vlada demarš samoodbrambi pri
neki sosedni državi, ki je mirno trpela vse
priprave.

„Vdova Rošinka“ na indeksu

Objava goriskega nadškofa Sedeja proti Golarjevi veseligr. —
Klasičen vzgled klerikalnega pojmovanja svobode tiska in kul-
turne svobode sloh.

Gorica, 16. maja. a. Današnja »Goriška
Straža« objavlja na prvem mestu dnevnih
vesti naslednjo objavo goriskega nadškofa:
Opomin, Skofije in dušni pastirji morajo
po cerkvenem pravu (canon 1405, paragraf
2) ob priliki vernike opominjati na nevar-
nost in škodo, ki izvira iz čitanja slabih
knjig, posebno pa prepovedanih. Med knji-
go in knjižico, ki so katoličanom prepove-
dane, spadajo one, ki vero ali naravnost
nalašč napadajo in s tem ljudi, posebno ne-
izkušeno mladino pohujšujejo. V zadnjem
času se je je la uprizorjati na odrih naših
kulturnih društev veseligr. »Stari grehi«
od češkega pisatelja dr. Josipa Stolbe, pre-
vedeno na slovensko od Frana Govekarja
in sicer ne le v mestih, ampak tudi po na-
ših vaseh. Žalibog so tej pohujšljivi igri
prisostvovali tudi šolski otroci. Sicer ta
igra ni naravnost naperjena zoper vero ali
krščansko naravnost, vendar je vernikom,

zlasti mladini pohujšljiva, ker v omiljeni
obliki pokazuje naš greh in njegove slabe
raslede, pa ga nikakor ne obsoja. Jasno
je, da se s tem ne pospešuje prava kultura,
marveč se ljudstvo odvaža od krščanskih
vzorov in načel.

Predlaskim so pri nas pričeli uprizoriti
grdo igro »Pijusak« od Petroviča, ki je
kmalu izginila z naših odrov, ko so bili du-
hovniški krogi odločno proti tej umazano-
sti.

Naravnost obsoditi in prepovedati pa mo-
ram igro »Vdova Rošinka«, ki jo prirejajo
svobodomiselnja društva, ker je po vsem
svojem plehkom jedru protisrbska.

Na koncu opominjam, da se prepoveda-
ne igre ne smejo ne samo natiskati in štati,
v druge jezike prevajati, ne prodajati in
tudi ne drugim posojati.

V Gorici, 14. maja 1925.

František Borgia, nadškof.

Tendenciozne vesti „Hrvata“

Beograd, 16. maja. p. Povodom tenden-
cijskih vesti zagrebškega »Hrvata«, ki pravi,
da se namerava samostojna demokratska
stranka cepiti v srbsko in hrvatsko sa-
mostojno stranko, sta nas prosvetni mi-
nister g. Svetozar Pribečević in poslanec Ju-
raj Demetrović pooblastila izjaviti, da so te
vesti brezsmiselna izmišljotina. Samostojni
demokratski klub je v vsem popolnoma so-
gласen, o čemer imajo razširjalci takih
vesti dovolj prilike, da se dobro prepr-
čajo.

Dr. Ploj član reparacijske komisije

Beograd, 16. maja. p. Namesto člana Gju-
rica v reparacijski komisiji je imenovan dr.
Miroslav Ploj.

Konflikt med novinarji in zagrebškim gledališčem poravnal

Zagreb, 16. maja. n. Danes je bil rešen
spor med zagrebškim gledališčem in novi-
narji. Gledališka uprava je poslala zagreb-
ški sekciji Jugoslovenskega Novinarskega
Udruženja izjavo, da obžaluje incident in
da ni mogla preprečiti razširjenja gledal-
škega lista »Comedija«. Na predlog Novi-
narskega udruženja bodo odslej plačevala
uredništva novinarjem gledališke abonmaje,
gledališče pa bo plačevalo listom oglašje in
notice.

Demanti vesti o Chamberlainovem odstopu

Pariz, 16. maja. (Avala) Agence Havas
javlja iz Londona: Vse vesti o odstopu dr-
žavnega tajnika za zunanje zadeve Cham-
berlaina se kategorično demantirajo. Med
Baldwinom in Chamberlainom vlada seljko
prej popoln sporazum. Reuterjev urad je
danes izdal oficijelen demant o teh demisi-
jskih poročilih.

Strahote lakote na Kitajskem

Peking, 16. maja. r. Po poročilih iz Kan-
tona vlada v južnokitajski provinci Kvej-
Can strahotna lakota. Na tisoče ljudi je
že podleglo lakoti. Mnogi prodajajo svoje
otroke kot sužnje, samo da si pridobijo živila.
Kantonski misijonarji poročajo, da so se v
posameznih vaseh dogodili celo slučajni ka-
nibalstvi. Lakota je nastala vsled silno sla-
be letošnje žetve.

Apanaža italijanskega prestolonaslednika

Rim, 16. maja. a. Ministrski predsednik je
zbornici predložil zakonski načrt, ki določa
prestolonasledniku apanažo dveh milijonov
lire na leto. Ta apanaža se zviša, ko postane
prestolonaslednik polnoleten ali pa so ožen,
na tri milijone.

Naši kraji in ljudje

Županijska palača v Mariboru

Županijska palača v Mariboru je bila šele kratko pred vojno zgrajena za urade okrajnega glavarstva, finančne oblasti in davčnega urada. Poslopje je poleg Mestne hranilnice in Narodnega doma najimpozantnejša stavba v Mariboru. Žal, da od izbruha vojne naprej ni imela pravega gospodarja in tako je našel sedanji veliki župan dr. Pirkmaier poslopje ob nastopu svojega odgovornega mesta skrajno zanemarjeno, kar je škodovalo predvsem tudi ugledu naše države v obsejnem Mariboru.

Gosp. velikemu županu se je posrečilo izposlovati pri vladi primeren kredit za vzpostavitev velike oblasti in je mogel tako tudi zanemarjeno poslopje nekoliko renovirati. Pisarne in hodnike so prepletkali in sploh vse očistili, tako da je danes veselo pogledati v urade mariborske oblasti. Tuici, ki prihajajo sem po poslih, dobe takoj pri vstopu ugoden utis o naših razmerah. Tudi dvo-rišče, na katerem je ležalo še od zidanja debelo kamenje in iz vojnega časa celi kupi cunji in podobne ropotije, so z neznatnimi sredstvi posuli z zemljo in nasejali travo, tako da vsaj nekoliko odgovarja nasproti ležečemu mestnemu parku in reprezentaciji vrhovne upravne oblasti ob meji. Da ne bo treba plačevati najemnine po tujih garažah, so postavili ob zidu tudi skromno kolibo za uradne avtomobile. Tudi mariborski župan dr. Leskovar je uvidel potrebo znanje reprezentacije in pustil baš te dneve vsa pota in ceste krog županijske palače regulirati in nasuti z drobnim peskom. Samo klerikalnemu poslancu Veseniaku, na Dunaju vzgojenemu akademiku, ki pa hoče videti v štajerskem Meranu rojstvarstvo kulturo, to čiščenje ni prav in je vložil zato radi "razmetavanja" denarja interpelacijo v Narodni skupščini. "Slovenec" in "Straž" seveda to politično braniarstvo klerikalnih poslancev debelo ponatiskujeta.

Mariborčani pa vedo zaletavanje poslance Veseniaka v dvorišče županijske palače pravilno ceniti. Kaj pa bi naj tak poslanec družega počel v Beogradu! Gosp. Vesenjak ima namreč približno sledeče kulturne nazore: O gledališču je nekoč pisal v "Straži", da je to institucija, kjer ženske kažejo svoje več ali manje obilne ude, svojim volilcem pa je še letos v "Straži" svetval, naj vržejo svojo kroglico v prvo škrinjico, v ostale pa kažejo — figo. Ni se torej čuditi, da tudi interpelacije o popravljanju dvorišča ni podpisal gosp. Žebot, ampak — profesor Vesenjak.

Kastav — slovenska riviera

Kastav, 16. maja. Vsled razdelitve naše države v velike županije, je pripadla tako zvana Kastavščina ljubljanski oblasti. Ta jugo-slovenski del Istre šteje okoli tisoč prebivalcev in meji na zapadu in jugu na kraljevino Italijo. Narod se bavi deloma s poljedelstvom, najbolj pa z raznimi obrti. Tu dobiš izvrstne zidarje, klesarje, kovače, ključavničarje itd. Ono malo zemlje, ki se nahaja med stenami in pečini, je preuredil narod s svojo marljivostjo, delavnostjo in žilavostjo v krasne njivice-terase, zasajene s sočivjem, trtami in sadnim drevjem. Vse prideleke pa unovčijo pridne gospodinje na trgih v Opatiji ali na Reki.

Samo žal, da umetno napravljeni kosi zemlje tega dobrega in nad vse poštenega ljudstva nikakor ne morejo preživljati. Emigracija po raznih delih sveta je zato že davno običajna. Kastavca dobiš kot ogljarija in apneničarja na Kranjskem, kot drvarja na Hrvaškem, v Bosni in Srbiji. Največ pa se selijo v Ameriko. Toda redkokdaj se udomači v novem svetu. Ne vzdržijo, da ne bi pred svojo smrtno gledal ali vsaj še enkrat videl svoj domači zvok sv. Jelene.

Kastavčan je nacionalen od pete do glave. Pokorava se zakonom in oblastim. Suženjski noče živeti. Hochstaplerije in nadutosti ne trpi. Ravno radi teh lepih lastnosti je spoštovan povsod po svetu.

Sredi Kastavščine, 360 m nad morjem, se dviga lepo in prijazno mestce Kastav. Šteje približno 140 hiš in je sedež vseh potrebnih oblasti: srezke, sodne, finančne, mejne orožniške itd. Do Opatije je 4 in pol kilometra, do električnega tramvaja v Reko 5 km. Prva železniška postaja Matulje je oddaljena od mesta 2 km, istotako tudi morje. V bližini Kastva se nahaja krasen gozdič. Zrak je gorsko-morski in izredno priporočljiv zlasti za bolne na pljučih. Iz Kastva je krasen razgled na morje in oddaljenejša kraja. Vzhičen nad divnim razgledom, je vzkliknil neki Italijan: "Vedere Napoli, poi morire, e vedere Castua, poi vivere!"

Letošnjo sezono nameravajo posetiti Kastav številni gosti. Izredno se zanimajo za ta krasni del slovenske riviere posebno bratje Srbijanci. Vsi so dobro-

Olga Knipper — Čehova

Slovita prvakinja moskovskega teatra **Hudožestvenikov kot NORA**
ELITNI KINO
Matica
Jutri
18. V.

došli. Sob je prilično dovolj na razpolago, hrana vsakovrstna, mleka v izobilici. Vino pa, da mu daleč naokrog ni para. Morje, čeprav italijansko, je blizu in se lahko vsak trenutek dobi prostniti. Domačini pravijo: "Svaki onaj, ko jednom vode pije iz kastavskog bunara, taj više ne želi otud."

Ivan Zakotnik

Priznanje zaslužnemu iavnemu delavcu.

Ljubljana, 16. maja.

Ob impozantni udeležbi blizu 300 ljudi se je vršila mrcov v restavracijskih prostorih pri Kavčiču v Šiški skromna svečanost, pri kateri je srezki poglavar za ljubljansko okolico gosp. dr. Ferjančič izročil red sv. Save splošno spoštovanemu posestniku in podjetniku v Zg. Šiški Ivanu Zakotniku.

Gosp. Zakotnik je odlikovanje v polni meri zaslužil. Polnih 20 let stoji na čelu občine Zg. Šiške, do lani kot župan, sedaj kot gerent. Koliko je storil na tem mestu za občino, je pokazal baš nocojšnji večer, ko so se zbrali k njegovi proslavi pristaši vseh strank. In to kljub temu, da je gosp. Zakotnik odločen naprednjak in navdušen Sokol. Ustanovil je sokolsko društvo v Šiški in je ves čas njega starosta. Je tudi starosta Ljubljanske župe in sploh poštvovalen sokolski delavec. Kakor znano, je bilo njegovo delo tudi ogromno telovadišče za vsesokolski zlet.

V svojem javnem udeleževanju je bil in je gosp. Zakotnik odločen narodnik in naprednjak, v privatnem občevanju pa ljubezniv in takten družabnik. Zato so prihajale res od srca čestitke, ki so mu jih mrcov izročili zastopniki kulturnih in humanitarnih organizacij iz Šiške, Ljubljane in okolice. Čestitali so mu g. dr. Krejčič, inž. Jesih, Marn, Cimerman, Kogovšek, Perko, Fr. Škof z Brda, Jančigaj, Tavčelj, Korbar, Smaidek iz Št. Vida, Zebal, Žirovnik, Tomaž, Novak, Dolinšek in dr. Travnar. Pozdravil ga je tudi dolgoletni šiškiški podžupan g. Arhar, ki je sicer pristaša SLS, a objektivno dovolj, da prizna zasluge tudi političnemu nasprotniku. V imenu njegovega delavstva je čestital gosp. Zaplotnik gosp. Lebnik, nakar se je odlikovanec v iskrenih besedah zahvalil vsem gratulantom. Med petjem zbora Čitalnice in igranjem tamburašev "Vodnika", je potekel večer v lepem soglasju. Na predlog gosp. Tomaža so zbrali gostje za občinske reveže v Zgornji Šiški 900 dinarjev.

Gratulantom se s tem pridružujemo tudi mi z željo, da bi ostal gosp. Zaplotnik še leno vrsto let ohranjen našemu javnemu življenju.

Lokalna železnica Slov. Bistrica

Slov. Bistrica, 16. maja. Na naši mali železnici vladajo že skoro dve leti nevdružne tarifne razmere. Tarifi so tako visoki, da jih ni mogoče več zmagovati in se morajo tukajšnji trgovci posluževati vozov in tovornega avtomobila za prevoz blaga namesto železnice, da si zmanjšajo prevozne stroške.

V tem oziru je začela naša krajeva organizacija SDS krepko akcijo. Odbor krajeve organizacije je podvel sam vse korake na merodajnih mestih, da se to stanje odpravi in se tarife znižajo; poleg tega je predsednik organizacije dr. Pučnik zbral za tozadevno spomenico, katero sta potem podpisala trgovski gremij in obrtna zadruga v Slovenski Bistrici, vse potrebno gradivo, s katerim se je dokazala nevdružnost sedanjega stanja.

Danes je prejela naša organizacija od pomočnika ministra šum in rudnikov g. Ivana Mohoriča razveseljujo obvestilo, da se je dosegel v tem za nas važnem vprašanju z načelnikom tarifnega odseka v ministrstvu saobračaja sporazum v tem smislu, da bo po novi tarifi vzeta ta proga v skupno kilometrsko kazalo, v katero pride tudi celo omrežje ježne železnice, tako da se tarife pri prehodu na glavno progno, kakor tudi na prehodih s proge bivše ježne železnice na državno železnico, ne bodo lomile. Glede klasifikacije blaga se bo tarifa tudi revidirala in bo veljala na naši lokalki ista klasifikacija kakor na glavni progi. Ta tarifa bo stopila najpozneje do poletja v veljavo. S tem je dosežen

Razstavo

v vseh prostorih ima danes

P. Magdić

Oglejte si!

Oglejte si!

izreden uspeh za naše interesente. Najlepša hvala ministrskemu pomočniku g. Ivanu Mohoriču za njegovo pomoč! To je torej tisto izkoriščanje ljudstva, o katerem toliko kriči in piše Slov. ljudska stranka, katere tukajšnji glavni predstavitelji so prekomodni, da bi se za tako potrebne reči sploh brigali, ampak le premišlujejo in pisarijo po "Slov. Gospodarju" o tistih lepih starih časih, ko še ni bilo dr. Pučnika in pa tako zagriženih demokratov v Slov. Bistrici. V nekem oziru bi tudi mi privoščili vsaj čitateljem "Slov. Gospodarija" tiste "lepe čase", ker bi jim vsaj ne bilo treba čitati o "novopečenem" doktorju Pučniku tako otročiji dopisov, kakor ga je zadnjič v "Slov. Gospodarju" napisal tukajšnji njegov, gotovo že "dobro prepečen" dopisnik.

Incident v zagrebškem kinu

Kako silno se nekateri ljudje užije v dogodke na platnu kinematografa, dokazuje nenavaden slučaj, ki se je dogodil v petek v Zagrebu v Balkan Palace kinu o priliki predstave filma "Helena". Gre za več ali manj duševno bolnega človeka, Andreja Maržetića, rodom iz Slinovca v Slavoniji, ki je nedavno prišel v Zagreb in kupil v petek karto za kino Balkan. Zdi se, da je bil že začetkom predstave zelo razburjen. Tako so vsaj izjavili ljudje, ki so sedeli poleg njega.

Morda je tudi velika reklama za film "Helena" delovala na to vaško dobrico. Več dni je bilo namreč čitati o nagi Heleni v hramu Afrodite, o revici lepotic, o levih in drugih stvarih, kar more razburiti celo blazirane meščane, kaj šele ubogega seljaka. No, po poročilih očividcev Maržetić razven nervoznosti ni kazal nobenih drugih znakov duševne zmedenosti. Ko je končno pričela predstava, se je pomiril, kakor ostali gledalci. Toda v drugem dejanju, ko Helena — stasita italijanska igralka stopi iz kopeli, je pričel Maržetić nenadoma mahati z rokami po zraku in vpiti. Čim je končalo dejanje, je prišlo več funkcionarjev kina, da se informirajo, kaj je. A z Maržetićem se ni dalo govoriti. Hropel je, se penil in govoril nerazumljive stvari, od katerih je bilo razumeti samo besede: Božica, kopeli, Sava. Ker je bilo očitno, da so filmski prizori živčno že tako slabotnega seljaka silno razburili, je bil poklican zdravnik, na čegar odredbo so ga potem prepeljali v opazovalnico.

Ubogi! Kako kašljaš!

In kako hripav si! Ako bi imel čudovite "TORO" prsne karamele vedno pri sebi, ne bi tako trpel! Vsakemu bolniku se toplo priporočajo, ker so sestavljene iz 5 raznih zdravilnih zelišč. Za otroke jako priporočljivo. Dobijo se za tri dinarje pri vsakem trgovcu. Poskusite jih!

Osemdesetletnica Istrana Fiamina

V torek dne 12. maja je učakal istrski rojak kapitan Ivan Fiamin 80 letni-ko svojega rojstva. Jubilat je med istrskim ljudstvom tako priljubljena oseba in po svoji prošlosti tako pomemben mož, da si štejemo v dolžnost izpregovoriti o njem tudi v našem listu.

L. 1855. — torej baš pred sedemdesetimi leti — se je pojavila v Opatiji kolera. Ni je bilo hiše brez bolnika; od dvesto prebivalcev, katere je tedaj imela Opatija, jih je pobrala kolera trin- sedemdeset. Med žrtvami so bili moške in starci, otroci in ženske. Takrat je kaplanoval v Opatiji ljubljence znanega škofa Dobrile, duhovnik Matija Ujčić. Ta svečenik je hodil od hiše do hiše, od bolnika do bolnika, tolažil prebivalstvo in deval umirajoče v sveto olje.

Na tej težki in bridki poti je spremljal Ujčić deček, kateremu je bilo tedaj jedva deset let. Kakor svečenik, je bil tudi strežnik neustrašen. Brez bojazni je pomagal, kjer je bilo treba in kolikor je bilo v njegovi skromni otroški moči.

Kmalu nato se je deček ločil od kopa in se podal na morje. Hotel je postati mornar. Bil je živ in vztrajen. Denar je štedil in s prištedenim nov-

Narodno pozorište v Beogradu

kjer se te dni vrši gostovanje ljubljanske drame. Lepo gledališče je bilo za časa vojne skoraj popolnoma razdejano, a je sedaj obnovljeno in modernizirano.

cem se je izučil za pomorskega poročnika in za kapitana. Najlejša svoja leta je preživel na morju; ko se mu je zdela borba z elementi narave dovolj, se je poslovil od ladje ter šel zopet na kopno. To je bilo leta 1887.

Baš tedaj se je začela Opatija dvigati in rasti. Kmalu je nastalo iz male vasice kopališče in letovišče. Narodna zavest je bila tedaj v Istri mrtva, neprebujena. Prva misel Ivana Fiamina, ko se je vrnil z morja, je bila, kako bi dvignil rojake iz mrtvila. V sebi je čutil vročo kri, gorečo ljubezen do ljudstva in materinščine. Začel je zbirati krog sebe rodoljube, Kmalu se mu je posrečilo osnovati "Čitalnico". S tem pa ni bila njegova misla končana. Opatija se je kmalu znašla pred težjimi vprašanji. V občinskem svetu in zdraviliški komisiji se je bilo treba boriti proti pangermanističnemu duhu, ki je skušal prodreti od vseh strani v hrvaško naselbino. Fiamin se je tujcem upiral in uprl. Da je Opatija ostala v zadnjih desetletjih prošlega stoletja to, kar je po svojem bistvu, je ponajveč zaslug Fiaminova.

Poslej se je udeleževal Fiamin redno domačega življenja in dela in ni manjkal nikjer, kjer je bilo treba zastaviti besedo in vpliv za čast materinega jezika. Hrvatski uspehi v Opatiji so bili njegovi uspehi. Bodril je narod z besedo in v govoru in pisavi, vplival mu je vero v prihodnost in ga prepričeval, da je njegova dolžnost vztrajati na postojankah, ki so mu jih zapustili prejšnji rodovi.

Fiamin je še danes mož čistega narodnega kova, živahen, poln humorja, moč vere v pravico, ki ne more izginiti, čeprav je trenutno potlačena. V njegovem osemdesetem letu mu tudi "Jutro" iskreno čestita. Želeč istrskemu ljudstvu še mnogo mož njegove vrste, kajti v takem rodu ne bo misel na domovino in materinščino umrla nikoli.

Pred usmrtnitvijo narednika Rumpla

Kralj je odklonil prošnjo narednika Avgusta Rumpla za pomilostitev in bo Rumpel v ponedeljek popoldne v Zagrebu ustreljen.

Našim čitateljem je strašni zločin narednika Avgusta Rumpla IV. armijske oblasti v Zagrebu, rojenega l. 1887, v Kamniku, gotovo še v spominu. V noči od 20. na 21. marca 1924 je Rumpel izvalil trgovca Dragutina Kelkovića iz Nove vrsi pri Zagrebu v klet inženjerskega oddeljenja v Jezuitski ulici, ga udaril z vso silo po glavi in nato z dvema samokresnima streloma ustrelil. Njegovo truplo je stlačil potem v predal stare pisalne mize na dnu skladišča. Nato je odšel v Kelkovićevo trgovino, si nabasal nahrbtnik z raznimi stvarmi, pokradel denar in zlatinino in potem nalepil na trgovino listek z napisom: "Radi ureditve blaga ostane trgovina dva dni zaprta." Z ukradenim blagom je krenil potem okoli pol dveh zjutraj proti mestu. Ko je šel po Zvonničarjevi ulici, ga je višji stražnik Sava Aluga, kateremu se je zdel sumljiv, ustavil in vprašal, kaj nosi s seboj. Rumpel je v odgovor potegnil samokres. Med obema se je razvil srdit boj, telom katerega je redarju pritekel v obličnem trenutku še en tovariš na pomoč, nakar je bil Rumpel zvezan in oddan na policijo, potem pa v garnizijski zapor.

V preiskavi, ki se je vršila pred divizijskim sodiščem dne 25. avgusta, je Rumpel priznal svoj zločin in tudi povedal, kje se nahaja Kelkovićevo truplo. Izgovarjal se je samo, da je izvršil dejanje v samobrambi. Obtožnica je zahtevala po § 159. srb. kaz. zak. radi premoženjskega roparskega umora smrtno kazeno. Med razpravo je bil Rumpel nenavadno surov. Obnašal se je kot skrajni degeneriranec in prava zver v človeški podobi. Sodišče ga je obsodilo v smrt z ustrelitvijo. Rumpel se je takrat pritožil na veliko vojno in kasacijsko sodišče ter končno potom ministrstva pravde prošil kralja za pomilostitev.

Njegova prošnja pa je bila odbita. V petek popoldne mu je bila prečitana v zaporih divizijskega sodišča smrtna obsodba. Po srbskem kazenskem zakonu mora biti ustreljen v treh dneh. Zato bo Rumpel ustreljen v ponedeljek ob 5. popoldne nekje v bližini pokopališča. Prosil je sicer še enkrat za pomilostitev, vendar pa je malo upanja na uspeh. Prepeljali ga bodo v zaprtem vozu na kraj streljanja. Postavljen bo nato pred

LJUBLJANSKI DVOR kino

Telefon 730.

V nedeljo 17. in ponedeljek 18.

Pat in Patachon

v smehapolni burki

"Prosim samo ljubeznivo"

Izven sporeda zelo zanimiv

Pathe Journal Štev. 8.

Najzanimivejši svetovni dogodki.

Predstave od nedeljah ob 11. dop. in ob 3. 5. 6. 7. 8. in 9. uri zvečer, ob delavnih ob 4. 5. 6. 7. 8. in 9. uri.

izkopano jama in privezan na stebel. Pet volakov pod vodstvom oficirja bo oddalo potem iz oddaljenosti 5 korakov smrtonosne strele. Ako ne bi bil takoj mrtve, se salva ponovi.

Mesto blagoslova — prokletstvo

Poljudno-znanstvena predavanja "Zveze kulturnih društev" (ZKD) po raznih krajih ljubljanske oblasti, zlasti pa ona o postanku sveta stvarjenju, početku človeka, o početku pračloveka, o vesoljnem potopu itd. mnogim gg. duhovnikom po deželi ne dajo miru, ker se boje luči-resnice in bi radi za vedno obdržali "naše dobro ljudstvo" v temi nevednosti. Zato porabljajo Marijine družbe, sestanke v katoliških domovih, pridige itd., da rohne proti tem predavanjem, jih skušajo smešiti ter sploh uničiti njih vpliv, češ: to so same "bedarije in oslarije", ki jih izmišljajo "puhle glave" modernih pseudoučenjakov, ki pa o verskih stvareh manj vedo, kakor še tako priprosta in nevedna ženica. To je orožje, teh "učenihi" gospodov, stvarnega pa vsi ti "veleučenihi" gg. župniki in kaplani ne povedo ničesar, ker ničesar ne vedo in tudi vedeti ne smejo.

Vsem sovražnikom luči-resnice to-le v kratko pojasnilo: ZKD. prireja javna poljudno-znanstvena predavanja in javne shode. Pridite torej tja in ugovarjajte stvarno. Govorite s stališča najmodernejših raziskovanj arheologije, asirijologije, geologije, biologije, limi glavami in "oslarijami". Kar je znan "astronomije itd. Nikjer se ne operira s "puhstvenim dokazano, se označi kot tako, jedli komu prav ali ne. Kar pa je še le domneva, četudi zelo verjetna, označi se kot taka. Bodimo iskreni in označimo prva poglavja takozvane Mojzesove knjige (Genesis) kot posnetek iz "starobabilonske mitologije ter starih pravljic in sicer na mnogih mestih posnete doslovno. Zemlja nam ni stara šele šest tisoč let, ter vstvarjena v šestih dneh, ampak je gotovo stara milijone let. Človek ni na svetu tudi šele toliko časa, saj se pred 5 do 6000 leti živeli v Mezopotamiji že ljudje s precej visoko kulturo. Človek je pač star več stotisoč, morda tudi milijonov let, ter se je razvil kakor nas uči descendenčna teorija. Vesoljni potop v običajnem smislu je pa pravljica, ravno tako, kakor zgodba o babilonskem stolpu. Mojzesovih knjig ni spisal Mojzes, ker se nahaja v njih mnogo takega, kar se je vpeljalo še le mnogo stoletij pozneje. Prav gotovo pa Mojzes ni sam opisal svoje smrti in pokopa. Tako učijo največji učenjaki — po vašem puhle glave — in tudi katoliški duhovniki. Ker se smatraje za veleučene moške, vam ne navajam ne imen, ne virov, gotovo vse poznate. Vendar pa bi vam svetovalo, da vsaj nekatere čitate, če jih smete, kajti "anathema" visi nad vami.

Stvar je namreč za vas precej koščljiva. Vleučeni gospodje, ste prisegli — in imam vas za poštnjake, ki takrat niste držali fige v žepu, da verujete vse do zadnje besede, kar je v sv. pismu, torej: da je svet s človekom vstvarjen pred šest tisoč leti v šestih dneh, da je govorila kača, kakor tudi Bileamov osel, da se je Jahve sprehal po raju v večernem hladu, da je jabolko krivo smrti in vseh bolezni in nesreč na zemlji ter po gubljenju toltkih milijard ljudi brez najmanjše krivde. Kajti kaj so zakrivil ljudje pred Kristom in vsi pogani do današnjega dne? In vendar: Bog je neskončno pravičen! Vi ste prisegli, da je Ješus ustavil sonce, da je bil Jona tri dni in tri noči v želodcu morskega soma! Na vse to in še na mnoge druge absurdnosti ste prisegli vi, "veleučenihi" gg. duhovniki, zato v svoji globoki inferiornosti hočete smešiti vse znanstveno raziskovanje, češ, to so samo "oslarije" in im-

Ko krog prijateljic pri mizi debatira, Bonattijeva čokolada

se servira.

2418-4

Danes ob 15. uri popoldne

Danes ob 15. uri popoldne

S. K. STURM, Graz (prvak Štajerske) : S. K. ILIRIJA (prvak Slovenije)

ob vsakem vremenu.

2781a

ob vsakem vremenu.

Domače vesti

Minister — slikar

Gosp. Winston Churchill je sedaj angleški finančni minister, in so zelo zadovoljni z njim. Popreje je pa bil že »vse« , n. pr. med vojno nekaj časa — sicer minister (dasi je civilist), in nekaj časa, menda celo dve leti, minister mornarice. Bil je pa tudi minister trgovine, minister pošte, minister zrakoplovstva, minister socialne politike in minister javnih del, pri zunanji politiki pa nekaj časa državni podtajnik. Vse to je naravnost čudovito, in še bolj čudovito je, da je ta vsestranski mož vsakokratni posel opravljal dobro, na zadovoljstvo občinstva in državljanov, da je v svoji vsakokratni stroki nekaj razumel, pisal o njej stvarne in prav uvaževane soise, govoril tehtne govore, — skratka, ta gospod je živ dokaz, da ni baš potrebno, da poznaš samo eno stroko in da z izpiti še dolgo ni vse storiš, da gre pa brez njih tudi, če imaš glavo na pravem mestu.

Velika Britanija nima ministrstva lepih umetnosti (kakor ga ima Francija). Sicer bi Winston Churchill smel aspirirati tudi na to ministrstvo, čeprav ima sedaj finance. Lord Birkenhead je pred nekaj dnevi na seji angleške silarske akademije sporočil, da je gosp. Churchill tudi — sijajen slikar, ki je Birkenheadu podaril dve krasni sliki, ki sta obešeni v njegovih salonih.

Pa ne samo to. Anonimno je baje Churchill razstavil tudi štiri slike v nekem znanem pariškem »salonu« (stalni razstavi) in vse štiri slike so našle tuje kuncice ter dosegle ceno povprečno po 30 funtov, t. i. okrog 2800 frankov, kar se smatra že za prav lepo ceno (okrog 8000 Din).

Za gosp. Winstona Churchilla lahko Angleže zavidamo. —

Zakaj sem prepiral to storilo iz »Vedne inozemske revije« ? I no! Absolutnem »fahmanov«, ki niso strokovnjaki, le tudi poglavje poleg onega o politični kritiki. Živela Churchill in M. A. C.!

* Izpopolnitev državnega sveta. V ponedeljek dne 25. maja se vrši v Narodni skupščini volitev članov državnega sveta. Državni svet je vrhovno upravno sodišče, ki ima 30 članov, a je sedaj 12 mest izpraznjenih, kar je 5 državnih svetnikov upokojenih, dva pa sta umrla. Od ostalih 23 članov so redno skoro štirje na dopustu radi bolezni ali drugih vzrokov. Ker posluje državni svet v šestih oddelkih po 5 članov, se je zadnje čase občutilo veliko pomanjkanje delovnih moči, saj je manjkala skoro tretjina državnih svetnikov. Poleg tega se morejo skupne seje državnega sveta o sklepanju raznih zadev upravnega značaja vršiti le, ako sta prisotni vsaj dve tretjini članov. Brezdvomno je, da je izpopolnitev državnega sveta nujno potrebna. Pri tem omenjamo, da poudarja zagrebška »Rileja« potrebo, da se na izpraznjena mesta državnega sveta imenujejo vsaj trije pravniki iz Hrvatske in Slavonije in vsaj eden iz Dalmacije, ker je v državnem svetu za celo pravno področje Hrvatske in Slavonije samo en član, a istotako tudi za Dalmacijo samo eden, kar je spričo še neizenačene zakonodaje nezadostno in vsled česar zastaja rešitev važnih upravnih zadev Hrvatske in Dalmacije.

* Izpremembe v državni službi. Z odlokom ministra za narodno zdravje sta imenovana: dr. Martin Herman za zdravnika pripravnika v splošni bolnici v Ljubljani, dr. Marija Kolar pa za zdravniško-pripravnico v javni bolnici v Celju. Predmetna učiteljica na srednji tehnični šoli v Ljubljani Alojzija Kristl je iz 4. skupine pomaknjena v 3. skupino II. kategorije državnih uradnikov. Nadalje so imenovani: časno upokojeni sodni sluga Jakob Ogrizek v Celju za sodnega slugo pri okrožnem sodišču v Celju; Avgust Sedež, invalid na Vrhniki, za sodnega slugo pri okrajnem sodišču na Vrhniki; Franc Vidmar pri deželnem sodišču v Ljubljani.

* Smrtina kosa. V Črnomlju je umrla zadnja gospa Antonija Herman. Pokopnica je podpirala vsa narodna društva, posebno pa je bila naklonjena črnoljubnemu Sokolu. Zapustila je pet nedoročenih otrok. — V Sovodnjem pri Škofiji Loki je preminul v sredo popoldne v 46 letu starosti daleč naokrog znan trgovec in gostilničar in posestnik, g. Valentin Frelih. Pokopali so ga v petek na pokopališču v Novi Oselci. — V Dolu je umrl dne 13. t. m. po dolgi bolezni g. Vinko Sentjarc, rudarski paznik v pokopju. Pokojnik je bil skrben oče in dober gospodar ter splošno priljubljen. Pogreb se je vršil v petek dne 15. t. m. na pokopališču v Dolu. Blagim spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* Zdravstveni inhalacijski aparat »Angulator« je od zdravniških avtoritet izpopolnjen in preiskuščen in kot izborno zdravilno sredstvo priznan. Škodljive posledice pri pravilni uporabi popolnoma izključene. Poleg privatnikov se trajno uporablja v bolnišnicah in zdraviliščih z največjim uspehi pri vseh navedenih boleznih. Prav vsled tega

ta aparat vsakomur toplo priporočamo. Podrobnosti so razvidne iz inserata »Angulator« v današnji številki.

* Promocija. Na dunajski univerzi je bil te dni promoviran za doktorja vsega zdravstva g. Viktor Merčun iz Maribora, večletni predsednik Slovenske dijaške zadrage na Dunaju.

* Izstop iz našega državljanstva. Matija Savelli, krojač v Münchenu, rojen v Rudniku in pristojen v Volčji potok, je izstopil iz našega državljanstva skupaj z ženo Rozo in s hčerkami Rozo, Marijo in Berto. Savelli si je izposloval nemško državljanstvo.

* Nabava tuje valute za potovanje v inozemstvo. Generalni inspektorat ministrstva financ je dovolil, da smejo za devizne in valutne kupčije pooblaščenke banke na podlagi pravih potnih listov v Nemčijo, Avstrijo in na Poljsko prodati našim državljanom vstrezno vrednost do 6000 francoskih frankov v valuti države, v katero potujejo, ali tudi druge valute do zneska 6000 francoskih frankov.

* Redukcija ženskih pomožnih uradnic pri Čekovnem uradu v Ljubljani. Zadnje dni je bilo pri Čekovnem uradu odpuščenih več ženskih uradnic, odnosno zvanic. Pri tem uradu je med približno 110 nameščenic ogromna večina ženskih. Urad nima menda niti 30 moških nastavlencev, tako da v tem oziru ni niti v dovoljni meri poskrbljeno za potreben naraščaj, ker se je, kakor čujemo, v zadnjih mesecih promet Čekovnega urada tudi precej skrčil. Je Čekovni urad reducirati število ženskih pomožnih moči, da more mesto njih nastavit moške uradnike. Na naše vprašanje ali je izvršeno redukcija ženskoga pomožnega osebja smatrali za definitivno, smo dobili odgovor, da bo Čekovni urad v jeseni, ako se promet dvigne zopet na lansko višino, reducirana ženska mesta zopet zasedel.

* Iz carinske službe. Dosedaj glavni revizor zagrebške carinarnice na južnem kolodvoru Radosav Ranković je premeščen v glavni carinarnici v Ljubljani ter je obenem iz 2. skupine II. kategorije pomaknjen v 1. skupino II. kategorije državnih uradnikov. Iz Ljubljane pa je premeščen v Zagreb glavni revizor Milan Petković.

* Iz upravnega sodstva. Državni svet je z razsodbo z dne 31. marca št. 1925. št. 20.541 zavrnil pritožbo delegacije ministrstva financ proti razsodbi upravnega sodišča v Celju z dne 6. novembra 1923 št. P 26-23-6. Z izpodbijano razsodbo je upravno sodišče opustilo nabavljeno zadružno državnih nameščenecv v Mariboru plačevanja davka na poslovni promet. Razsodba državnega sveta je važna za vse nabavljene zadruge državnim nameščenecv v Sloveniji.

* Dr. Čiliga v Italiji aretiran. Bivši tajnik Neodvisne delavske stranke Jugoslavije in urednik »Borbe« dr. Ante Čiliga, katerega je zagrebška policija nedavno izgnala preko meje v Italijo, je bil v Italiji kot italijanski državljani in dezertir takoj aretiran ko je prestopil mejo. Nhaja se v puljskih zaporih, dočim je bila njegova žena izpuščena na svobodo.

* Na naslov ravnateljstva drž. železnice v Ljubljani. Prejeli smo: Ravnateljstvo drž. želez. v Ljubljani se prosi za nujno izdajo odredbe glede brezplačne vožnje učitelstva ki vodi šol, mladino na podučne izlete. Dosedaj velja naedba, da ima na deset otrok ena učna oseba polovično vožnjo. To je prvi brezpredmetno, drugi na krivično. Zakaj? Vsaka učna oseba ima vendar kot državni uradnik želez. legitimacijo, s katero se lahko pelje za polovično ceno, kadar izvoli. Vodenje otrok na podučne izlete, ki so se zvezani s potovanjem po železnici, je ogroženo z nebroj nevarnostmi, ki lahko doleto živahno, razigrano in nezkušeno mladino. Kolika odgovornost za spremljevalca. Koliko energije porabi isti pri teh izletih za ohranjanje zdravja mladine in razširitev njenega znanja. Za ves ta napor naj na učitelstvo še žrtvuje normalne izdatke, ki bi jih sicer imelo, ako bi samo in le v svoje razvedrilo napravilo izlet. Pravično bi bilo le, da dobi na 10 otrok ena učna oseba brezplačno vozovnico. Ker se bodo ti izleti vršili pretežno koncem maja in v začetku junija, je še čas, da želez. ravnateljstvo popravi krivico, ki bi jo sicer občutilo vse učitelstvo.

Svilene nogavice Din 34—

Modna trgovina
F. & M. ROZMAN,
Židovska ulica 4.
Flor nogavice v vseh barvah, svileni jumperji.

* Znanstveno raziskavanje našega Jadrana. Jugoslovenska akademija znanosti in umetnosti je že pred vojno pričela z znanstvenim raziskavanjem našega Jadrana ter je nedavno sklenila, naj se ta raziskavanja sedaj nadaljujejo. Že v bližnjih dneh se posebna komisija poda na otočje severne Dalmacije, ki bo znanstveno raziskovala otoka Dugi otok in Kornat. Oba otoka sta s prirodoslovnega stališča še malo znana in še neraziskana. Komisija, sestojeca iz profesorjev dr. Vouka, dr. Hadžija dr. Pevalika, dr. Hirca in dr. Poljaka ostane letos

14 dni na omenjenih otokih. Pridruži se ji tudi profesor tehnične visoke šole Čiro Iveković, ki bo študiral tamkajšnje arheološke spomenike. Raziskovalna ekspedicija se bo nadaljevala več let.

* Razpisano službeno mesto. Odda se mesto pisarniškega oficijala pri okrajnem sodišču v Ljubljani. Interesente opozarjamo na razpis v 44. številki »Uradnega lista«.

* Preizkušnje kinooperaterjev. Za izvrševanje usposobljenosti preizkušnje operaterjev za strežbo projekcijskih priprav ob prirejanju javnih predstav s kinematografom je za upravno ozemlje gradbene direkcije v Ljubljani sestavljena posebna komisija. Člani komisije so inž. Leon Mencinger (predsednik), inž. Josip Otahal, inž. Gvidon Gulič, inž. Anton Ditrch, Alfonz Vakselj, poslovodja kina »Dvora«, ter Alojzij Koželj, poslovodja kina »Tivoli«. Takša za preizkušnjo znaša 240 Din. Izpiševala izdaja gradbena direkcija v Ljubljani.

* 250.000 Din za invalide v Sloveniji. Ministrstvo za socialno politiko je dovolilo za invalide v Sloveniji podporo v znesku 250.000 Din. Kakor poroča včerajšnja beograjska »Reč«, je poseben kurir denar že odnesel v Ljubljano in se takoj razdelil.

* Podpora Savezu dobrovoljcev. Ministrstvo za socialno politiko je naklonilo Savezu dobrovoljcev v naši državi 16.666 Din podpore.

* Štirirazredne meščanske šole. Po odredbi ministrstva prosvete se vse štirirazredne meščanske šole v ljubljanski in mariborski oblasti izpopolnijo v štirirazredne. V prihodnjem šolskem letu 1925/1926. se bodo v I. razred meščanskih šol sprejemali učenci, ki so z uspehom dovršili štiri razrede osnovne šole.

* Kaj naj to pomeni? V Mariboru so dobili včeraj českoslovaški državljani odkod našega ministrstva, da se jim prepoveduje nadaljnje bivanje v naši državi. Nekateri bi morali celo takoj oditi. Pri tem vlada ne priznava niti najzavednejšim českoslovom, članom Češkega kluba, JČ Lige, Sokola in drugih naših narodnih organizacij. Gornja odredba je vzbuila veliko ogorčenje ne samo pri Čehih temveč tudi pri naših ljudeh, ker se istočasno puščajo v miru ostali tujci, zlasti Nemci iz Avstrije ein Nemci, katerih mrgoli po Mariboru in ostalih obmejnih krajih. Take drakončne odredbe niso niti v našem lastnem interesu, še manj pa morejo utesnjevati prijateljsko razmerje s Čehoslovaki. Nismo še silili da bi naše ljudi iz Českoslovaške izganjali. Sploh pa ima vlada dovolj koristnega posla v tem, da nam izžene resnično nepotrebne in nadležne tujce. Pričakujemo, da bodo poklicani faktorji napravili temeljito temuduro.

* Zapravljanje socialnega denarja. Pišejo nam: Pokojniški zavod za nameščenice v Ljubljani je poslal pet članov svojega upravnega odbora v Dalmacijo, baje v svrhu ugotovitve razmer in pogojev za ustanovitev okrevališča za zasebne nameščenice Okrevališče je zelo potrebno in bi na to že davno lahko mislili, nikakor pa ni potrebno, da se na revirje polje kar cel štab strokovnjakov in nestrokovnjakov, morda samo zato, ker je te mesece v Dalmaciji prijetno. To je zapravljene denarja privatnih nameščenecv in se bodo gospodje morali takih razkošij temeljito odvaditi. Kdor hoče videti Dalmacijo, naj gre na lastne stroške in ne na naše.

* Slovenski bibliografski leksikon izide v 6 zvezkih do konca 1926. Naročniki celega leksikona plačajo ali 500 Din takoj ali Din 90 za posamezni zvezek. Naročila sprejema in oddaja že prvi zvezek založnica Zadruga gospodarska banka v Ljubljani in njene podružnice.

* Naš narod ni imel svojega izraza za testenine, morali smo ga šele ustvariti. Testenine so imenovani pašta, bigule, makaroni, špageti, itd. Prva kranjska tovarna testenin, ki je vpeljala pri nas testenine in pa slovenski izraz »testenine«, naziva svoj izdelek »Pekate« in sicer po začetnicah svoje trdke. Ljudje so se na ta izraz tako navadili, da ga rabijo sploh za testenine.

* Prva filatelistična koračnica. Prejeli smo: Na proslavi dvoletnice obstoja mariborskega filatelističnega krožka, dne 7. t. m. je zaigral društveni kvartet tudi filatelistično koračnico, gotovo prvo te vrste, ki jo je zložil in poklonil krožku kapelnik g. Rihard Richter. — Kakor sedaj izve, je koračnica, ki je muzikalno posrečena izšla v samoizdaji v Mariboru kot klavirski izvleček. Zanimanje za skladbo je zelo veliko, naročila prihajajo tudi iz tuzemstva: zato opozarjamo filateliste-muzike, da se pravočasno zanj interesirajo. Naklada je majhna, oprema je filatelistična in jako okusna, cena pa zmerna in moremo izdati te koračnike toplo pozdraviti in vsem le priporočati.

* Peti redni občni zbor Zveze trgovskih gremijev in zadrug se vrši v četrtek dne 21. t. m. ob 10. predpol dne v Rogoški Slatini v Zdraviliškem domu.

* Zupa SJSU za Slovenijo se zahvaljuje za Din 275, ki jih je nabrala gdč. Bezeljak Vida v Litiji in tov. Pirca St. za Din 70, nabranih v Sodražici.

* Za rekonvalescente in oslabele je Hočevarjeva aromatična železnata tinktura po 20 dinov. Aromatična. Izvrstna, ne kvati zob. Razpošilja od 3 steklenic dalje: lekarnar Hočevar, Vrhnika.

* Esperanto v Novem mestu. Pišejo nam: Upoštevajoč razmere, vlada pri nas dokaj živo zanimanje za mednarodni jezik Esperanto. Zadnje mesece smo imeli par predavanj v Narod. domu in v gimnazijskih prostorih, od katerih so bila posebno dijaška lepo obiskana. Danes ima Novo mesto aboniran 5 esper. časopisov in tudi že ustanovljeno esperantisko knjižnico. Zanimivo

je, da so nekateri dijakci po prvih predavanjih brez besednjaka že z razumevanjem prečitali esper. knjige, kar nepobitno dokazuje enostavno in logično sestavo jezika. Prepričani smo, da bo zanimanje za jezik še v toliko poraslo, v kolikor to zahteva idealna in praktična vrednost predmeta. Vivu la neutrala, internacia angvo Esperanto.

Roman Dunajčanko

Pratertraum

pride v KINO DVOR

* Narodnik Rumpelj bo jutri usmrčen. Narednik Avgust Rumpelj, rodom iz Kamnika, ki je lansko leto v Zagrebu umoril in oropal svojega prijatelja trgovca Kelkoviča v Novi vesi, bo jutri zjutraj v Zagrebu ustreljen, ker je bila njegova prošnja za pomilostitve odbita.

* 200 gramov pšenice za 29.000 dinarjev. Znati se mora! Pa nekaj poguma je treba. Sremski kmet Pero Damjanović iz Tovarnika bi bil rad ustanovil žitno trgovino, pa ni imel zato potrebnega denarja. Imel pa je 200 gramov lepe rumene pšenice najbolje kakovosti. S to se je podal na pot po Sremu, Vojvodini in Bački. Šel je od onega žitnega trgovca do drugega, pokazal vzorec in sklenil kupčijo, zahteval je seveda tudi primeren znesek na račun. Tako se je vršila kupčija leto dni. Potem pa je žitna kupčija mahoma žalostno končala. Te dni je bil Damjanović v Boljevcu aretiran. V preiskavi se je ugotovilo, da je Damjanović v letu dni zaslužil 29.000 Din z obratno glavnicu 200 gramov pšenice — seveda najbolje kakovitve.

* Povodenj v Južni Srbiji. Med Bitoljem in Prilepom se je utrgal oblak. Nastala je velika poplava. Železniška proga je močno poškodovana in je bil vsled tega promet ustavljen. Škoda je zelo velika.

* Smrt vled uživanja etra. V Karlovu pri Vrhu se je prošli terek sestralska vesela družba, sestojeca iz občinskega zdravnika dr. Arpada Bartoša, lekarnarja Palmotiča in občinskega tajnika. Ko jim ni več ugajala »slaba« pijača, so žganju primešali eter. Tajnik ni mogel piti močnejše pijače, temveč na sta jo popila zdravnik in lekarnar. Nalednjega dne je umrl zdravnik, a v četrtek tudi lekarnar. Obena je eter zjedel drobovino ter sta oba svojo lahkomišelnost plačala z življenjem. Umrla sta v groznih mukah.

* Smrtne nesreče. Delavec Franc Koželj iz Kregarjevega pri Stranjah je bil zaposlen pri plavljenju drv za kamniško mestno korporacijo. Na odslej še nepojasnjen način je padel v Bistrico in utonil. Trupla doslej še niso našli.

* Proti zaprtju, hemoridom in bolečinam v križu je naravna »Franc — Joževa grenčica« najučinkovitejše sredstvo, ako se pije večkrat na dan. Zdravniški preizkusi pri obolelih spodnjih organov telesa so ugotovili, da učinkuje »Franc — Joževa grenčica« sigurno razkrajačoče in lahko odvajajoče. Dobiva se v lekarnah in drogerijah.

Danes vsi na Grad!

Zamenjava stanovanja

Prijelne manjše stanovanje v centru se zamenja z večjim

od 4 do 6 sob,

in sicer v okrožju Aleksandrove ali Bleiweisove ceste, Kralja Petra trga ali Kongresnega trga. Eventualno v kaki vili blizu središču mesta. — Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Zamenjava stanovanja 15/25«.

Iz Ljubljane

u— Lužičkosrbski publicist v Ljubljani. V Ljubljani se mudi te dni g. Jifi Wicaz, urednik českoslov. dopisnega urada v Pragi, rodom lužički Srb. Mladi novinar, ki hoče porabiti svoj dopust v to, da spozna Slovenijo, bo v sredo dne 20. maja pod okriljem Jug.-čsl. lige predaval ob 7. uri zvečer v Mestnem domu o razmerah in življenju v svoji domovini, med lužičkimi Srbi, tem najmanjšim, a živahno slovenskem rodu.

u— Gostovanje hudožestvenikov v Ljubljani. Za nedeljsko predstavo »Zenitve« je na razpolago le še nekaj lož v parterju in v I. redu, odnosno ložnih sedežev, ki se tudi posamezno oddajajo. Predprodaja pri dnevnih blagajni v operi od 10. do pol 1. ure opoldne.

u— Brezsrčnost. Pišejo nam: Pobiranje suhljadi v gozdih še ni nihče prepovedal revnim slojem. Istotako pa usmiljen korzoni posestniki molče puste, da si reveži natešejo s štorov nekaj treščil ali pa cele štore izkopilejo in odnese domov, ker gospodarjem se navadno ne izplača, da bi se s tem sami bavili, temveč puste drevesne panje v gozdu segniti. Toda bogati graščak G. v Šiški dela izjemo. Ker so nekateri revni okoličani izkopali v njegovem gozdu par drevesnih štorov, jih tira neusmiljeno pred sodišče, dast bi moral biti pravzaprav še revežem hvalečen, ker so mu z velikim naporom odstranili nadležne in neestetične štore, kričeče priče, kako se gozdovi v ljubljanski okolici uničujejo ter mu s tem že tudi napravili jame, kamor naj zasadi nova drevesa, ako ima sploh smisel za racionalno obnavljanje gozdov.

u— Klub Primork ima svoj občni zbor v torek dne 19. maja ob 5. uri popoldne v damski sobi kavarne »Emona«, na kar ponovno opozarjamo vse članice.

u— Šah z živili figurami se ponovi na splošno željo ob znižanih cenah v četrtek dne 21. maja na dan birme ob 4. uri popoldne na prostoru Atena - Tivoli. Igrala se bo nova igra. Vsestranski popoln uspeh prve prireditve naj privabi cenj. občinstvo, da napolni tudi to pot prekrasno vežbališče ter pripomore društvu do gmotne koristi v prospek mladine. Predprodaja vstopnic trafika Praprotnik, Prešernova ulica.

u— Udruženje prometnikov poziva svojo člane, da se udeležijo dne 19. maja ob 13. uri izrednega občnega zbora, ki se vrši v salonu hotela Miklič.

u— Sprejem pri velikem županu ljubljanske oblasti odpadeje v torek dne 19. t. m.

u— Jugoslov.-Českoslov. liga v Ljubljani priredi v sredo dne 20. maja ob 8. uri zvečer v dvorani Mestnega doma predavanje »O lužičkih Srbih«. Predava redaktor ČTK iz Prage, g. Jifi Wicaz v slovenskem jeziku. Vstopnina 3 Din za osebo, za dijače 1 Din.

u— Nacionaliste in nam naklonjeno občinstvo vabimo, da se v velikem številu udeležijo današnje majske veselice, ki jo ima Orjuna pri Steinerju, na Opekarski cesti št. 31. Preskrbljeno je za vse. Začetek ob 4. uri, vstopnine ni. Ples.

u— Umrl v Ljubljani. Zadnja dva dneva so bili pravljeni sledeči smrtni slučaj: Martin Gradišnik, rudar, 31 let. — Ivan Cvalnar, delavec sln. 22 mesecev. — Margareta Moravec, žena umirovljenega majorja, 33 let. — Jernej Veršnik, kočar, 31 let. — Fran Stele, pregledovalec želez. voz v pok. hlapec, 69 let. — Tatjana Narobe, rejenka, 5 mesecev.

u— Nova javna elektrifika ura. Urarska trgovina Skopek na Mestnem trgu je te dni izobesila lično električno mre. ki je povsem domače delo. Pri obstoječem analognem ljubljanskim javnim ur je treba idejo g. Skopka res pohvaliti.

Uživali naslade, ni Slovenka znala, dokler čokolade »Mirim« ni poznala.

185-a

u— »Jurjevanje« na ljubljanskem Gradu se vrši danes v nedeljo dne 17. maja. Preskrbljeno je za najraznovrstnejše razvedrilo, tako da bo prireditve prava ljudska narodna veselica za vsakega in vse. Jurjevanje traja ves dan, zato jutri vsi na Grad! Sentiakobčani in Trnovčani točijo najboljšo Kolovratarjevo kapljico.

u— Sokol Moste priredi na binkoštni ponedeljek v Vodmatu javno tombolo s sodelovanjem godbe Dravske div. oblasti. Po tomboli se vrši velika veselica v Kodeljevem parku. Vsi, ki prisostvujejo tomboli, imajo tudi k veselici prost vstop. Ne pozabite si preskrbeti par tablic. Dobitki so krasni.

u— Opereta v Šiški (»Zorin god«), ki so jo sinoči uprizorili Sentiakobčani v dvorani pri Vajlavcu, je uspela izborna. Vstopnice so bile že vnaprej razprodane, odobranja in zabave v polni meri. Danes zvečer se opereta na splošno željo Vičanov ponovi v Sokolskem domu na Viču in je prijatelji lahkokrile muze, ki operete še niso videli, gotovo ne bodo zamudili.

u— Za društvo slepih daruje družba namesto cvetja pokol. Banovcu 100 Din.

u— Balniški sestanek je danes ob 10. uri pri »Draščeku«. Balinarji vabljani!

u— Danes zaključ svojo letošnjo sezono Dramatični odsek naprednega društva za kolizejski okraj z Gangelovo dramo: »Sin«. Po igri kupleti, šalija pošta, amerišanska ženitev, ples in prosta zabava. Začetek ob 20. uri. (Salon pri »Levu«)

u— Cvetlični dan Centralnega akademskega podpornega društva bo v četrtek na praznik dne 21. maja. Vsakdo brez razlike stanu naj s primernim prispevkom pripomore do čim lepšega uspeha nabiralnega dne za naše najbednejše akademike.

u— Obveščam cenj. dame, da je izbira poletnih promenadnih toalet izgotovljena in cenj. interesentkam dnevno na ogled. Modni atelje M. Sarc, Kongresni trg 4. (Poslopje Obrtne banke).

u— Priporočljiv izprehod je, ako se podaš v naš zeleni Mestni log, ki je Ljubljancem žal še premalo znan. Navduši te ta naravni gal. Sprehajaš se po tem krasnem velikem naravnem parku v svoje prijetne misli zatopljen, otroci pa veselo skačejo za cvetlicami, metuljčki in kebrji. Ako se nateždre odpočiješ in pokrepiš v prenovljeni koleziji, ki hrani v svoji hladni kletki prav, prav dobra vina, boš izredno zadovoljno legel k počitku.

u— Zdravilišče Rogaska Slatina. Otvoritev zdravilišča, restavracije in kavarne se vrši kakor običajno vsako leto v soboto 16. maja. Sodeluje znana mariborska vojaška godba. Zvečer se vrši pri priklki otvoritve koncert v Zdraviliškem domu. Zakupnik restavracije g. Milan Martinovič hoče nuditi svojim cenj. gostom ob priklki vse udobnosti v zvezi z prvovrstno zabavo.

u— V ortopedičnem zavodu društva »Atena« v Mladiki se prične zopet telovadba 18. maja.

u— Kolo jugoslovenskih sester v Štepanju vasi se vsemu sodelujočemu igralnemu osebju pri uprizoritvi igre »Legionarji« na dan 24. aprila in 10. maja, zlasti g. pevcem »Krkovo - Trnovo«, ki so s svojim sodelovanjem pripomogli, da se je mogla vršiti igra, najsrečnejše zahvaljujemo. Enako gg. komandantom 40. puka »Triglav« in »Intendanskem slagalištu« za blagohot

REMINGTON MODEL 12 najnovejši AMERIKANSKI PISALNI STROJ. — Dobavlja samo Franc Bar, Cankarjevo nabr. 5

no naklonenost, dalje vsem delavkam pri veselici in vsem, ki so na en ali drugi način pripomogli k vrlo uspehi upravitelj, kličemo tišočera hvala! — Odbor.

u— Elitna vrtna veselica se vrši danes ob 5. uri popoldne v vseh prostorih hotela »Tivoli« v korist sklada za zgradbo planinskega doma na Mirni gori. Opozorjamo, da bo ob pol 11. dopoldne na glavnem kolo-dvoru sprejem belokranjskih gostov in sva-tov, nato pa obhod po mestu z godbo Drav-ske divizije na čelu. Ob 3. popoldne se vrši na Kongresnem trgu tombola, a ob pol 5. odidejo udeleženci tombole z vojaško godbo vred v hotel »Tivoli«, kjer se takoj nato prične pristna belokranjska svatba.

u— Poučno predavanje. V četrti zve-čer so imeli nižji poštni uslužbeni svoj me-sečni sestanek na glavni pošti, na katerem je g. višji rač. sv. Ivan Roštan razpravljal o zadružništvu, bankarstvu, kreditih in o denarstvu sploh. Zanimivim, strokovnim iz-jevanjem predavatelja je sledila živahna iz-mena misli in vprašanj, tihočih se go-spodarskih prilik in teženj javnih nameščen-cev. Zlasti je poročilo o namenu in poslova-nju edine kreditne zadruge javnih nameš-čenčev, Hranilnega in posojilnega konzor-cija v Ljubljani, bilo predmet zelo poučne debate in je prodorilo prepričanje, da se mo-ra zanimanje za to preprosto socialno ustanovo zanesti med najširše plasti jav-nih nameščenčev. Omiljenje njih neugodne-ga gospodarskega položaja je odvisno sa-mo od pomnoženega pozitivnega dela stro-kovnih organizacij, ki jih je treba spraviti v harmonično soglasje z obstoječimi gospo-darskimi zadugami. Predsednik g. Grušen se je g. predavatelju v toplih besedah za-hvalil za njegov trud in ga prosil, da bi pouka željnim nameščenčev se večkrat na-klonil tako koristno predavanje.

V ponedeljek, ob 8. zvečer
v dvorani »Uniona«

koncert pevskega zbora

Glasbene Matice

v Ljubljani

Cesar Franck „BLAGRI“

Iz Celja

e— Nedopustno plakatiranje. Mestni ma-gistrat celjski opozarja občinstvo na žudno navado, ki se je v zadnjem času razpasla v Celju, da namreč brez oblastvenega do-voljenja pritrjuje plakate na raznih krajih in mestih, ki niso v to svrhu določena. So-dišče bo vse one, ki bi se pregrešili proti tožadnemu paragrafu 23. tiskovnega za-kona kaznoval z globami od 150 — 6000 di-narjev, ki so predvidene v čl. 87. zakona o proračunskih dvajsetih letih za mesec april, maj, junij in julij 1925. Varnostni organi imajo nalog, da vsakogar, ki bi se pregrešil zoper navedeni paragraf tiskovnega za-kona, prijavijo državnemu pravdniku.

Iz Maribora

a— Narodni Maribor! Danes vsi na svet v Jaremin! Odhod iz Maribora gl. kolod-ovor ob 13.10. Povratek iz Pesnice ob 20.50. Vožnja je za vse polovični!

a— Ugotovitev. G. Josp Strajšek iz Studencev pri Mariboru nas prosi za obja-vo ugotovitev, da ni v nobenem sorodstvu z Ivanom Strajškom, ki je bil te dni v Cvetlični ulici v Mariboru aretiran radi ti-hotapstva in katerega niti ne pozna.

a— Počasčenje narodnega delavca V petek zvečer je priredil mariborski Črški klub svojem članu g. Ivanu Knopu ob pri-letu 70 letnice rojstva podoknico, ki je po-kazala kako nenavadno priljubljen je ta naj-jubilar v jugoslovanskem Mariboru. Zvečer se je zbralo pred ljudskim vrtno toliko ob-činstva, Čehov in Jugoslovenov, da se je za godbo Drave in lampijoni pomikal dolj spredov proti hiši g. Knopa. Tam mu je godba zalagala lepe slovenske in češke ko-made, nakar mu je pred več sto glav množ-ico sredi zelenja v vnešenem govoru čestit-al k 70 letnici predsednika Češkega kluba g. Franjo Bureš. Med navdušenimi klici »Živio« in »Na zdar«, je zopet zalagala godba, nakar je slavil neustrašeno narodno delovanje češkega rojaka med Slovenci predsednik Slovenskega Čitalnice in predse-dnik JČ Lige dr. Reisman. Do solz ganjen je g. Knop v slovenskimi in češkimi snego-vorili tako iskreno občutene besede jugoslo-vensko-češkoslovske vzajemnosti, da je segel vsem do srca Ob sviranju godbe je občinstvo odšlo na to v Narodni dom, kjer so še dolgo vztrajali ob vzburjanju spo-minov na plodono delovanje prvega jugoslovanskega vrhovnega vodje davčnega urada v Mariboru g. Ivana Knopa.

a— O reformi učiteljske izobrazbe je go-voril v petek zvečer na pedagoškem tednu g. dr. Zgoš, asistent na pedagoški visoki šoli v Zagrebu. Predavatelj je mnenja, da se naj dosedanja učiteljska odpravila in se opredelijo ljubitelji učiteljskega stanu šele po absolviranju srednji šoli ter se izo-brazijo na učiteljski stan na višji pedagoški šoli. Nad enournu predavanje je vzbudilo veliko pozornost številnega občinstva.

a— Nočno lekarniško službo ima ta te-den lekarna »Pri križu« na Cankarjevi cesti.

a— Cepiljenje koz za mesto Maribor se bo še ta teden nadaljevalo dnevno od 9 do 12. ure pri mestnem magistratu soba 7. Mestni magistrat opozarja starše, da mora-jo v izogib kazni dati cepiti vse otroke nad 3 mesece stare.

a— Vojška godba je priredila v četrti zvečer koncert v mestnem parku, o čemur pa ni nihče ničesar vedel. Želeli bi, da se javnost o takih koncertih pravočasno ob-vesti po časopislu.

a— Električnica državnega mostu. Če prav je ostali Maribor skoro ves preprežen z električno razsvetljavo, so ohranile na državnem mostu še plinove svetilke intim-no romantično nekdanjega Maribora. Sedaj pa napeljujejo tudi še čez most električno žico in so prve luči že zasvetile. Nov pri-spevek k oplešanju Maribora prebivalstvo

iskreno pozdravlja. V interesu javne varno-sti pa bi bilo želeli, da še ostanejo plino-ve svetilke za rezervno, ker falska elek-trarna včasih po cele ure »išče napake«, tako da so se morale mariborske gos-podnje dobro založiti s svečami.

Iz Trbovelj

t— Zdravstveno predavanje v Počivavš-tem kinu se je vršilo v nabito polni dvorani. Lahko trdimo, da še ni bilo zlepa toliko ljudi nagnetenih v tem kinu kakor to pot. Predavanje, združeno s skioptičnimi slikami, je vzbudilo obilo zanimive debate, ki so se končale z željami, da bi se takina preda-vanja še večkrat vršila.

t— Majski izlet Trboveljčanov. Danes se bo vršilo na Kumu blagoslovljenje novih dveh zvonov. Udeležba obeta biti sila veli-ka, čeprav bo morda deževno vreme. Ne-deljske izlete imamo namreč Posavčani v čast, ker ne mine nedelja, in čeprav do-žuje, da ne bi priredila ta ali ona skupina kakšnega izleta. Tako so n. pr. odhitieli pre-toklo nedeljo rudniški nameščenici nad 100 po številu, s svojimi družinami seveda, na Sv. Goro pri Litiji. Šli so z jutranjim vla-kom, nazaj pa z večernim. Letos bodo pri-redili še en takšen izlet, kdaj, bodo pa ob-javili v časnikih.

t— Treznostni dan v Trbovljah. Včeraj je bil tudi pri nas treznostni dan, ki ga je obhajala predvsem naša šolska mladina. Vsi šla so se predavanja, združena z razkazo-vanjem slik. Od več strani smo bili opo-zorjeni, da nameravajo nekateri gospodje poskrbeti v svrhu tem bolj intenzivne pro-pagande za proizvajanje prekrasnega anti-alkoholnega filma »Voznik smrti«, ki so ga predvajali tudi v Ljubljani, in to zastoj.

t— Bernotova socialistična skupina, ki je po številu članstva močnejša od Korunove, priredi danes popoldne ob pol 4. na dvor-išču Rudarskega doma javen shod na katerem bo poročal Lovro Klemenčič o politič-nem in gospodarskem položaju delavstva, govornik iz Trbovelj pa o občinskih volit-vah in o razmerah pod avrom gerentskim sosvetom. To, da priredi omenjena skupina svoj shod na dvorišču Rudarskega doma, je vzbudilo veliko pozornost.

t— Vedne tatvine. Delavec A. K. je ukra-del Francu Magdiču, zidarju po poklicu 740 Din. Tatvina je bila izvršena v Lokah v spalni sobi, kjer spi šest delavcev.

Iz Primorja

* Raznarodovalno delo »Legge Nazionale« v slovenski okolici Trsta. Prošlo, nedeljo so imeli Legini otroški vrtci iz tržaške okolice skupen sestanek. Otroci iz Sv. Križa so se podali peš z godbo na čelu proti Proseku, kjer so se jim pridružili tamošnji otroci in s Proseka so jih mahnil na Opčino, kjer jih je pričakovala tamošnja podružnica zopet z godbo. Pozneje se jim je priključila še deca iz Trebča. Vsi skupaj so obiskali podzemsko jamo blizu Opčin, zvečer pa so se vrnili na svoje domove. Tako pospešuje »Legge Nazionale« v tržaški okolici raznarodovanje naše dece, ki kmalu ne bo smela govoriti v maternem jeziku.

* Predstava solkanskega diletantskega odra v Gorici. Danes v nedeljo gostuje Solkanska Čitalnica v Gorici, kjer bo igrala v Trgovskem domu ob 5. popoldne Meškovo dramo »Pri Hrastovih«.

* Velika nesreča pri Sv. Andreju v Trstu. Pri tržaškem Sv. Andreju grade še dalje ča-sa moderno delavnico za tržaški tehniški zavod. Delo je nujno, zato se dela čez uro. Predsinočnjim ob 7. zvečer se je pripetila velika nesreča. Več metrov visok oder, na katerem sta stala dva delavca, se je nena-doma zamašil in zrušil. Dva delavca, 44 letni tesar Rudolf Faklin in 19letni podmaš-ter Libero Coban, sta zadobila težke poškodbe. Kdo je odgovoren za nesrečo, oblast še ni ugotovila.

* Praktični izpiti (nekdanji usposoblje-nostni izpiti) za učitelje in učiteljice se pri-čne letos na učiteljski v Tolminu dne 27. maja ob 8. uri zjutraj. K tem izpitom bodo pripuščen vsi tisti, ki so pravočasno vložili prošnje.

* Zalosten konec mladega človeka. V Tr-novem pri Kobarižu se je dne 10. maja obe-sil 28letni Adolf Fon. Končal se je v goz-du nad cesto blizu Spenice. Nesrečni si je vzel življenje radi neozdravljive bolezni ter radi smrti matere in sestre, ki sta mu pred enim letom umrli na jetiki.

Gostilna „Alle Viole“ Trieste

Via S. Lazzaro 20 e Via G. Carducci N. 7
(poleg Caffè Roma ex Caffè New York)

Izvrstna domača kuhinja — Izbrana vina —
kraški teran — lokal v centru mesta —
shajališče trgovcev — odprto do 1. ponoči,
2634-a Se priporočata lastnika.

* Nesreča dveh motociklistov. Sredi pro-šlega tedna se je pripetila pri Rupah blizu Mirna velika nesreča. Na nekem ovinku bli-zu vasi sta trčila skupaj dva motociklista, ki sta vozila drug za drugim v majhni raz-dalji v avtomobil, ki jima je pridrel na-sproti. Motocikla sta se razbila, motocikli-sta pa sta si polomila roke in noge ter sta zadobila težke notranje poškodbe. Oba so prepeljali v goriško bolnišnico.

ELITNI
KINO
MATICA
Telefon 124.
Predstave ob:
3, 1/2, 5, 1/2, 9.

Samo še danes Srčkana Samo še danes
LYA DE PUTTI
v krasnem filmu iz naše divne Bosne
TAMARA
Jutri 18. maja nova senzalija!
Olga Knip, or-Cehova, rrvakinja moskovskega teatra Hu-dožestvenikov kot NORA v istoimeni Ibsenovi drami.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji.

Ljubljanska drama
Nedelja, 17. Zaprt.
Ponedeljek, 18. Zaprt.
Ljubljanska opera
Nedelja, 17. ob pol 8. Hudožestveniki:
»Zenitve«, izv.
Ponedeljek, 18. Zaprt.
Torek, 19. ob pol 8. Hudožestveniki: »Mo-deja«, izv.
Mariborsko gledališče
Nedelja, 17. »Scampolo«. (Kupon.) Zda-nje v sezoni.
Ponedeljek, 18. Akademija gimnazijskih ma-turantov.
Torek, 19. »Marta«. C. (Kupon.)

Hudožestveniki v Ljubljani

Prvi večer: Maksim Gorkij: Na dnu
Menda je pravkar leto dni, ko so bili ru-ski Hudožestveniki v Ljubljani ter so igrali med drugim repertoarjem tudi to naturali-stično sliko iz življenja ruskih bosojakov in bankrotarjev. Ze takrat smo poročali o si-jajni soigri, krasnem individualizmu in ne-doseženi naravnosti v govorici, gestah in mimiki teh umetnikov. Teško si je misliti popolneje predstavo. Toda igra je zunanje malo dramatična, bolj miselna in psiholo-ška, zato slovenski publiki težje razumljiva. To bo tudi vzrok, da je bilo šlo gleda-ljše slabše zasedeno, kakor bi bilo, ako bi bili Hudožestveniki uprizarili kakšno nezna-no dramo. Čudno, da nam vsa leta ne po-dajo niti ene igre Ostrovskega, ki bi bil na našem odru sploh nov.

Prisotna publika je bila snoči zopet v pol-ni meri zadovoljna in je priredila koncem igre umetniškom prisrčno ovacijo ter jih ob-ula s cvetjem. Predstava je bila na višku v III. dejanju. V središču je stal veliki umet-nik g. Pavlov kot Luka. Izvrstni so bili tudi g. g. Sjerov in Adamajtšova (mož in žena Kostiljova), Bakšjev (Pepel), Dnjeprova (Ana), Komisarov (Bubnov), Maslitičnov (Satin), Sarov (igralce) in Tamtrov (Tatar). Vse priznanje pa zaslužijo vsi ostali, ki naj se zadovolje s pavlino pohvalo. Imeli smo zopet izreden umetniški užitek! Fr. G.

Franckovi „Blagri“

Na ponedeljkovem koncertu v »Unionu« nam poda ljubljanska Glasbena Matica no-vo veliko delo iz svetovne literature, Ce-sarja Francka »Blagri«.

Besedilo je veličastno kompozicije tvori osem veličastnih stavkov iz Kristusove pri-dige na gori, kakor nam jih sporoča evan-gelji. Prolog nas uvaja v zamisel umotvor-a. Na svetu je vladala brezupnost. Ljudje so bili krivniki ali njihove žrtve. Med krikom sovražstva in stik pa se pojavil ljubeč glas »Blagor krotkim, ker bodo dobili zemljo v laste«.

Tretji blagor je umetniško najbolj kom-plicirana kompozicija. Zbor zemljanov to-ži, da je žalost na svetu sila, ki se ne da odpraviti. Spremlja nas od zibel do groba Mati obkrojuje smrt otrokovo, sirota prosi usmiljenja, žena žaluje za možem, soprog toži za umrlo ženo, sužnji koprne po svo-bodi in domovini, filozofi po resnici. Na vse te klice žalostnih odgovarja Kristus »Blagor žalostnim, ker bodo potolaženi«.

Četrty blagor opeva nesrečno usodo, ki nas neprestano veže. Kadarkoli se pripravlj duša na polet, se ti postavi v bran tisoč nasprotujočih sil in nagonov. V nas vse kli-če in plaka: Ideal, svetost, pravilnost — pokažite se! In zopet spregovori Kristus »Blagor trpečim zaradi pravice, v nebesih bo potolažena njihova želja: kar so srca darovala to jim vrnejo nebesa«.

Peti blagor nam slika žito na polju, ka-terega nam je potolkla toča. Kakor stolet-no žito, tako podlegajo duševno šibki zem-ljani zlu. Brez moči so zoper svoje tlačitelje, stremjenje po maščevanju divja v njihovih sreli. Zbor zemljanov zakliče: »Dvigni se močniki kralji, zoper greh in pra-vo«. Kaznuj tlačitelje, ki nas pritiskajo, maščuj nas! Kristus se zopet oglasi: »Mo-ja je osveta, pravi Gospod, on bo dvignil vojsko zoper tlačitelje, vi pa, sinovi Ada-movi, odpustite, kajti brezbožno sovraštvo samo poveča vašo bedo«.

V osmem blagru se nam predstavi Sa-tan, ki se ni poražen ter hvali sredi svojih privržencev. Zbor pravilnih se udaja večni pravici, ki jim bo plačilo. Sladko je umreti za pravico, za katero trpe pravilni. Satan začuti, kako se bliža konec njegove moči. In Kristus spregovori »Blagor jim, ki so

Samo pod znamko

in samo v pol kg zavojih
dobiš zanesljivo
izvrstne testenine!

preganjani zavoljo pravice, kajti nebesa bo-du njihovo plačilo«. Satan prizna, da je zmagal Kristus s svojimi nauki in zbor ne-beščanov zapoje hvalno.

Značilno je pri Francku postopanje v te-matiki tega umotvor-a. Delo stoji na osnov-nih mislih in motivih, ki izvirajo iz enega samega predmisleka. Delo je izredno težko in bi se dale s težavo izvesti naenkrat; za-to se je pevovodja z. Srečko Kumar odlo-čil, da nam poda za enkrat le glavne od-lomke, ne da bi na ta način trpela celota.

Med revijami

»Jugoslovanska Njiva« probuje v le-tošnji 9. številki od 1. maja na uvodno mesto dr. Nešičevo razpravo »Srečar i Strossmayer«, v kateri primerja pisatelja Stritarja z velikim biskupom. Ob tej priložnosti objavlja člankar Jve Stritarjevi pismi dru. Majaronu v Ljubljani, Dinko Simunović publicira noveleto »Carolina«, Nikola Polić pesmi Večernja »esta in No-turmo, Stanislav Simić »Pesni srca«, Zla-tija Turkaleva pa »Vječne lepote«. Dr. Marjan Stoković govori o »Ridimisti«, dr. Orga Novak pa nadaljuje svojo študijo o »Dveh Pijemontih«. V listku bomo po-ročila o gledališču, znanosti, socialnem življenju in gospodarstvu.

»Nova Evropa« je izdala dne 11. maja dve številki skupaj. V njih razpravlja na-čeloma o dveh problemih: o vstopanju, kdo je odgovoren za vojno in o praskem militarizmu in pangermanizmu. Vseolna po prispevkih in piscih: Radikal i sarajevski atentar (Č.); Jugoslovanska nacionalisti-ka omladina u očl rata (K. Vidas); Ko je odgovoran za ubistvo Franke Ferdinanda (dr. Seaton Watson); Pruski militarizem i imperializam kao glavni uzroci svetskog rata (M. Inostrancev); Dr. Seaton Wat-son v Jugoslaviji.

»Venac« za mesec april prinaša nasled-njo vsebino: V. D. sam znao; S. V. Rista-nović: Savest, Prolečna idila; L. Ljara-vič: Divljak; Reznikov-Gnjukić: Čilek; Dimitrijević: Poslednji doživljaji božanskega Odselja; Jovanović: Planina i čuma u re-giji i literaturi; Omladinski glasnik.

»Gruda« št. 4 prinaša: Pl. Golar: Kresno jutro; Fran Pogačnik: Kralj Matjaž; Jesenin-Preobraženski: Iz cikla »Zadušni-ce«; Heine Albrecht: Sem vedno te ljubil; Miloš Stibler: V Macedonijo; Miha Maček: Miloš Stibler (lesorez); Aristofanes-Bradač: Akarnjani; Vsevolod Ivanov-Preob-raženski: Povratek Buddha; Mladina var-čuj: Kako se delijo gmalne; O človeški vesti; Razgledi. List prinaša tudi več stik: reprodukcijo Langusove podobe »Pietas«, Van Dykovo in Carracciellovo sliko istega imena ter Platonovo »Vipavo«.

»Mladina« govori v zadnjih zvezkih o novih poth, o dljaku in politiki, o štendi-jah, o sinuiststvu desetih semestrov lju-bljanske univerze, o zemlji in miru, o Sokra-tu itd. »Mladina« izhaja tekem šolskega leta po enkrat na mesec, izdaja jo konsorci- »Mladine«, tiska tiskarna Merkur v Lju-bljani.

4. številka »SOCIALNE MISLI« je po-svečena junaki borbi Indije za svobodo ter govori o Mahatmi Gandiju. Prof. Jos. Je-rar nadaljuje svoj spis o kulturnih nalogah Jugoslovanstva.

Pevski zbor »Glasbene Matice« poje na svojem ponedeljkovem koncertu izred-no veličastno oratorijsko delo svetovnega slovesa Cesar Franck: Les Beataitudes — Blagri. Delo je v vsakem pogledu dovrše-no naštedral zborovodja Glasbene Matice g. Srečko Kumar in ga izvaja celotni me-šani zbor Glasbene Matice, orkester Drav-ske div. oblasti, pomnožen s člani orke-stralnega društva Glasbene Matice ter so-listi: Gospa Pavla Lovšćetova, Vilma Thier-ryjeva, Mila Vohinčeva; gospodje: Svo-tzar Banovec, Julij Betetto in Hugo Zathay. Vseh sodelujočih je sad 150. Občinstvo po-sebno opozarjamo, da je za to priliko iz-da-la Glasbena Matica tiskano besedilo vseh na koncertu izvajanih Blagrov, ki je v predprodaji v Matici knjigarni in pri večerni blagajni. Opozarjamo tudi, da je vstopnic vseh vrst in cen še dovolj na razpolago. Obveščamo pa tudi, da se kon-cert ne ponovi, ker ne bo na razpolago vojaškega orkestra, ki odide v kopališča.

Scenični nastopi in recitacije katere iz-vajajo danes dne 17. maja ob 11. dopoldne v Ljubljani v Filharmonični dvorani (Kino Matica) Hudožestveniki, seznanijo nas z najboljšimi točkami bogatega repertoarja teh umetnikov. Pevske točke izvaja z Se-vastjanov. Vstopnice pri blagajni kina Ma-tica in Aleksandrovi 8 (prele Putnik).

Hudožestveniki v Medelj. Evripidova tragedija v treh dejanjih »Medea« nam slika razvoj tragedije Medeje in njenih otrok. Pesnik nam z antično klasično tra-gedijo teško podnostjo razvija problem zlo-godičnega tekočnega maščevanja in kazni. Glavna junakinja se maščuje nad nezvest-im možem na ta način, da upropasti otroke, ki jih je rodila z njim in obenem umiči tudi svojo rivalnjo. Ni morda v vsej svetovni literaturi primer, ki bi nam na tako pretresljiv način slikala tragedijo nesrečne matere. Zato je »Medea« vzor klasične tragedije za vse čase. Vsa svetov-na gledališča jo imajo na svojem reperto-arju. Poleg glavnih interpretov zanima predvsem antični zbor, ki ga predstavlja-jo same ženske. Naslovno vlogo igra gospa Germanova, ki tragedijo tudi režira. Ja-

zona Virubov, Kreona — Bakšjev, Egeja — Maslitičnov, Dojlijo — Grečova, Druge vloge igrajo Komisarov, Sarov; ženski zbor zastopajo dame Križanovska, Krasno-polska, Tokarska, Levicka in druge.

Mariborski »Scampolo« zadnjič v sezo-ni V nedeljo 17. maja se vprizori v Maribo-ru nepreklicno zadnjič v tej sezoni duhovni-ta italijanska komedija »Scampolo«. Kdor še ni videl te res zabavne komedije naj ne zamudi v nedeljo zvečer obiskati gledališče.

Gostovanje Popova v Mariboru. Sredi prihodnjega tedna bo ostoval v operi »Tra-viata« v vlogi očeta Oermonta g. B. Popov očitni baritonist ljubljanske opere. G. Po-pova pozna mariborsko občinstvo že iz za-njegovega prvega gostovanja v »Trubadur-ju«, kjer je dosegel s svojo krasno, izdelano igro in s svojim sonornim, zanosnim glasom nad vse časten uspeh.

Zagrebaški trio v Osijeku. V sredo zve-čer je koncertiral v Osijeku novi zagreb-ški trio Maršić-Mandi-Zepić. Koncert je uspel zelo dobro in je bil izvrstno obiskan.

Prireditelj Glasbene akademije v Za-grebu. Pod vodstvom ravnatelja Lhotke se je vršila v Zagrebu dne 14. maja, javna produkcija najvišjega oddelka gojenecv planista prof. Svetislava Staničica. Na pro-gramu so bile Schumannove skladbe: So-nata v G-molu, Karneval in Etude smilno-ničnega značaja.

»Hudičev vajenec« z gostom v beo-grajski dram. V sredo zvečer je gostoval v Beogradu član zagrebskega dramskega gledališča g. Josp Pavčić. Igral je vlogo Rikarda v Shawovem »Hudičevem vajen-cu« in je dosegel prav lep uspeh.

Thomas Mann, znani in najboljši so-dobni nemški romanopisec praznuje dne 6. junija svojo petdesetletnico, katero na-merava preživeti v krogu svojih dunajskih prijateljev.

»Lucija Lamermoor« v dunajski državni operi. Dunajski državna opera uprizori v začetku junija »Lucijo Lamer-moor«, ki se že deset in desetletja ni izvajala na Dunaju. Glavni vlozi zasedeta ga Gerhartova in z. Grosavescu.

20. Intimni glasbeni večer Hrv. glasbe-nega zavoda v Zagrebu, ki bo obenem so-slednji v letošnji sezoni, se bo vršil dne 15. maja in prinese na sporedu: dve Mozartovi serenadi ter Haydnovo »Dijaško sinfonijo«. Produkcijo bo vodil dirigent Lhotka.

„Svedočanstva“

V novembru mesecu prošlega leta je pri-čela izdajati grupa najmlajših srbskih knji-ževnikov novo literarno revijo pod gor-njim imenom. Revija izhaja vsaki deseti dan, njeni važnejši sodrukniki so: Milan De-dinac, Marko Ristić, Mladen Dimitrijević, Dušan Matić, Rasko Petrović, Tin Ujević in drugi. Izročili so javnosti svoj list brez posebnega programa, ker smatrajo naslov za zadosten program.

»Dvoje«, na istem intelektualnem polju med seboj se po-bijajoči misliji ne bi imelo vrednost prič posebnosti važnosti. V tem smislu je tudi način urejanja posameznih številk svojevr-šten in ima svojo posebno barvo, »ki naj le plastičnejši podčrta lastne umetniške produkte«. Vsaka številka je posvečena go-toviti osebi ali nekakšemu širšemu pojmu in predstavlja na ta način zaključeno celo-to. Tako n. pr. je bila tretja številka po-svečena »Pisniškemu ustvarjanju«, četrta »Prisnostni in pozitivnosti čustvovanja«, peta »Božiču«, šesta »Zapisnikom iz mračne hiše« (Ustvarjanju blaznih) itd. Poleg del sodruknikov objavljajo »Svedočanstva« naslovno posameznih številk odgovarjajoče stvari, »ki niso prevodi in ki niso bile do-slej objavljene«. da podčrta, kar je v njih vsebina, živlega in človeškega. Četrta številka objavila pisma onih, »ki priprosto, priščno in globoko ljubijo in trpe« (pismo srbskih vojvod Proti Matiji, pismo knezi-nej Ljubice knezu Milošu, pismo kmetice iz Bačke itd.) Šesta številka obsega pesmi, zapiske in risbe umobolnih, neka nadaljnja številka zopet pisma propalih deklet, letni-kov, pisma otrok itd. In vse to, ker gru-pa okrog »Svedočanstva« ve, da se poziti-vistična spoznanja nezadostna, ker veru-je v poezijo Sna nad življenjem, v moč misli, in ker želi, da bo njen list »priča ekspe-riementov in idealizma našega časa.« K

Vreme

Pred tednom dni se je nizek zračni tlak od depresije nad Anglijo razširil preko južne Francije in čez Sredozem-sko morje do nas. Povsod tod je zavla-dalo slabo vreme, ki se je držalo prve dni v tednu. V vseh deželah med Bal-kanom in Anglijo so padle precej obil-ne množine dežja. Ves predel nizkega zračnega tlaka pa je imel le neznatne razlike v zračnem pritisku, zato ni bilo nikjer močnejših vetrov. Vsled tega je ostala tudi v deževnih dneh tempera-tura razmeroma visoka, tako pri nas kot po ostalih državah. Oni znameniti ledeni možje so se tedaj letos prav sla-bo obesili: mraza nismo dobili. Na-sprotno: po vsej Evropi je vladalo ves teden razmeroma toplo vreme: celo v najsevernejši Rusiji in Skandinaviji je izginil mraz in baš ta teden niti jutran-je temperature niso bile več pod ničlo. Iz vsega tega na seveda ne sledi, da ne bo mrzle reakcije. Saj nastopi lahko že čez par dni: kakor hitro se razporeditev zračnega tlaka tako sreneni, da nastopijo viharni vetrovi in da sever do-vede do nas mraz z daljnega Ledeneja morja. In to more nastopiti v kratkem času: za enkrat pa nam taka invazija mraza še ne preti.

Najlepše, jasno, solčno vreme so imeli ves pretekli teden v Rusiji, ker so bili pod gospodstvom visokega zrač-nega tlaka. Ta se je sredi tedna razširil tudi preko srednje Evrope tja čez Sna-nijo in takoj je zavladalo tudi pri nas lepo vreme, ki so ga okrog Alp motile samo manjše nevihte. Tudi koncem ted-na obstoja še vedno nagudenje k malim lokalnim nevihtam.

Iz življenja in sveta

Pismo iz Pariza

Francozi à la Chansonnette. — Pariška Sodoma v tujini. — Un verre d'eau pure. — Skromni, delavni Parižani. — La politesse parisienne.

Pariz, 13. majnika.

Pred nedavnim časom smo si pri nas doma predstavljali Francoza in zlasti Parižana skoro vselej kot lahkomiselnega, površnega in gizevatega človeka, ki samo bahavo krasnoslovijo, uživajo vse blagost tega življenja in se podi za vsa kojakimi zabavami, da bi se našemu velečislnemu purgarju neprestano ježili lasje — recimo, da jih še nekaj ima — in od nepopisne groze šklepetali zobje ali njih drago plačani lepši nadomestek, če bi moral hoditi z njim po njegovih vrtoglavih potih. Pravi Parižan je skoraj vsak biti polnokrvni bratec Chansonnette iz »Gorenjskega slayčka« ali pa tistemu smešnemu učitelju plesa in lepših manir, ki se priklanja in prepeva menda v »Pikovi dami«... Morda so temu krivi žim »vzorci brez vrednosti«, ki so — bog jim grehe odpusti — prijadrali k nam iz Francije in se košato in samozavestno za nekaj časa naselili pri nas, ker jih v domovini nikjer niso mogli rabiti zbog njih »delavnosti, spodobnosti in vsestranske uporabljivosti«. Kriva je bila temu našemu napačnemu poznavanju (!) Francozov seveda zlasti tudi naša prisiljena germanska vzgoja, ki je nemško umetnost in kulturo, predvsem pa nemško znanost in nemški znanstveni pripovedovalci v deveta nebesa in še čez, Francoze pa kolikor mogoče »v nič devala« in jih predstavljala kot ljudi lahkega, neresnega značaja, ki jim manjka globokosti, širokih razgledov, treznega preudarka in resne, veljavne sodbe... Mogoča francoska literatura, ki smo jo samo deloma poznali (v gimnazijah je nihče skoraj omenil ni, medtem ko smo Klopstocka, Willanda, Herdera etc. bili vsi polni!) in še to povečini iz ne vedno najboljših in najzbranejših nemških prevodov, in našega splošnega mnenja o Francozu — človeku ali pa o Francozu — znanstveniku mnogo izpremenila... Parižan je ostal za nas ponajveč gofijač, galan in neutrudljiv uživač, Pariz pa strašno pohujšano, kriminalizirano, nemoralno in samo veseljačko mesto, kjer ljudje le skoro holi plešejo in kvantajo, sladko govorijo in greše vseh devetero smrtnih grehov, od prvega do devetega pa spet nazaj od devetega do prvega. Krivičnega mnenja o francoski ženi, ki je neverjetno razupita kot lahkomiselna, nezvesta, površna in nenravna, mi niti ni treba natančneje omeniti...

Človeku, ki dalje časa živi v Parizu in ima tako dokaj prilike študirati francoski karakter, opazovati nepobitno kulturo, plod stoletne posebne narodne vzgoje, občutiti na samem sebi vedenje pri nas tako krivo poznanih ljudi in se od bliže prepričati o dejanju površnosti, nenravnosti in plitvosti kmalu sfrči iz glave.

Ne bom govoril tu o prepričevalnih dejstvih in dojmih, ki z njimi francoske znanstvene institucije dokumentirajo svojo veliko in zgledno zrelost in poglobljenost, pa tudi ne o stikih s pariškimi znanstveniki in umetniki ali pa o frapantni in srečni razliki med francosko metodo raziskovanja in presojanja »mouvement des idées« in dolgočasno-okorelim germanskim iskanjem »dlake v jajcu«...

To so posebnosti raznovrstnih mentalitetov, jezikovne kulture in narodnih temperamentov, če Francoz umi svoj, jim znanstvenim izsledkom dati tudi lepo, lahko umljivo vnanjo obliko gladkega sloga. Nemec pa isto zadevo opravi v bolj težko preumljivo in dolgovzno besedno obleko. Če Renana, ki je bil v sijajnem jeziku napisal zgodovino Jezusovega življenja, danes še vsi bero, Strautza pa, ki je ravno tako dokumentirano ampak bolj nerodno in zvito obdelal isto snov, že skoro nihče več... Vse to pustimo za danes...

Napisal pa bi rad par splošnih vrst o Francozu v ogledalu pariškega javnega življenja, v burnem alla breve taktu velemestnega pljuskanja, v stiku z nami — tujci, ki jih nepristransko opazujemo ter povsod in zmirom, na ulici, v šoli, v teatru in tramvaju, v metru in restavraciji vestno študiramo...

Povprečni Parižan je zelo štedljiv, varčen, skoro skop. Kadar daje napitnino, natanko izračuna deset odstotkov »cehe«, nič več in nič manj. V kavarni si privoščijo skodelico kave ali čašo vina in sedi pri njej ves večer. Tisti zapravljalci, ki se ponoči zabavajo v montmarterskih barih in srkajo šampanjca po 100 frankov in še čez, so večinoma petični tujci iz dežel z mastno valuto ali pa razvajeni sinovi pariških denarnih mogotcev. In pa to-le je treba pribiti: Francozi niso pijanci (da bi še mi bili taki!). Prav poredko vidiš na ulicah v poznih večernih urah zibajočo se postavo alkoholika, ki z zgovornim monologom ali prešerno popevko krmari domov. Take prikazni so prave izjeme. Pač pa potomci davnih Galcev vedno pijo pri obedu, opoldne in zvečer. Težko najdeš meščansko famulijo, ki bi pri kosilu in večerji ne imela zelenke bordoja na mizi.

Oblačijo se navadni Parižani čedno in skromno, moški seveda, o izvestnih ženskah, ki se radi šemijo, tega pač ne morem reči.

Demimondke in dame iz najbogatejših krogov prekašajo druga drugo v kar največjem luksuzu. Toda žene srednjih slojev, žene, ki same in pošteno služijo denar, pa so zelo priproste in vseeno chic oblečene...

Parižan, sin tega ogromnega, izmogučnega velemesta, je neobičajno pridlen, delaven. Treba je posetiti samo velike magazine ali pariške urade, da se dovoli prepričati o skromnosti in marljivosti teh ljudi. Ves dan skozi prav do sedmih zvečer in včasih dalje se pehajo za pičlo odmerjeni vsakdanji kruh. V prostih urah pa čitajo dnevniške in knjige in to povsod, v restavraciji, v podzemni železnici, na cesti, v odmorih med koncerti.

V prijaznosti menda Parižan prekaša vse ljudi na svetu. Če ga ustaviš na ulici, ko zamišljen hiti po utrudljivih opravkih, in ga vpraša po tem in onem, ti bo odgovoril nadvse vljudno, točno in jasno. V restavraciji, pri kosilu à prix

fixe, olikano ponudi kruh svojemu sosedu, če je košarica bliže njemu. Za vsako malenkost se dostojno opraviči. Kadar stopi dama v voz podzemne železnice ali v avtobus, ji Parižan dvorljivo ponudi svoje mesto. Invalidi imajo povsod prednost. Matere z otročički v naročju (jej, te Francozi spoštujejo, tu bi se morali mi še mnogo naučiti!) stopijo prve v vagon ali kamorkoli, pa naj čaka tam stoglava množica... In kako gniljivo je videti, kadar brhki in prijazni pariški stražniki med avtomobili in v valovanju najbujnejšega prometa skrbno spremlja boječo starko ali mamico z otroškim vozičkom preko nevarne ulice... Pa o podobnih zadevah še prihodnjič kaj več...

P. K-n.

„Trgovci s slavo“

Na odru gledališča Madelaine v Parizu se je vršila nedavno premiera senzacionalne politične drame. Delo nosi naslov »Trgovci s slavo« (Marchands de Gloire), spisala pa sta ga dva mlada pisatelja, Marcel Cagnoll in Pavel Mi-vois.

Junak drame je provincijalni uradnik Rachelet. To je mož brez značaja, kateremu ni prišlo leta 1915, niti v sanjah na misel, da bi se bavil s politiko. S prirojenim instinktom običajnega malomeščana je bil proti vojni in se je silno razburjal ko so mu vzeli sina Henryja v vojake. Henry je bil oženjen z lepo Germaino, ki po odhodu moža na bojišče nestrpno čaka, kdaj se zakonski tovariš vrne zopet domov.

Nekega večera potrkna na vrata Racheletova neznanec, ki prinese novico, da je padel Henry na bojišču časti in slave. V hiši nastane nepopisna žalost vseh članov rodbine.

Devet let po tem dogodku izvolijo Racheleta za predsednika »Zveze v vojni padlih vojskecev«. Med vojno je postal šef v svojem uradu in ugleden mož. Vojni bogataš, župan Berleuau, ki je bil do nedavno uradnik v tvornici za strelivo, izkazuje Racheletu velike časti. Potem sprejme Rachelet poset Rachebona, urednika lokalnega lista, in Blancarda, kapetana gasilcev, ki ga prosita, naj kandidira na listi stranke, »Vse za domovino«. Ime njegovega si-

na, junaka, ki je padel za očetnjavo, je geslo, ki obeta stranki sigurno zmago.

Rachelet sprejme kandidaturu in odpravi volilno borbo z veliko strastjo. Ponoči, baš ko sestavlja pompozno proglas na svoje volilce v imenu padlega sina in potvarja njegova pisma z bojišča, se pojavi na vratih razcapan mlad mož. To je Henry, Racheletov sin, ki ni padel, ampak so ga ušli sovražniki ter so ga za tri leta zaprli v neko umobolnico. Henry je popolnoma ozdravel. Toda pojav za mrtvega proglašena sina ne izzove v Racheletovi družini nobene radosti. Henryjeva žena je že davno snoroga vojnega dobičkarja, očeta Racheleta pa se poloti strah, da ne bi plačal sinovega povratka s svojo politično karijero. Henry, melanholik, kateremu je vojna odvzela vse veselje do življenja, pristane končno na to, da se izda pod lažnim imenom. Prepričan je namreč, da mora samo kot mrtvec koristiti svojim rojakom.

Racheletov oče zmagaja pri volitvah in v občinskem domu pravkar odkrivajo spominsko ploščo s Henryjevo sliko. Slučaj nanese, da je za mrtvega proglašeni mož oseben zraven. Svečanost se začne. Vse glave se odkrijejo, samo Henry obdrži klobuk na glavi. Ljudje ga radi tega spode iz dvorane na ulico.

Sodba občinstva o tej drami, ki je gledalcem zelo ugajala, je bila zelo nenakna. Vsak je sodil komad po svojem političnem prepričanju — pač zato, ker sta se avtorja v njem izrekla proti vojni in za pacifizem.

Miss Los Angeles

Gospodična Los Angeles — to je naslov, ki si ga je priborila v znanem kalifornijskem mestu Los Angeles filmska igralka Vita Lehmann. Stara francoska navada, da si vsako mesto izvoli najlepšo deklico in jo proglasi za kraljico tekočega leta, je prodrla že tudi v Ameriko. Tako ima letos svojo kraljico New York, imajo jo Chicago, Washington, San Francisco in izbrala si jo je seveda tudi filmska metropola Los Angeles. Tu je morala biti izbira še prav posebno težka, saj živi tam na stotine filmskih div, od katerih vsaka reflektira na naslov prve krasotice. Tem bolj pomorna mora biti Lehmannova, da se ji je posrečilo premagati vse druge.

Razkrinkan napačni zdravnik

V zdravniških krogih na Dunaju zbuja veliko pozornost dejstvo, da je prišla policija asistenta sanatorija Rudolfinna, Maksa Bartla, ker je osumljen, da je kradel razne knjige po dunajskih knjižarnah in jih prodajal v antikvarijate. Najlepše pri stvari je, da se je pri tem izkazalo, da aretirani sploh ni zdravnik, dasi je izvrševal zdravniško prakso.

V raznih knjižarnah na Dunaju so izginila zadnje časa razne drage knjige, večinoma znanstvene vsebine. Sum je letel na mladega moža, ki je prišel v nekatere teh knjižarn kot kupec. Te dni so prišli na to, da je ta mladi mož

zaposlen kot zdravnik v sanatoriju Rudolfinu na Dunaju. Pomočnik enega ukradenih knjižarjev, ki je večkrat posluževal kupca in se je dobro spomnil njegovega obraza, je šel v bolnišnico in se dal od asistenta preiskati. Ugotovil je, da je zdravnik res tak tolikega številca dragocenih knjig. Pomočnik je ova-dil zadevo na policijo, ki je moža takoj prišla.

Bartel je na komisariatu vse priznal. Dejal je, da je bil poprej zaposlen na kliniki ene prvih kapacitet na Dunaju, da je bil ondi zelo marljiv in da se je zlasti trudil, da bi z izredno dragimi znanstvenimi deli izpopolnil svoje medicinsko znanje. To je bilo povod, da je postal tat, ker si dragih knjig ni mogel kupovati iz lastnih sredstev.

Policiji so se te navedbe Bartlove zdele čudne, ker ima mož imovite sorodnike na Dunaju in je kot asistentni zdravnik toliko zaslužil, da se mu ni bilo treba polaščati tuje lastnine. Uvedla se je preiskava, ki je dovela do zanimivega odkritja. Izkazalo se je namreč, da aretiranec sploh ni zdravnik in da ni nikoli študiral medicine. Pač pa je prišel parkrat z oblasti navzkriž in je bil že tudi obsojen na doletno ječo. Po vojni je bil razen tega obsojen zaradi navijanja cen in verženja. Bartel pravi, da je študiral na univerzi v Inomostu, ni pa mogel predložiti potrebnih listin. Navzlic temu se mu je posrečilo, da so ga sprejeli na znano kliniko profesorja Hohenegga, kjer je bil zaposlen več let, nakar je dobil mesto asistenta v Rudolfinu. Policija preiskuje sedaj, kako je bilo mogoče priti mladem možu v dva tako znana sanatorija brez zadostnih izpričeval in kako so ga mogli zaposliti v tako važni službi, ki vendar zahteva temeljitega strokovnega znanja.

Bartel je izpovedal na policiji, da je prišel zadnje čase do prepričanja, da ne bo mogel dolgo ostati na Dunaju, ker ga bodo prej ali slej razkrinkali. Zato je iskal sredstev, da bi moral pobegniti v Rusijo. Zato je postal slepar in tat in je prodajal znanstvene knjige, ki jih ni več potreboval, starinarjem.

Fašistovska korupcija

Ves prošli in ta teden se je vršila pred tržaškimi porotnim sodiščem razprava proti nekemu Sellaroliu, ki je 29. avgusta leta 1923 na Velikem trgu v Trstu ustrelil tajnika fašistovske provincialne zveze, Luigijs Moraro.

Sellaroli, ki je rodom iz Beneventa v južni Italiji, je prišel v Trst za zaslužkom, ima za seboj precej burno življenje in v Trstu je živel z neko Francozino, ki ga je vzdrževala v nadi, da se mu posreči dobiti zaslužek, s katerim bi si potem mogla urediti skupno življenje. Dala mu je denar, da je ob priliki fašistovskega pohoda v Rim izdal spominsko knjigo o fašizmu, ki ga je stala okoli 15.000 lir. Ta posel pa so mu obnesel. Namesto dobička je bila izguba. Tedaj je Sellaroli prišel na misel, da bi si kupil avtomatometer, si čimer bi se dalo dobiti služijo, toda obenem je doznal, da je koncesija za takšame-ter vezana na določene »moje«. Kdor je hotel dobiti koncesijo, ki jo je podeljeval mestni urad, se je moral »red-vsem obrniti na fašistovsko delovno zbornico. Sellaroli se je obrnil za posredovanje na dva fašistovska odvetnika, drugega za drugim, ki ju je seveda moral plačati. Prvi ni dosegel nič, drugi pa je bil spretniji in je z dobrimi besedami in menda tudi z »mazilom« Sellaroli je na razpravi izpovedal, da so ga ta »mazila« stala okoli 5000 lir — dosegel toliko, da je Sellaroli pri tajniku fašistovske delovne zbornice Fornaciariju podpisal pogodbo, v kateri se je zavezal, da vzame za šoferja fašista, bivšega »škvadrasta«, t. j. enega tistih fašistovskih postopačev, ki so v časih fašistovskega divjanja pretepali, streljali in požigali po Trstu in deželi, in da bo vsak mesec plačeval fašistovski delovni zbornici 500 lir.

Sellaroli, ki si je bil že preskrbel privolenje kvesture (policijskega ravnatelja), in je moral, preden je podpisal ono pogodbo, predložiti dokazilo, da ima v resnici avto, je zastavil in prodal vse, kar sta imela vrednosti 700 in

Francoski predsednik kot volilec

Temeljna misel vseh modernih volilnih redov je absolutna enakost vseh državljanov brez razlike stanu pred volilno žaro. Iz te enakosti in iz pojma narodne suverenitete izhaja dalje tudi teza, da pomenja volilna pravica volilno dolžnost. Po vseh demokratičnih državah polagajo na to veliko važnost in tako vidimo n. pr., da se volitev v Franciji udeležujejo tudi najvišji funkcijonari države s predsednikom republike na čelu. Kljub temu pa pomenja še ve-

dno malo senzacijo, kadar pride na volišče predsednik republike. Volišče je navadno obdano od številnih radovednežev in predsednik se mora izpostaviti bombardmanu cele baterije fotografskih in kinematografskih aparatov. Tako je bilo tudi pri ožjih volitvah za občine, ki so se vršile preteklo nedeljo. Na naši sliki vidimo predsednika Doumerguea pred volilno komisijo, ko spušča svojo glasovnico v volilno žaro.

Toda pokaral sem jo, da je skrajno neoprezno za lepo, mlado ženo potikati se brez zaščite po krajih, kjer je vse razdežano in ki so proglašeni za vojno ozemlje. Pa tudi da zdaj še ni čas za prenašanje kosti.

»Saj jih le iščem!« mi je segla v besedo. »Vedeti hočem za enkrat samo, kje počivajo. Prijatelj mojega moža pa mi je vsvo tukajšnjo pokrajino opisal tako natanko, da sem brez težav in brez vprašanj dospela do sem, od kod moram imeti še samo kaki dve uri hoda do groba. Evo, tam nekje je!« je pokazala na planoto, ki se je dvigala nad našo globeljo. »Za tretjim grebenom leži baje polje, na njem rasejo tri smreke, tik pod srednjo spi moj dragi...«

»Ki ste ga zelo ljubili, uboga gospa?« sem vprašal sočutno.

»O gospod, ali sem ga ljubila!« je kriknila. »Bil je tako dober, tako lep, tako skrben in je vedel, s čim me razveseli, še preden sem se samo spomnila!«

Čakal sem, da se je nekoliko izpla-kala, med tem pa že premišljeval, kaj in kam bi jo. Kajti to je gotovo, da nocoj v dežju in temi sirota ne more dalje. Jaz pa sem imel na razpolago samo to ozko čumnato in —

Skratka, gospoda: saj si lahko mislite moj položaj. Čul sem in bral, kako se je drugod pri vseh armadah ljudi polastila divja razbrzdanost, naravnost

brezvestna lahkomiselnost. Imeli smo gotovo izjeme tudi mi; ali na splošno je na nas Srbe legla po izbruhu te vojne s strašno organizirano velesilo globoka resnoba. In le preveč smo se zavedali, da ne branimo samo domovine v vzvišeno-prenešenem pomenu, ampak kar naravnost in kar naravnost s svojimi trupli bedne svoje roditelje, sirote žene in nesrečno dečo. Tako mi je bil vsak Srb brat, vsaka Srbkinja sestra. Jaz za svojo osebo sodim i med tiste, ki jim često zveže ude še takozvani idealizem...

Te opazke pa slone že na odločnem uporu lepe gospe Jele, da si posteljem na kak način pri svojem mršavem Jovu v veži. Ona noče biti nikomur v nadlego — celo svoj plašč je že pograbila. Ako ima zaupanja vame, sme biti tudi meni dovolj... Nasloni se na mizo in bo spala na stolici, ako ne da se zavije v svoje ogrinjalo ki se med tem posuši pri peči, in leže na tla. Niti moje postelje me noče oropati, toliko manj so-be! Edino, ako imam skodelico čaja, da se ogreje.

Gospoda! Vi se mi morda že smejete, a pomislite še eno: zunaj sedi moj Jovo! Starec mi je vdan na življenje in smrt, a samo zato, ker me smatra za junaka in resnega mladega moža. Ako ostanem vsvo noč sam z žensko, ki jo on mora imeti še za žensčino, izgubim silno veliko v njegovih očeh: kajti od njegovega duševnega obzorja ne mo-

rem pričakovati, naj verjame da je iz-obražba možna spoštovati toliko za-upljivost... In potem še bolj: moji dečki tam spodaj!... Kakor so sicer tu, di resni, kar čujem njih nelepe dovtip-e, ako jih s svojim vzgledom sam raz-brzdam...

V res precejšnji zadregi torej po-ključem Jova in mu naročim, naj pripra-vi čaj, nato pa čim boljše večerjo, češ, gospe v takem vremenu in ob ti uri ne moremo tirati izpod strehe, osobito ker jo je prignala tako daleč od njenega doma samo ljubezen do rajnega moža.

Zelo sem bil vesel, ko jo je starec zdaj prijazno pogledal in se celo sam ponudil, da stopi k naredniku po nekaj odej, s katerimi ji pripravi udobno ležišče poleg peči.

Popolnoma pomirjen sem zdaj pre-vzel vlogo gostoljubnega domačina, po-dvoril dražestno vdovico s čajem, po-tem jagnjetino in jetrno pasteto ter od-čepil tudi edino steklenico, ki mi je ostala iz boljših dni. In sem še poslušal njeno sladko žgojenje o vsem mogo-čem, kar se zdi človeku vedno zanimi-vo iz lepih ženskih ust, ko je zunaj v veži — vrata sem pustil samo priprta — Jovo že davno junaki smrčal.

Naposlled so se lepa uska začela vendar ustavljati in zdaj je prišel naj-mučnejši trenutek... Moj Bog, ko ni-maš ne španskih sten, ne drugih di-skretnih pripomočkov!... Pa se je vnel tudi še nov boj: zanesel sem se bil na

Dr. Ivo Šorli:

Moževе kosti

»Eh, toliko so baje doživeli nekateri ljudje v vojni, da lahko cele tedne o tem govorijo. Jaz pa, ki sem se boril ne-prestano skoraj deset let, se spomi-njam enega samega dogodka, ki ga je nekako vredno omeniti!« je zamahnil z roko še mladi polkovnik Stojanovič.

»Potem ste očitno zelo izbirični, mi pa še bolj radovedni!«

»Nič nisem izbiren; toda tega, kar lahko doživim vselej in povsod, še ne bom proglašal za vojni dogodek! Seve-da, ako pride žena iskat kosti svojega moža, potem pa...«

»No, gospod polkovnik!«

»Prav — pa naj bol! Mislite si torej popolnoma uničeno dolino z eno samo do polovice in še več razdežano kolibo na nizkem griču, pod katerim so se ko-maj še poznali sledovi bivšega sela. Kje je to bilo, je itak vseeno, ko ne poznate krajev, kvečjemu če povem, da blizu Šabca, čas pa doba, ko smo pognali Av-strijce prvič čez mejo. Jaz bivam v tisti kolibi na holmcu, moja četa pa spodaj po ruševinah, kakor ve in zna. Za po-silnega imam vsuščastega seljaka, že starca. On spi zunaj v veži, jaz sem si uredil izbo, da mi je nudila celo ne-kaj udobnosti. Seveda: še precej široka in niti ne preveč trda postelja, večgata miza, dvojne stolice, pod razbitim stro-mom dolga polica in v kotu železna peč-

ka, to je bila vsa oprema.

Ko gledam nekega jesenskega dne že proti večeru skozi na pol slepo steklo edinega okenca tja ven v žalostni dež, zapazim, da ženejo po stezi iz vasi štirje moji možje z nasajenimi bajonetmi črno postavo, vsvo zavito v širok plašč. Pojava me je osupnila tem bolj, ker že tedne nisem več videl civilnega bitja, kar je bil brez dvoma ujetnik. Rado-veden sem čakal, koga mi dovedejo.

Kajpak tega se nisem nadejal, da — žensko. In sicer mlado žensko s čudo-vito sladkim, bledim obrazkom ter po-stavo kakor jelka, ko si je zdaj raz-grnila mokro ogrinjalo.

»Vohunka!« je javil narednik.

»Nisem!« je strastno kriknila ona.

»Nesrečna vdova sem Jela Nikoličeva, in sem prišla iskat kosti svojega moža.«

Odpravil sem vojake, odvezal tujki plašč, jo posadil na stolico poleg svoje ter velel, naj pripoveduje.

No, in sem zvedel, da je Jela vdova majhnega trgovca v Nišu, s katerim sta si napravila že nekoliko imetja, ko je nenadoma moral na vojno. Šele pre-tekli teden je iztaknila v bolnišnici nje-govega prijatelja, ki ji je povedal, da je njen ubogi mož padel v tem kraju, a zadnje njegovo naročilo je bilo, naj žena prenese njegove kosti na domače pokopališče in jih položi k večnemu po-čitku poleg prahu njegovih roditeljev.

Vse skupaj z njenimi dokumenti vred je govorilo za to, da sem ji lahko ver-

njegova ljubimka, da je spravil skupaj 5000 lir, ki so bile potrebne kot prvi obrok za avto. Bil je torej prepričan, da mu koncesija ne uide. Kar mu pove nekadašnji tajnik Morara odločno nasprotuje podelitvi koncesije njemu, češ, ker ni niti fašist, kaj šele »škvadrists«. Nič ni pomagalo, da je Sellaroli poudarjal, koliko je storil in žrtvoval za fašizem. Morara je izjavil, da je njegovo prošnjo kljub že podpisani pogodbi treba zavrniti. Tako sta dobila koncesijo dva »škvadrists«, katerih eden je koncesijo prodal po par tisoč nekemu drugemu, dočim ima drugi protežiranec, ki je prošnjo vložil za Sellaroli, brata, ki je imel že pred njim enako koncesijo. Sellaroli, ki je tako izgubil zadnje upanje, da bi mogel priti do zaslužka, je prišel ves razburjen k Morari, ki pa mu je na njegove bridke tožbe osorno odgovarjal, da mu vse to ni nič mar. Razgovor se je nadaljeval še na ulici, in ko se je Morara za osorno besedo hotel otestiti Sellarolija, je ta potegnil iz žepa samokres in koncesijska korupcija je bila plačana z Morarovo smrtjo.

Zanimivo je bilo pri razpravi kako so se razni voditelji tržaškega fašizma kar mračno vrele kake skrbno ogibali tega koncesijskega vprašanja, kar jim je bilo tem lažje, ker so se mogli izgovarjati na odločeno Fornaciarija, ki bi bil edini mogel stvar točno pojasniti, zlasti tudi še kar se tiče onih 5000 lir, ki jih je Sellaroli razdal za »mazila«. In kako so bili — res čudno! — državni pravnik, zastopnik civilne pravice in pravilni, seveda vsi fašisti, vsi edini, ki je predsednik hotel prekiniti in odgoditi razpravo, da bi medtem našli Fornaciarija, za katerega se ve, da je sostrudnik raznih delavcev v Rimu, pa ga kljub temu doslej »niso mogli najti«. In se odklepi njegovemu pričevanju! Seveda, da ne bi še bolj smrdelo, če bi se še bolj mešalo!

Morara je mrtev, Sellaroli je bil obsojen na 5 let in 20 dni, fašistovska korupcija pa živi, raste in procvata!

Človek ali gorila?

Neki italijanski raziskovalec, signor A. Tombazi, je pred kratkim odkril nekaj, kar daleko prekaša slovo »mor-kaj« in »letečega Holandca« in podobna le v bujnih domišljajah zgodovinskih mornarjev živeča tajnstvena bitja. Gospod Tombazi se je torej nahajal na pobočju Mt. Everesta, kjer je v višini 5-6000 metrov nabiral in trgal cvetice, ko je nenkrat opazil v bližini Kaburskega prelaza neko črno točko, ki se je premikala po sneženi rebri. Učeni Italijan je takoj naperil svoj daljnogled na tisto točko in lahko si mislil, kolikšna je bilo njegovo presenečenje, ko je skozi steklo spoznal v premikajoči se točki človeka, pravega, pravcatega človeka!

Tombazi je ostavil svoj šopek nabranih cvetov ter se je žurno podal proti gozdiču, v katerem je izginilo tisto čudno človeško bitje. Toda žal, bitje je izginilo in je ostavilo za seboj le sledove svojih nog, katerih se je vestni učenjak takoj lotil, jim izmeril vse dimenzije in jih povrh še fotografiral. Iz teh podatkov je g. Tombazi ugotovil, da je moral biti neznan samotarec od narave obdaren s čudovito velikimi in zato seveda vrlo stabilnimi stopali: sledovi njegovih nog v snegu so v resnici merili nič manj kakor 40 cm v dolžini!

Gospod Tombazi je na podlagi svojega odkritja mnenja, da tvorijo njegovi podatki povsem novo bazo za študiranje prastarega, še nikdar pojasnjene. Še zmerom zanimivega problema o izvoru človeškega rodu; kakaj italijanski učenjak je trdno prepričan, da je bitje, ki ga je srečal na ledenih pobočjih Mt. Everesta, resnični eksperimentalni človek, posrednika med sedanjim človekom in našim pradedom — gorilo.

TURISTI!

Covercoat bluze za Din 300

hlače za Din 200

neprecenljivo dobro je izgotovila

— in privedla tvega —

Drago Schwab — Ljubljana

Jova in nisem že prej potipal, kakšno bo tisto ležišče pri peči — tu vidim, da se je starcu posrečilo izprostiti eno samo odejo in da se je pravilo tukaj ležati, ležati skoraj na golih tleh. To bo zato seveda moj prostor — ona mora v posteljo! Ampak vse pripravljeno zama in na vse zadnje obvelja njena; jaz se zavijem v isto Jovovo odejo, a lepa Jela leže v posteljo poleg mene — ko pa ima takšno zaupanje vame!

Pa dobro — saj bi bilo res šlo tudi tako. Toda mislite, da je moja dražestna sosedka zaspala? Dočim je je bilo ves večer spomni vedrost, se sedaj nenadoma spet spominja svojega moža in njegovih kosti! In ihti, da je groza. Naposled si res ne morem kaj, da ne bi privzgedil njene glave na svoj laket in ji brisal mokri obrazek. Kmalu sem začutil njene vroče solze, da na prsih in čudno me je omejal njih sladko-slani okus...

»Prosim, gospoda, jaz vam ne pripovedujem umazanih pikantnosti!« se je ostro ozrl na enega v družbi, ki se je bil pri ted besedah zahčetal. Potem je resno nadaljeval: »V meni je dogodek do danes zapustil globok dojem... Sicer pa imate prav, ako se smejete, in oprostite mi, Stojan, da sem vas ukoril pred se. Ne pomaga vse nič — dogodek vlec res bolj na frivolno stran... Za vas vsaj, prijatelj, ki jo vam sam pripovedujem in niste sami videli tega čudnega bitja... bitja, ki mi je do ra-

Če se Tombazijeve navedbe izkažejo istinite, bodo darvinisti triumfirali... Pomilujemo pa že vnaprej prodajalce čevljev, ki bodo po vrsti prišli na kante, če se famozna rasa z Mt. Everesta kaj pridno množi...

× **Pridnost čebel.** Ki neupravičen izraz: marljivost čebel, ki ga uporabljam v člo-veškem življenju. Da je čebela v resnici izredno marljiva, je pred kratkim znova ugotovil neki H. Stassart. Dognal je, da tehta 10.000 teških čebel, predno odleto na nabiranje medu, 1 kilogram, ko pa se vrnejo obložene z medom, jih gre le 9000 na en kilogram, 1000 čebel tehta torej toliko kakor med, ki ga je nabralo 9000 čebel. Ali z drugimi besedami: zaloga medu, ki ga je nabrala čebela, je po teži enak eni teži čebel. Čebela tehta 1 decigram, med pa, ki ga nabere, eno desetino decigrama. Devetdeset čebel da torej en gram medu. Toda čebela ne odleti vsak dan samo enkrat na nabiranje medu, ampak povprečno po pet-najstkrat; šest čebel nabore po tem računu en gram medu na dan. Za en kilogram medu je treba torej šest tisoč čebel, ki ga naberejo v enem dnevu.

× **Medved utoplil cigana.** Razburjen prizor se je v minulih dneh odigral v Moskvi. Petnajstleten cigan je vodil na verigi ukročenega medveda; da bi imel proste roke, si je ovil verigo okrog pasu. Ko sta ga okoli ribnika, se je medvedu nenadoma zapletlo po kopeli in je skočil v vodo. Preplaval je ribnik in prišel na drugi breg, toda njegov mladi vodnik, ki je bil z verigo nanj privezan, je bil mrtev. Prizor so gledali mimoidoči, a nihče se ni upal rešiti dečka, ki je bil v tako nevarni družbi.

× **Poslednje opazovanje Marsa.** Zvezdoslovci so temeljito izbrali redko priliko, ko se približa Mars našim zemlji na 56 milijonov kilometrov, kar se je zgodilo lanske poletje. Marsa so neprestano opazovali z najboljšimi daljnogledi in ga nešteto krat fotografirali z vseh strani. Sedaj so astronomi končali svoje preiskave in objavili izide opazovanj. Dognalo se je, da je na Marsu zrak in da mu pripada večja uloga, kot se je doslej mislilo. Od zraka ni le odvisna Marsova barva (rdečastorumen), ampak tudi bele pege na tečajih. Astronomi domnevajo, da so te bele pege gosti oblaki precej visoko nad tečajema. Zračno plast cenijo zvezdoslovci na Marsu na kakih 200 kilometrov, na zemlji pa na 800. Kar se tiče Marsovih kanalov, o čemer se je leta in leta že toliko pisalo in govorilo, ni bilo sedaj najti z najboljšimi refraktorji o njih niti sledu. Zato prihajajo strokovnjaki vedno bolj do prepričanja, da jih sploh ni. Iz tega sklepa, da so Marsovi kanali bazirali le na optični prevari, ki jo je podvrženo človeško oko ravno tako kot fotografirska plošča, ako se predmet malo poveča.

× **Optična bitka.** V nedeljo je vladalo v berlinskem zoologičnem vrtu velikansko razburjenje med opicami, ko je prišel nov transport med živali iz Abesinije. Ko so spustili streljanih kakih 70 pavijanov iz zabojev, je nastala pravcata bitka med opicami, ki so jih le težko ločili. Dvajset živali je bilo hudo ranjenih. Komaj jih je bilo mogoče

Invalidski kongres v Bruslju

V belgijski prestolici se je vršil začetkom maja kongres belgijskih in francoskih invalidnih oficirjev. Francosko delegacijo je vodil maršal Mariaux, katerega je sprejela v avdienci tudi belgijska kraljevska dvojica. General Mariaux se je bil med svetovno vojno bo-

vil večino na belgijskih tleh in je bil tam tudi ranjen, zato so mu sedaj v Bruslju izkazovali vse mogoče časti. Kraljica Elizabeta mu je osebo razkazala bruselske zavode za invalide. Na naši sliki je kraljica na levi, francoski general na desni, odkrit.

spraviti v kletke. Slučajno so bila odprta vrata in 20 pavijanov je prišlo na vrt, kjer so se dolgo potikali. Na vrtu je bilo polno občinstva, ki se z zanimanjem gledalo čudno vrvenje eksotičnih gostov. Končno se je strežnikom posrečilo ujeti vse opice razen ene.

× **Sneg v Tičinu.** Na gorah okrog Velikega jezera v Gornji Italiji je zapadel v četrtek debel sneg. Pokrajina nudi popolnoma zimsko lice. Sneg in mraz sta napravila veliko škodo na vrtovih in poljih. Slabo vreme traja dalje.

× **Ameriški tokt.** Zgodilo se je v Rusiji, nekdo je bil pred izbruhom svetovne vojne, trebalo bi ga graditi važno železniško progo in vsa večja evropska podjetja so poslala v Rusijo svoje zastopnike z nalogo, da na vsak način pridobijo zase gradbeno koncesijo. To pa ni bilo preveč lahko. Kaj je bila javna tajnost, da je bil na koncesijo močno zainteresiran tudi neki minister. Šlo je torej predvsem za to, da se pridobi minister, ki pa mu je bilo vrlo težko priti do živga. Končno se je vendar posrečilo dobiti nekega ameriškega podjetja, da je dobil koncesijo. Interesantno je, kako je prišlo do tega. Nekega lepega jutra, ko je najlepše sijalo sonce, pride dotični delegat z velikim dežnikom v ministrstvo ter prosi za avdienco. Ko ga minister zagleda, se začudi zakaj je vzel pri tako lepem vremenu dežnik seboj. »Ekselencija«, mu odvrne Amerikanec, »stavim 50.000 dolarjev, da bo začelo deževati, še predno bo ura odbila polnoč.« Minister je na ekscentrično stavo seveda pristal. Pogovor se je zavlekel tja do poldne. Tedaj pa je Amerikanec vstal, pogledal na nebo — ki je bilo jasno kot v ju-

tru —, izvelkel iz žepa ček ter ga izročil ministru s temi besedami: »Ekselencija, stav sem izgubil.« — Res, težko bi bilo najti primernejši način, izročiti ministru podkupnino, pardon, darilo...

Organizacija radiofonije v Evropi

Problem radiofonije se v Evropi začne čase vedno bolj zapleta. Evropa je primeroma majhna in ima veliko število držav, ki skušajo vsaka na svoj način urediti zasebno radiofonijo. Tudi v tem pogledu velja seveda pregovor: »Kdor prej pride, prej melje.« V Angliji, kjer se je brezžično razširjanje najprej uveljavilo v večji meri, je n. pr. danes njegova organizacija že izvedena, vsled česar nudi ljudem v resnici to, kar nudi nam le reklama. Francija in nekatere severne države, deloma tudi Nemčija, se že približujejo angleškemu sistemu. Mnogo držav pa je problem organizacije zasebne radiofonije dočelo šele v najnovjšem času, a nekatere sploh še niso začele proučevati to zadevo. S časom bo seveda radiofon s svojimi neprecenljivimi sposobnostmi prodrli tudi v temne kote. Glavna naloga organizacije radiofonije tiči v tem, da se za vse brezžične oddajne postaje določi prostor v valovni skali, ki se zdi že sedaj prenatrpana.

Ko se je radiofonija začela razvijati, je bila valovna skala razdeljena med radio-telegrafske postaje. Vse daljše valove uporabljajo velike kontinentalne in prekoceanke postaje, ki morajo imeti popolnoma siguren promet na velike razdalje. Te postaje poslujejo z velikimi energijami in uporabljajo izključno le neudušene valove, kar omogoča, da delujejo valovne skale v majhnih intervalih nemoteno drugo od druge. Vsed velikih energij radio-telegrafskih postaj bi bilo za nemoteno sprejemanje radiofonskih postaj treba kompliciranih sprejemalcev. Z dolgi valovi ni torej nič.

Okrog 200 m dolgi valovi so tudi rezervirani za radio-telegrafske promet Postale s temi valovi poslujejo v veliki meri še z vdušenimi valovi, ki jih slišimo v slušalu kot visok ton v ritmu Morseevlihi znamenji. Deluje tudi še s precejšnjimi energijami in so motenja za enostavne radiofonske sprejemalce prevelika. Valovna dolžina 600 m,

ki je rezervirana za ladijske postaje, je za siguren promet že manj sposobna. Če poslušamo postajo s kratkimi valovi, opazimo, da čez nemalo časa pojavijo zopet v prejšnji jakosti. Ta pojav, ki še ni popolnoma pojasnjen, je na odprtem morju mnogo redkejši kot na kopnem, radi česar se ladje teh valov lahko poslušujejo. Pogosto imajo ladje še stare Marconijeve oddajalce, ki jih slišimo kot skritanje. Kadar taka postaja oddaja, moti daleč naokrog ves drugi promet. Male lokalne postaje, ki delajo z valovi pod 600 m dolžine, so za siguren promet neuporabne. Zato je ostal ta interval deloma nezaseden in tu so namestili radiofonske oddajne postaje. Kako se pošitimo v tem intervalu? Vsed kratkih valov so motenja zelo pogosta. Zelo moti skritanje močnih ladijskih postaj in starejših lokalnih, ki so ostale še v tem intervalu. To se opaža zlasti pri poslušanju zelo oddaljenih radiofonskih postaj, ker je pri tem potrebno močno ojačenje.

Radiofonskih postaj je vedno več. Včasih jih zvečer med 9. in 10. uro posluje okrog 50 v ozkem intervalu 250 in 500 m. Ločiti jih je sicer mogoče, toda s preostlim uravnavanjem na gotovo postajo izgubi ta na svoji čistosti. Pri nas, ki še nimamo lastnih oddajnih postaj, smo v tem pogledu najboljsem. V mestih z lastno oddajno postajo pa je pri poslušanju inozemskih postaj treba kompliciranega sprejemanja. V poštev prihajajo tudi atmosferska motenja, ki jim je poslušalec najtežje kos, in seveda tudi melodična piskanja sosedov. Vsa ta motenja pa odpadejo pri poslušanju z navadnim detektorjem, ki seže sicer le 20 do 30 km daleč, podaja pa vse glasove izredno pristno in čisto.

V bodočnosti se bo radiofonija razvila najbrže tako, da bo veliko število malih radiofonskih postaj postavljenih v primerljivih razdaljah druga od druge, kar bo omogočilo vsakomur z enostavnim detektorjem poslušanje programov iz vse države. Poleg teh pa bo imela vsaka država par velikih oddajnih postaj z daljšimi valovi, tako da jih bo z malim ojačenjem čuti po vsej Evropi! V najnovjšem času se je organiziranje radiofonije v nekaterih državah tudi že obrnilo v to smer.

Prvi mednarodni kongres radijskih amateljev je bil sredi aprila t. l. v Parizu, ki se ga je udeležilo približno 200 zastopnikov iz vseh kulturnih držav. Osnovni so mednarodno unijo radijskih amateljev, ki ima nalogo, da zastopa interese svojih članov v poednih državah. Pri tej priliki je bila porazdeljena skala kratkih valov, rezerviranih za amaterske oddajne postaje. Na Evropo odpadejo valovi 115 do 95 in 47 do 43 metrov dolžine, severno Ameriko 85 do 75 in 41,50 do 37,50 ter na Kanado in Novo Fundlandijo 120 do 115 metrov. Ostalo skalo si porazdelijo drugi kontinenti.

Novi veliki oddajni brezžični postaji v Berlinu in na Dunaju. Družba Telefunken dovrši v kratkem na Kaiserdammu v Berlinu veliko brezžično oddajno postajo za nemški radijski klub. Anteno razpno pred palačo radijske razstave med dvema stolpoma, visokima 130 in 80 metrov. Oddajali bodo z energijo 8 kilovatov. Ta postaja bo torej skoraj desetkrat tako močna kot do sedanja nemška stanica. Drugo, še lažjo postajo zgradi ista družba na Dunaju. Ta stanica bo oddajala valove z energijo 20 kilovatov. Valovi bodo dolgi od 450 do 900 metrov.

Radiofonija med Ameriko in Afriko. Radijskim amateljem v Buenos Airesu se je pred kratkim posrečilo, stopiti v brezžično stiki s svojimi kolegi v Capetownu v Južni Afriki. Američani so uporabljali valove 95 metrov dolžine. Afričani pa 63. Eno uro so se razgovarjali, potem pa je bila zveza prekinjena vsled atmosferskih moten.

Broadcasting na Poljskem. Poljsko poštno ministrstvo je dovolilo neki družbi, da organizira poljski broadcasting po vzorcu drugih držav. Za enkrat bodo zgradili velike oddajne postaje v Varšavi, Lvovu, Krakovu in Poznanju. Kasneje pride na vrsto nekaj manjših vmesnih stanic, tako da bo mogoče vsi Poljsko poslušati z navadnim detektorjem.

Brezžična postaja v Toulousi. Družba Radiophonie du Midi je zgradila v Toulousu na Francoskem dva kilovata močno oddajno postajo, ki je te dni začela obratovati. Valovi so 300 metrov dolgi. Modulacija je izborna. Postaja se posluša dobro sliši po Južni Evropi.

Pa ne mislite, gospoda, da je bila to kakšna malovredna ženska! Prepričal sem se pozneje o popolni istinitosti vsega, kar mi je pripovedovala. Že leta devetnajstega se je zopet poročila s premožnim vinskiim trgovcem v Nišu, a dvajsetega je res dala izkupati in prenesti na domače pokopališče tiste kosti. Ko sem jo srečal še dvakrat ali trikrat, je govorila samo o njem — mene kakor da je videla le slučajno na tisti svoji prvi poti tja.

Ig. Hermann:

Novinarjevi doživljaji

Hvala bogu, končno sem se preselil! Dragi bog, na kolenih in s solznimi očmi te prosim: stori, da umrem v tem stanovanju! Ni treba, da se to zgodi takoj — temveč razumi to tako, da bi mogel ostati tu do smrti. Še ena selitev in jaz se ubijem! To se pravi, ubil bi se pred selitvijo — in potem naj gre vse k vragu! V treh letih je to že peto stanovanje! Spominjam se pripovedovanja svojega rojstva, da je nekdo ciganka že ob mojem materstvu preročevala, da bom služil kruh s peresom. In tudi potujem! Ne prestanam in kako! Toda ne po tujih deželah za zabavo in proučevanje, temveč vedno z vso družino in z vsemi doživljaji, ki mi jih je v priletnosti žena. Voz je vedno poln samih lepih stvari. Najlepše od vsega pa je vendarle kuhinjska

La barette — ženski rugby

V Angliji izredno popularna sportna igra rugby je prodrla že tudi v ostali svet. Dasi je igra kakor nogomet in prvi vrsti primera za moške, vendar ponekod gojijo tudi ženske. V Parizu se je zlasti z vno močjo znani ženski sportni klub »Femina Sport«, ki je nedavno nastopil v javni tekmi z dvema timoma. V enem so bile same gospe, v drugem samo gospodične. Zmagale so deklice, kar je vzbudilo med gledalci,

ki se jih je nabralo na desettisoče, cele vrhove aplavza. Pariški listi so o prireditvi poročali precej rezervirano in nekateri ležišča kosti bole! Poskusite no najti vsaj še eno odejo!

Zvečer sva z Jelo spet počakala, da je mož zaspal, vrata pa je ona sama zaprla, češ, da drugega preveč gor-kote ven. Sreča, da je ni slišal!

Tretji dan spet solnce, da vse žge — lepa Jela pa prične s poljubi, ki žgo še bolj, o odhodu pa toliko, kakor včeraj! Zdaj me ne obletavajo črne skrbisamo radi nižjih od mene, ampak že tudi radi višjih... Naj pride majork, ki smo ga itak že pričakovali, pa najde pri meni žensko, še meščanko, ki mi niti sploga ni! A ti da mi začneš v opravičbo o tistih kosteh!...

Treba je kratkotalo napraviti konec! In sem se odločil ter ji opoldne povedal. Mili Bože, ampak sedaj ta njen izbruh: ali je nimam nič v rad, ali mi je bilo samo zabava, kar njej najsvečelja žrtve — ona mi je vse žrtvovala, celo ljubezen svojega moža! — kako je morem poditi na te žalostne ceste sredi vseh vajnih grozot! Skratka: seveda je name toliko te vražje nelogike, da mi je kar sapo zaprla. Ali dosegel sem vsaj nekaj: njeno privoljenje, da ji — obvezem nožico. Dopovedal sem ji namreč, da bi mogel njeno bivanje pri sebi še tretji dan vsaj deloma pojasniti samo, ako porečeva, da si je oču lila nožo in ne more dalje.

Tako sem bil dober še za danes ali

jutri. Nadejal sem se tudi, da se spričo svoje silne živahnosti kmalu naveliča od jutra do večera neprenehoma tičati v ti tesni luknji. Ali nadejal sem se zaman: tretji dan — torej že šesti od njenega prihoda! — sem temveč z neprijetnimi čustvi do konca doumel, da se je nesrečnica ljuto zaljubila vame in morebiti napravi še kakšno neumnost, če se je poskusim otestiti...

Tu prihihi baš opoldne narednik in mi zaupno sporoči — kako značilna za padec moje avtoritete že ta zaupnost! — da se je pojavil na bližnjem poveljstvu sam general, ki se oglasi najbrže še danes tudi pri nas.

Zdaj seveda ni več pomoči! S trdo besedo sem zahteval, da mora takoj odot, ker bo imela drugače tudi sama največje nepravilke, mene pa brezpogojno pogubi. Najdeva se v enem, dveh mesecih, kjer hojda, a sedaj naj za božjo voljo izgine, ako je res, da me ljubi!

In glejte čudo — šla je stokrat bolj mirno, nego sem pričakoval. Zvezala je tisto malo stvari, ki jih je imela s seboj, ogrnila plašč, me še enkrat poljubila ter stopila pred prag.

Tam se je nenadoma ustavila in se zagledala na planino z grobom njenega moža.

»No, kaj greš res še tja?« sem jo tiho vprašal.

»Zdaj nima več smisla...« je resno zmajala z glavo in se počasi spustila po stezi proti selu.

Kraljestvo mode

Proč s stoli!

To je najnovejši pokret v stanovanjski krizi. Proč s stoli, s temi ogromnimi nestvori, ki širijo sredi stanovanja kot simbol patriarhalnega rodbinskega življenja, kot glava vsega pohištva na štirih masivnih nogah, ob katerih si človek potolče kolena, z visokimi nasloni, ki pomenijo za deco do štirih let ne prestopa nevarnost, da si opraska glavo. Proč z njimi, ker izpodrivajo te hrastove veterane iz stanovanja razni manjši, prikladnejši, bolj praktični, cenejši stoli in stoliči. Praktični Amerikanci so dali temu zastarelemu pohištvu že davno slovo. V vsakem ameriškem stanovanju vidimo dva ali tri takozvane »metuljkove stole«. To so okrogli, nizki stolčki, čijih obe polovici se lahko sklopita navzdol kot metuljeva krila. Metulji sicer zgibajo krila navzgor, ali ta razlika v smeri nikogar ne moti in »butterfly tables« so navzlic temu zelo priljubljeni. Lahko si mislite, kako praktično je tako stajalo ob steni, ki se samo v slučaju potrebe spremeni v stol, koliko prednost ima tak stol pred okornimi hrastovimi orjaki, ki zavzemajo vso jedilnico in delajo človeku samo napotie. Poleg tega se delajo taki stoli iz lahkega materiala, tako da jih lahko 10 letni deček prenese iz sobe v sobo, dočim se je morala zbrati okrog starih stolov vsa rodbina, če jih je bilo treba prenesti v drugo sobo. Tudi gospodinjam odnoso služkinjam je z novimi stoli olajšano delo, ker jim ni treba brisati toliko prahu. »Butterfly tables« ostanejo ves teden lepo zloženi ob stenah in na njih se lovi neprimerno manj prahu, nego na naših hrastovih veteranih.

Se lepši in prikladnejši pa so takozvani »gnezdovi stolčki«, brez katerih si danes v Ameriki sploh ne morejo misliti stanovanja. Teh stolčkov je vedno celo gnezdo, majhnih, manjših in najmanjših, zloženih skupaj tako, da so kot igrača. Ti stolčki so pravi dobrotniki za vse one srečne zemljane, ki jim je glavni življenjski poklic hoditi na čajanke. Ko so pred dobrimi desetimi leti v Ameriki nehali servirati čaj na veliki, skrbno pogrnjeni mizi, so bili nekateri

Za promenado v parku in gaju

Trodelni plaščni komplet iz volnenega belega marokena, kombiniran s črtastim marokenom cimetno rjave boje.

manj akrobatični ljubitelji čaja v velikih skrbah za svoje tradicije. Moda v pohištvu jih je spravila ob ves ugled. Zdaj ne morejo več zabavati družbe za čajanko s svojimi neslanimi dovtipi in balanciranjem s skodelico, krožnikom in žličko. Pri današnjih čajankah stoji pred vsakim gostom majhen stolček, na katerem mirno počiva skodelica, krožnik in žlička, ti nedolžni predmeti, ki so delali doslej na dlani gostom največje preglavice. Ti stolčki pomenijo, da ne bo več mokrih hlač pri čajankah. Glede sloga teh praktičnih stolčkov naj omenimo, da so večinoma mešanica med Buddho in Ludvikom XIV. Deske, rdeče, zelene ali črne lakirane, so polne čudovitih vzorčkovanih kitajskih zma-

Bogate pariške čipkaste toalete

ali kokor jim Parižani — odnosno točneje — bogate Parižanke kratko pravijo: Les robes de dentelle, se uveljavljajo pri pomembnejših večernih priredit-

vah. Reprezentirajo pravcato razkošje, in če že ne zahtevajo posnemanja, skušajo vsaj dražiti — zavist.

jev in Buddhovih trebuho, dočim so noge kopije nožic na stolčkih in mizicah iz dobe zadnjih francoskih kraljev. Ipo in človek v svojem veselju, da je Ali koncem koncev izgleda ta pestrost njegova skodelica našla kraj, kamor bi položila glavo, že zatisne oko nad kakim Buddho ali Ludvikom. Zlasti v Ameriki, kjer je vsaka izložba pohištva in vsako boljše stanovanje pravi umetniško-industrijski muzej, kjer lahko najdete vse, kar je kdaj ustvarila evropska, azijska in afriška kultura. Tem kopijam doda Amerika samo svoj patent.

Res izvirno moderne so same čajne mizice na kolesčkih. To so originalna domača prometna sredstva, čijih hitrost znaša pet metrov v dveh minutah. Soferji teh domačih »vozil« nosijo povsod enako uniformo: črno obleko, bel predpasnik in tako polikano zadevo v laseh, ki je tipični plod snobizma — ne stane nič, pa vendar napravi vtis.

Poslilno perilo

Naše mamice so dobivale kot neveste za balo toliko posteljine perila, da so bile preskrbljene za vse življenje. Zdaj nevestam ne dajejo več takih bogatih zalog; ker je platno, volna in pavola še vedno draga in ker je geslo naše dobe, da mora biti tudi posteljino perilo vedno najmoderneje. Pretirano temeljitost in skrb za nevestino opremo smo preživeli in prizadevanje naših dobrih babic, ki pri moštvi hčerke niso vedele, kje se jih drži glava, se zdi našemu pokolenju smešno. Kar so nekdaj spravile skupaj mamice za svoje hčerke z nepopisnim trudom, marljivostjo in velikimi stroški, se napravi zdaj na hitro roko. V perilo nihče več ne nalaže mrtvega kapitala, ki se ne obrestuje, pač pa prinaša vsako leto izgubo. Za posteljino perilo se torej porabi manj, zato pa mora biti blago prvovrstno. Dober material se rentira na ta način, da se perilo leta in leta ne raztrga, dočim je treba rjuhe, prevleke itd. vsako drugo leto menjati. Zelo praktičen je za posteljino perilo progasti atlas že zato, ker lahko po potrebi vedno izpopolnimo obrabljene garniture z istimi vzorci, ki jih pri drugih vrstah blaga težko dobimo. Najboljši material je pa damask in sicer mercerisirani, ki ne pride ob barvo. Prevleke navadnih blazinic za vzglavje nimajo običajno nikakih okrasov, če pa že hoče kdo na vsak način okraske, se prišije okrog in okrog blazinic prešepan trak. Vložke z barvatimi podlagami, ki so se rade zmečkale in so bile sploh nepraktične, niso več moderne. Isto velja glede znamenitih švicarskih

čipk. Posteljine prevleke se zapenjajo najlažje na ta način, da napravimo na obeh straneh gumnice, na posebni trak pa prišijemo gumbe. Tudi toli priljubljeni priveski posteljine opreme, »kaprici« ali majhne blazinic, okrašene z različnimi vzorci, niso več moderne. Izpodrinila jih je večja ovalana blazinic, okrašena in podložena z barvnim blagom. Najnovejša moda ne trpi na postelani postelji razen teh blazinic nobenih pritkljin.

Prednost kratkih las

Doktor Fustigny, ki je v Ameriki kot znanstvenik na zelo dobrem glasu, daje v nekem ameriškem listu svojim rojakom dober svet, naj se nikar ne sprehe, jajo ob luninem svitu brez pokrivala na glavi. Fustigny trdi, da ni nevarno samo solnce ljudem — solnčarica! — ampak tudi luna, ki povzroča baje norost posebne vrste, ki bi jo mi v slovenščini imenovali lunarico. Norost, ki jo po njegovem povzroča luna, ni baš divje in opasne nature, ni pa nič manj škodljiva, ker pospešuje in ustvarja melanholijo, sanjavo, sentimentalnost in romantičnost (torej same lastnosti, ki jih onstran oceana nič kaj ne spoštujemo). Dr. Fustigny pa obenem pripominja, da se ta bolezen prime le ljudi, ki so bujni in košatih las, ne škoduje pa baje ni najmanj plešcem. Tudi na ostržene učinkuje manj kakor na one, ki nosijo dolge lase. Hm, hm!

Čipke

Čipke so zopet velika moda. Porablja jih kot vstavke in okraske, porablja jih pa tudi kot material sam zase. Za poletne popoldanske obleke bodo zelo priljubljene čipke v rumenastih barvah. Moda čipk datira iz srednjega veka. Njih domovina je Italija, kateri se je kmalu pridružila Holandska. Sredi 16. stoletja so prišle v Francijo, kjer so se bavile s čipkarstvom dame najvišjih družabnih krogov. Pozneje niso izgubile nikdar docela. Ponavljalo se so zdaj v tej, zdaj v oni obliki.

Excelsa

je najboljši in vendar najcenejši stroj za rodbino in obrt. — Nadomestni deli za vse stroje.

I. GOREC, LJUBLJANA

palača Ljubljanske kreditne banke

Troje apartnih modelov

Levi: Toaleta v ravni liniji iz škotsko križanega kasha; prednji del, pas, ovrtnik in manšete iz belega glacé-usnja.

Srednji: Zvončasta toaleta iz škotsko križanega kasha; prednji del, pas, ovrtnik in manšete iz belega glacé-usnja.

Desni: Toaleta iz belega svilenega

marokena; krilo piesirano; naprava votla guba, ovrtnik in manšetni obročki iz temno modrega marokena. Gumbi iz belega marokena, podvratna pentla pestrobojna.

posoda. Ko sem se poročil in je moja ljubica nakupovala za mojo bodočo ženno, se mi je zdelo, da je nakupila premalo. Takrat seveda nisem niti mislil na selitve! In na to je treba misliti! Naravno, da nisem pravilno razumel promokovanja ciganke glede potovanja. Bržčas bi ubil to ciganko, ako bi jo slučajno srečal, pa skoraj gotovo ni več pri življenju, kajti mati mi je pravila, da je bila že takrat silno stara.

Usoda nudj mojim prijateljem dovolj orlik, da se norčujejo z menoj. Najmanjši in najdebelejši med njimi, ki je ostal samec in ki še danes prebiva v tennu, mrzli sobi s posebnim vzhodom, kjer se je ugnedil že pred petnajstimi leti, ta najmanjši in najdebelejši se šali največ. Ko sem zadnjič sporočil prijatelju, da sem se preselil, je rekel tovariš Kysely: S teboj bo imelo Umetnostno društvo velike težave, ki ti bo po smrti preskrbelo spominsko ploščo na hiši, kjer si stanoval! Katero hišo si bo izbralo? Toda gupi, debeli »prijatelj« je ironično pristavil: Hm! To je zelo lahko. Približno naj ploščo na voz odpravnika Kocourka. Tam živi še največ in tam bo menda tudi umrl! Vsi so se smejali neumni šali prijatelja Kapše. Jaz se seveda nisem smejal!

Stanovanje sem si za silo že uredil. Otrokom sem primazal par zausnice, ker so hoteli imeti za svoje igre najlepšo sobo, ki sem si jo izbral za svoj delov-

ni kabinet. Otrokom sem prisodil sobo z okni na dvorišče.

Uredil sem sobo, na vrata pa sem pribil listek: Vojta Machaty, član uredništva »Dnevnih novic«.

To je dobro! Ni prijetno, ako morajo obiskovalci prehoditi celo hišo, dokler jim kdo ne pove stanovanja. Vsak bi moral imeti na svojih vratih potreben listek.

Okna so umita, zagrinjala obešena in knjižnica je že v redu. Knjižnica je pravi vrar pri selitvi! In mnogi naivni referenti o tem in onem izmečku: Ta knjiga ne bi smela manjkati v nobeni patriotični družini!... Seveda!

Dobro delajo patriotične družine, da sploh ne kupujejo knjig. Naj se muči vrar z njimi! Ako napolnite ž njimi vrečo, imate iz vsake knjige kar dve, ako pa jih naložite v kovček, ga ne more nihče vzdigniti! Težke so kot železo. Delavcem morate poleg dogovorjene plače še pridati, vzlic temu pa ste še vedno v strahu, da se ne polomijo pod njimi stopnice. Tudi jaz sem nekdaj kupoval take knjige, toda odkar sem pri časopisu, jih ne kupujem več. Nekatere dobivam brezplačno, druge si pa izposodim v uredništvu.

Hitim z delom... Tako — nekdo prihaja. Potrka... Ah, gospod hišni posestnik!

»Dragi gospod, nisem niti vedel, da ste pri listu!« je pričel uljudno in slad-

ko. »To me veseli, to mi je drago — dobri prijatelji bomo! Nečesa vas moram prositi, dragi gospod. Z obično sem v sporu in radi nekega kanala, ki je nena last, toda občina hoče, da ga pokrijem jaz, toda jaz sem vložil priziv. Ni pomagalo. Iz kanala še vedno smrdi. Dragi gospod, ali bi hoteli o tej stvari pisati v svojem cenjenem listu, da občina uvidi?«

Vsled neodložljivega posla sem mu takoj obljubil. Naravno, kanal mora biti pametnejši od gospoda hišnega posestnika in občine ter mora prenehati s smrdom! Napisal bom v listu — ako bo po volji: glavnega urednika — toda ne vem, če se bo občina prišla za nos. Dokler občina tega ne stori, si bom moral držati nosove pri prehodu čez kanal.

»Zelo se priporočam,« je pristavil, predno je odšel. »Moja hvaležnost vam ne izostane!«

Morda mi kupi stekleničico kolonjske vode, da ne bom tako smrdel, ako se zavzamem za ta kanal!

Hvala bogu, da sem zopet sam! Na delo! Zopet nekdo zvonil! Kdo bi mogel biti? Hišni oskrbnik?

»Sluga ponižen! Prosim, oprostite, ako vas motim, toda zvedel sem, da ste pri časopisu ter imam neko prošnjo do vas.«

»S čim vam morem pomagati?« sem vprašal zelo uljudno. Nairaje bi ga bil

vrget po stopnicah, toda mi, ki smo pri listih, moramo biti uljudni.

»Gospod, vedite, da sem v tej hiši že nad deset let oskrbnik, pa ne morem več ostati. Hišni posestnik mi neprestano očita, da se opijam! Toda jaz ne pijem!«

Mogoče da ne pijte, toda iz njega diši kakor iz sode. Mogoče da se samo mažete z žganjem! Toda kaj hoče pravzaprav?

»Prosim, ali ne bi bilo morda pri vas kakšno mesto sluge ali tekača, imam noge kot jelen in Prago poznam popolnoma?«

Odgovoril sem, da je pri nas vse zasedeno.

»Potem pa, če ste tako prijazni in bi napisali v listu, da iščem službe. Mesto oskrbnika ni ravno sijajno!«

Pa vendar ne misli, da bom namesto njega ponočljaj odpiral duri!

Smrdel je po žganju. Obljubil sem mu, da bom napisal — plačal bom zanj oglas!... Odšel je, pa kako! Ne pijte, ker se je že napil!

Lep začetek! Hišni gospodar in oskrbnik sta že opravila — sedaj pa lahko pridejo še stanovalci eden za drugim! Zopet zvonil.

»Moj poklon, gospod sosed!« Skozi vrata je zahreščal neprijazen glas stare ženske. Za njo se je prikazal grd in nizek pes.

»Sem vaša sosedka ter sem slišala, da

je naš novi gospod sosed pri listu. Ne jezite se, prosim. Prihajam s prošnjo, da bi napisali v listu par vrstic, ker smo sosedje. Doživela sem veliko izgubo. Moja mačica se je izgubila! Pomislite, gospod sosed, sedem let sem jo hranila, sedem let. Bila je zadnja svojega rodu.«

Sedla je na stol in pričela jokati. Bil sem zelo jezen, vendar sem moral s svojo novo sosedo govoriti prijazno, da se prepriča o mehkem srcu ljudi, ki so pri listih.

»Kdaj se je izgubila, milostiva sosedka?«

»Gospodična, gospodična!... Skrbno sem pazila, da se ne poročim. Živim tako mirno. Moj pokolnji oče se je imenoval Susteršič in je bil urar...«

Hitro sem jo vprašal, kdaj se je izgubila mačica.

»Pred sedmimi tedni. Bila sem že na policiji in povsod, toda mačice ni od nikoder! Zato vas prosim za par vrstic v listu, n. pr. pod naslovom: Družinska nesreča...«

Vse sem ji obljubil. Tudi če bi iskala izgubljeno bolho, bi ji obljubil svojo pomoč, samo da se je rešim.

Jedva je zaprla vrata, sem poiskal orodje, skočil na hodnik in odstranil listek na vratih.

Sedaj pa prosim solznih oči slavnim mestni zastop: Bodite tako dobri in pokrijte kanal v naši hiši št. 3569, da bom imel mir pred hišnim gospodarjem. Na-

Skopje: Dušanov grad.

Skopje: Trg kralja Petra.

Do Ohrida in Bitolja

3. Skopje.

V Skopje smo se pripeljali zvečer že popolnoma v temi. Mesto se je od daleč prezentiralo po številnih lučih; bil je baš ramazan in munare mnogoštevilnih džamij so bile slovesno razsvetljene, kar je dalo mestu slavnosten izraz. — Ako se človek pripelje podnevi, se odpre že od daleč baš od vzhodne strani veličasten pogled na Skopje, ki se pokaže kakor v profilu. Zgoraj na griču se bliščejo mogočni beli zidovi Dušanovega gradu z rdečimi strehami, do njega, istotako po gričih in pobočjih, leži razprostrto staro turško Skopje z mnogimi münarami in sivimi kupolami džamij, spodaj v ravnini na južni strani, pa leži Skopje brez džamij, to je novi del mesta. Slika je veličastna in se sklada z nazivom Dušanovega mesta.

Že na kolodvoru se pokažejo prva markantna svojstva Skopja, ki je bilo še nedavno izrazito orientalsko mesto, prav malo pomešano z evropskimi pojavi. Pred stanico stoji velika vrsta kočij in izvoščiki zgornjo ponujajo svoje vozove. Zakaj na jugu, osobito v Skopju, so kočije zelo v rabi, ljudje jih mnogo uporabljajo. In tudi ceno se vozi človek z njimi. Peljali smo se n. pr. ob dvajsetih ali eni ponudi četrte ure daleč za 20 dinarjev. Se zgornjeje ponujajo svojo uslugo mnogoštevilni nosarji in čistilci čevljev, ki so oboli cigani, mladi, rjavi ali celo temnorjavi fantje, črnih las, temnorjavih bleščajočih se oči. Čiščenje čevljev je na jugu zelo razvita obrt; čistilci so raznostavljeni s svojimi enostavnimi pručicami po vseh večjih prometnih središčih, motrilo mi-moidoče ne po obrazih, marveč po čevljih; kolikor bolj imaš prašne, toliko hvaležnejši objekt si mu, toliko glasneje in urneje ti ponuja fantič svojo uslugo. Pri tem so izredno pripravljeni in pri, odpravijo svoj posel nad vse ročno in dobro; nikdar nimaš v Ljubljani tako silno očisteni in namazani čevljev, kakor po tej ciganski proceduri. — Nosarji in čistilci obsejajo na stanici došle potnike na mah in njih prehitujejo se ponudbe, izredno elastično balansirajo in poskakovanje te živo opazanja, da je še nedavno orient gospodoval tu v polnem razmahu.

Od kolodvora drži ravna, široka cesta naravnost do glavnega mostu čez Vardar. To je ulica Kralja Petra, ki postaja vedno živahnejša glavna žila Skopja in ki je že sedaj središče modernega Skopja. Tu se nahajajo glavni hoteli, tu je največ modernih trgovin in tudi že precej povsem modernih hiš, zgrajenih po vojni. Tudi tu se opaža isti pojav, kakor v Beogradu: Kakor se je Skopje dvignilo od provincijalnega mesta stare Turčije v hitro napredujočo prestolico Južne Srbije, temu primerno rastejo hiše v večje razmerje. Med Vardarjem in kolodvorom se je bilo pričelo že v turški dobi razvijati mesto po evropskem načinu, vendarle skoro le z enonadstropnimi hišami. — Najnovejša zgradba na že silijo v dvoje ali celo troje nadstropij. Ulice kažejo seveda še vse znake prehoda; tudi na Kralja Petra ulici so že neznatne nizke hišice, kjer imajo trgovine zunaj razstavljene predmete na oled, sadje, živila itd., zraven višje in vmes nove najvišje hiše s povsem evropsko urejenimi lokali, restavrant in hoteli, ki imajo imena Grand-hotel, Moskva, London, Pariz, Srpski kralj, Beli Orao itd. Imena hotelov se na jugu največkrat imenujejo po glavnih evropskih prestolnicah, toda Beča, Berlina, Rima ni med njimi. Eden od njih,

hotel London, je še v razvalinah, ker je pred nedavnim pogorel.

Značilno je, da ni v tem novem, dokaj prostornem, skoro povsem krščanskem delu Skopja na desni strani Vardara nobene pravoslavne cerkve; tu je le katoliška cerkev, in sicer v ulici Kralja Petra; zgrajena je v gotskem slogu in napravlja starinski vtis, dasi je šele novejšo delo. Postavila jo je Avstrija, ki se je zelo zavzemala za katolike — vseh katolikov pa je v Skopju samo 947, a v okolici, to je okrog skopskem, samo 44. Pa tudi sicer je Avstrija štela katoliško cerkev, kar odseva tudi iz tega, da je ta edina od cerkva skopskih imela zvono, dasi so se jim Turki ponovno protivili.

Kralja Petra ulica se v bližini Vardara razširi v precej prostorne Trg kralja Petra. Tu se nahaja Narodno Pozorišče, ki pa je sedaj le v provizorni zgradbi, v nizki baraki, ki so jo zgradili Nemci. Novo gledališče je že napol zgrajeno, nedaleč od tod, a na drugi strani Vardara. S trga je široko odprt razgled na jug proti Vodnianski planini in na sever na staro Skopje ter Dušanov grad zgoraj na brdu. Trg je vedno živahen, tu stoji vrsta kočij, tu je največ ciganov-čistilcev čevljev, prodajalcev raznih južnjaških sladkarij, prodajalcev časopisov itd. Tik pred mostom (na levi strani na sliki) se vidi znamenita Burmal džamija ki je služila med vojno in tudi še pozneje za vojaško skladišče, sedaj pa jo podirajo, tako da se v kratkem ne bodo več poznali sledovi za njo. O tej džamiji je trdila tradicija, da je bila prvotno krščanska cerkev, ki so jo Turki kmalu po prihodu spremenili v islamsko svetišče. Srbija je pričela po osvobojenju Stare Srbije in Makedonije, one džamije, ki so bile nekaj cerkve, spremenjati vnovič v cerkve ali jih vsaj ni pustila Turkom; enaka usoda je zadela Burmal džamijo, dasi so jo Turki poskušali rešiti. Ko so jo podirali, so našli v temelju dokaze, da je bila res nekaj cerkev, in sicer kamen ali stebel, v katerega je bil izklesan križ.

Trg kralja Petra vodi na Dušanov most; tako ga imenujejo, dasi ni gotovo, kdo ga je zgradil. Sestoji iz močnih kamnitih svodov, ki so v srednjem delu najvišji in najširši, a kolikor bliže bregu, toliko nižji in ozji, tako da ima ves most nekoliko vzbočeno obliko in napravi zelo mogočen vtis. Kdaj so ga zgradili, še ni dognano, morda je še rimski ali bizantinski, ali pa so ga postavili v turški dobi, kakor misli večina raziskovalcev.

Dušanov most je glavni most čez Vardar; sta pa poleg njega še dva, eden lesen, ki je prav za prav le večja brv, in drugi železen, ki ma tudi zelo mnogo prometa. Vardar napravlja v Skopju vtis velike reke; na precejšnji dolžini je obdijan in ob njem sta na obeh straneh, posebno na ob desnem bregu, široki cesti, pravi buljvari, ki bi po svoji prostornosti in po svoji leno ukrivljeni obliki delali čast vsakemu mestu. Ta «Kej vojvode Putnika», na desnem bregu napravlja vtis širokega, velikega, kakor v širnem vlemestu se počutiš na njem. Kej in ulica kralja Petra sta glavni središča Skopja. Vardar sam pa napravlja čuden vtis: voda je umazano sive barve, po enakomerni sivi prsti, ki pokriva rečne bregove, dno in brda naokrog. Ta umazanosiva barva je naravno znaki za skopsko pokrajino: njeve in pašniki, pesek v strugah, strmo odsekana pobočja, razrovane grape, vse kaže isto enolično umazano slivno. To

je barva lapora in gline, ki tvori terciarna brda in ravan Skopske kotline. A Vardar teče hitro in ima mnogo vode, seveda največ na spomlad, poleti je mnogo plitvejši, a takoj po vsakem večjem dežju hitro in močno naraste.

Vardar loči novo Skopje od starega. Vendar sega novo Skopje še nekoliko na levi breg, tako da se nahaja tu celo par najbolj reprezentativnih zgradb. Tu se dviga ne daleč od Dušanovega mosta poslopje novega gledališča, ona nesrečna stavba, ki so jo inženjerji skvarili, bogved po čigavi krivdi; pred par meseci se je neki ruski inženjer ustrelil radi nje. Sedaj delo počiva; pripoveduje se, da bodo morali podreti vse skupaj, če ne, pa vsaj temeljito predelati, a z velikimi stroški. Ob Vardaru na levi je tudi vseučilišče ali točneje filozofska fakulteta, tudi novo poslopje. Tik ob Dušanovem mostu se nahaja spomenik osvobojenja, ki so ga slovesno odkrili lansko leto.

Na levem bregu Vardara, nedaleč od reke, se nahajajo vse pravoslavne cerkve Skopja, in sicer vsega štiri, toda ena od njih je grška in je sedaj zaprta. A v Skopju je vseh pravoslavnih 22.412. Najneznatnejša od skopskih cerkva, a najzanimivejša je cerkev sv. Spasa, ki je na zunaj ograjena z visokimi zidovi, a vrh tega do polovice zgrajena podzemno. Nastala je očividno v turški dobi; tradicija trdi, da je turški lokalni poveljnik nazaj gradnji tudi potem še, ko so kristjani dobili v Carigradu dovoljenje, češ, da naj le zidajo, toda kolikor cerkve zgradbe bo njemu zapiralo razgled, toliko jo bo dal takoj odstreliti. Naka ni kazalo drugega nego graditi v globino. Poleg drugih znamenitosti ima ta cerkev izredno dragoceno v prekrasem ikonostasu, ki je izredna umetnina; izrezljan je iz orehovega lesa in sicer iz celih debel; rastlinje se vije okrog stebrov, med listi trte pa so izrezljane cele kompozicije, prizori iz sv. pisma. Vse delo je izvršeno izredno skrbno in fino, kar je še posebno naglasiti, ker so ga izvršili preprosti rezbarji iz Debra — domala vsi rezbarji v Južni Srbiji so iz Debra, vse rezbarije so delo Debrancev — in sicer so delali ta ikonostas trije rezbarji dvanast let. Semkaj naj pridejo oni modrijani, ki ne najdejo umetnostnih sposobnosti in del na Balkanu. Nemci so med vojno ponujali ogromne vsote za ta ikonostas, da bi ga prenesli v muzej v Nemčijo.

Po ulici, ki vodi od Dušanovega mostu v staro, turško Skopje, opaziš navel prehod. Spočetka se prodajalne po evropskem načinu, kmalu pa si v čaršiji, najizrazitejšem predstaniku orientala. In tu se nahaja povsod še pravi, pristni, nepomešani orient, ki ne more biti drugačen v Adrianoplu, v Angori ali kjerkoli na muslimanskem vzhodu. Po cesti Turki, pravi, resnični Turki, ki govorijo zares turški; tu vidiš bradate obraze, brade kakor jih predpisuje vera, črno zakrtnene hule; tu vidiš Arnavte z belimi čepicami, ciganke s pisanimi hlačami, vmes pa kristjane v sivi raševini itd. Na vsakogar, ki pride prvič v Skopje, osobito če še ni bil nikdar v Bosni, napravlja največji vtis haš ta turški del mesta, ker je za nas najbolj eksotičen. Čaršija je najtintinejši del turškega Skopja. Tu so ozke, krive, vilugave ulice in uličice, na desni in levi prodajalna pri prodalalni, vsaka od njih hkrati delavnica. Vsaka taka prodajalna-delavnica — napisi jih označujejo vedno kot «radnje» — predstavlja majhno hišico, nizko, majhno, neznatno, vse iz lesa. Če pregleduješ čaršijo, ti je na mah jasno,

kako da so v orientu običajni silni požari, ki pogostoma v dveh-treh dneh, včasih pa tudi tekom par ur vpepelijo po par sto hiš. Kadar tu prične goriti, ni mogoče drugače kakor, da zgori vsa ulica, če ne celo celi kompleks ulic.

Sicer pa kaže skopska čaršija nedvomno znake nazadovanja; pozna se kako se ji trgovina izmika in se seli na ono stran Vardara v prodajalne evropskega načina. Manj je živahna nego sarajevska; tudi niso več posamezne obrti razporejene po posebnih ulicah, marveč je že precej pomešano. Tudi v čaršiji so zrastle že nekatere nove hišice s prodajalnimi, vendar jih je še zelo malo in so omejene na glavne ulice. Poučni so napisi, vsaj v etnografskem oziru. Mehmed Mustafović, Saul Aronović, Ibrahim Asanović, Aron Isaković, seveda poleg Trajka Ignatovića, Kosta Todorovića itd. itd. Nedelja traja v čaršiji tako rekoč tri dni; v petek so zaprte vse turške radnje, v soboto počiva delo v židovskih in v nedeljo v krščanskih prodajalnah; samo štiri dni v tednu posluje tedaj trgovina v polnem obsegu, dosežajoč višek živahnosti v torek, ko je pazarni dan in je vsa čaršija polna okoličanov.

Od čaršije proti zapadu, severu in vzhodu se širi turški del mesta, kjer stanujejo Turki — v čaršiji so radnje, stanovanja ne. — Ves ta del kaže tipične znake turške nemarnosti — turške hiše so v slabem stanju, neznatne in brez vsakršne živahnosti, ne le na zunaj, marveč tudi na znotraj. Sicer pa vidiš malo od turških hiš, zakaj z ulice se vidi jo le zidovi, ki zapirajo dvorišča in vse; ulice so le nekatere puste, prazne struge. Tudi Turki, ki se vidi jo na cesti, pričajo, da to ni več gospodujoči element, vaje blagostanja in luksusa. Muslimanke hodijo v črni, z zagrnenimi obrazi, kakor predpisuje pravoverna islamska tradicija; napravljene so po ve-

liki večini bomo, v svilo oblečenih muslimank, kakor v Sarajevu, se vidi v Skopju malo. Z značilnimi rešetkami zamrežena okna, izdajajoča haremske dele notranjosti, gledajo mrko; kdor bi prišel z znano srednjeevropsko romantiko o skrivnostnih haremi, bi doživel temeljito razočaranje. Kakor čaršija so tudi turški deli mesta bornejši nego n. pr. v Sarajevu; osobito pogrešaš onega svežega in bujnega zelenja, ki prepreza v Sarajevu muslimanske dele, kjer je skoro okrog vsake hiše sadno drevje in drugo zelenje; vsega tega je v Skopju zelo malo. Tudi džamije napravijo malo imponantne vtis; nobena, dasi jih je 30, za 15.713 muslimanov, se ne more meriti n. pr. z Begovo ali s Carsko džamijo v Sarajevu.

Na severovzhodni periferiji mesta, na Gazibabi, se razprostirajo po položnih pobočjih turška pokopališča, ki so izredno prostrana, zakaj muslimani grobov ne smejo prekopavati, marveč iščejo za nove grobove vedno novega prostora. Zato se seveda ni čuditi, če so stari grobovi zanemarjeni, po večini celo popolnoma zapuščeni.

In zgoraj nad Skopjem, na brdu, ki se spušča zelo strmo v Vardar, najboljši na zapadu, se belijo velike zgradbe; tu je Dušanov grad, ki pa istotako ni Dušanovo delo. Od starega gradu, ki je stal tu že v bizantinski dobi, se je ohranilo le malo; pozneje se je mnogo dodajalo in preizidavalo, ne da bi bilo mogoče navesti natančneje, kdaj in kako. Sedaj se nahajajo na gradu velike vojašnice; v njih in v drugih vojašnicah, ki stoji na gričih ob cesti proti Kosovu, je razmeščena domala vsa skopska garnizija, ki seveda ni majhna. Te velike zgradbe, deloma očuvane v vojašnicah, deloma v razvalinah, stoječe baš nad strmimi pobočji, dajo gradu od daleč zelo imponanten vtis; z višine je vrh tega lep razgled po Skopju. A. M.

Po slovanskem svetu

Kipar Jan Stursa

Stursa, največji reprezentant češke moderne upodabljaloče umetnosti, je dne 2. maja tragično zvršil svoje 45 leto življenje. Pognal si je kroglo v glavo, kakor smo že omenjali poročali.

Poleg mnogobrojnih aktov in figur mu ohranijo mogočen sloves njegova najznamenitejša dela: portreti matere, Masaryka, Voiana in Smetane, kompozicije na Hlavkovem mostu, Pogreb vojakov v Karpatih in Glave legionarjev na Legionarski banki v Pragi. Vsekakor pa sta njegovi najznačilnejši figuri: «Dar neba in zemlje» ter «Ranjeneč». Pričujoči portret mojstra Stursa, ki ga danes objavljamo, je delo njegovega kongenialnega sodobnika Švabinskega.

N. A. Kotlarjevskij umrl

V Leningradu je umrl v torek znani ruski literarni zgodovinar in član akademije Kotlarjevskij. Z Nestorjem Aleksandrovičem Kotlarjevskim je legel v grob eden največjih ruskih literarnih zgodovinarjev novejši dobe. Po pravici stoji njegovo ime takoj za slavnim Aleksandrom Veselovskim. Poleg starejših strokovnjakov na tem polju znanstvenega delovanja, kakor je Skalčevskij, Punin, E. Solovjev-Andrejevič, Osianik-Kulikovski in dr. je bil pokojni Kotlarjevskij mogočen polav na obzorju no-

vejšee ruske literarne zgodovine. Rojen je bil l. 1864, kot sin znamenitega učelnika in kritika Aleksandrova Aleksandroviča Kotlarjevskaga. Studiral je v kolegiu Pavla Galagana, nakar se je vpisal na zgodovinsko-filološko fakulteto moskovske univerze. Že kot akademik se je odlikoval z nenavadno liubenzijo in veseljem do leposlovja. Napisal je že na univerzi več kritičnih razprav o književnosti, ki so zbudile splošno zanimanje. Po dovršenih študijah je postal profesor tuje literature na višjih ženskih tečajih v Leningradu in v carskem aleksandrovskem liceju. Literarni zgodovini se je posvetil zgodaj, dasi dajalira njegova najboljša dela iz poznjših let. Največji uspeh je imelo njegovo veliko delo o M. F. Lermontovu «Pesniška osebnost in dela Lermontova». Od l. 1891 je doživelo to delo že četrto izdajo. K starejši dobi takozvane puškinske plečade spadajo znamenita dela Kotlarjevskaga «Spomini E. A. Baratynskega» in obsežna študija o K. F. Ryklevu; prvim ruskem liriku in neustrašnem borcu za svobodo.

Med najboljša dela Kotlarjevskaga prištevajo študijo «N. V. Gogol, poglavje iz zgodovine ruske povesti in drame». Z novejšo dobo se pečajo Kotlarjevskaga dela «Svetobol ob zatonu minulega stoletja in začetkom našega stoletja», zanimiva študija o očetu nihilizma N. G. Černyševskem, «Literarne smerice aleksandrovske epohe» in «Zgodovina ruskega romana v drugi polovici 19. stoletja». Kakor vidimo, je skušal čili in bistri duh rednega člana carske akademije obseči v svojih delih vse 19. stoletje do novejšee časa. Poleg velikih del svetovnega slovesa je napisal Kotlarjevskij celo vrsto manjših člankov, razprav in recenzij, ki so raztresene po mnogih revijah. Naiveč jih je izšlo v «Vestniku Evrope». Kotlarjevskij na se ni omejil samo na svojo stroko, nego je pridno deloval tudi na drugih poljih. Tako so izšle izpod njegovega peresa številne razprave o ženskem vprašanju («Žensko vprašanje v prvem razvoju», «Žena šestdesetih let» itd.), o reformi srednjih šol («Šola in življenje») itd. Ko je izbruhnila ruska revolucija je moral sivolasi učenjak pobegniti v inozemstvo. Vrnil se je sicer v domovino, ki ji je zvesto služil vse življenje, ali miru in veselja do dela ni našel več. V vrojem

Dobro je, ako se od časa do časa na to spomnimo, da je pravilna nega zob skoraj najvažnejša med vsemi higijenskimi pravili, po katerih se mora moderni človek ravnati, da si ohrani svoje telo zdravo. Malokdo sluti, da slabi zobje ne uplivajo samo izdalno na naše razpoloženje, temveč (nova raziskovanja so dokazala to na presenetljiv način) so mnogokrat izhodišče najrazličnejših bolezni, katerih vzroki so nam ostali često zagonebni. Pravilno čiščenje zob more biti samo tako, da vsak dan uničujemo povzročilce gnilobe, ki razjedajo zobe in ki se vsak dan na novo tvorijo v ustih. To moremo doseči edinole na ta način, da dnevno uporabljamo resnično antiseptično sredstvo za čiščenje ust in zob. In to je Odol. Odol učinkuje prav posebno. Med tem ko učinkujejo druga sredstva za čiščenje ust in zob samo v hipu čiščenja, učinkuje Odol še ure in ure potem, ko smo si že osušili zobe in izprali usta. Ta izredna dolgotrajna učinkovitost temelji na tem, ker se Odol pri izpiranju ust dobesedno vleže v zobe in sluznico, iste nato na poseben način prepoje in to tvori nekako antiseptično zalogo, ki potem učinkuje še ure in ure dolgo na gnilobne procese, ki razjedajo zobe. Odol je antiseptičen! Odol je brez dvoma antiseptičen! Odol je popolnoma antiseptičen!

zadnjem delu »Rodni grič« (1923) čita-mo samogovor, ki spominja na Odiseje-vo usodo. »Mi stari osemdesetletniki«, piše Kotljarevski, »smo se že privadili, da se ne upiramo zlu, s katerim se da-našnji prevratni radikalizem šopiri in ker smo verovali v silo pravičnosti ter človekoljubja v besedah in dejanjih, od-hajamo poraženi v naročje neizogibne usode. Igro smo izgubili. Pred nami le-ži samo dolga vrnja goša, ki se izgub-lja v daljavi. Tam je naša domovina.«

Nova sovjetska republika

Nedavno je sovjetska republika iz-vedla novo razdelitev Srednje Azije in stvorila na teritoriji enega dela Rusije, Buchare in Chive, dve novi socialistični republiki: Uzbekistan in Turkmenistan. Tema dvema republikama se je v zad-njem času pridružila še avtonomna re-publika Tadžikistan. Evropska javnost je bila informirana o ustanovitvi te no-ve republike le potom kratkih telefon-skih poročil. Pomen te nove republike v Zvezi sovjetskih socialističnih repu-blik pa se more oceniti le na temelju statističnih in geografskih podatkov.

Tadžikistan obsega jugovzhodni del Azije, ki meji na jugu na reko Amuda-riom in Afganistan, na vzhodu na Kitaj-sko, a na severu in na vzhodu na Uzbek-istan. Nova republika ima 72.000 kva-dratnih vrst (vrsta = 1.075 m²). Admini-strativno je republika razdeljena na 8 okrožij in ima 750.000 prebivalcev, med katerimi je 85 % domačinov. Ostali so Kirgizi, Turkmenci in Uzbeki.

Cest v našem smislu in železnic v Tadžikistanu sploh ni. Za promet je naj-večjega pomena plovna reka Amu. Pre-bivalstvo Tadžikistana se peča v glavnem s poljedelstvom in živinorejo. In-dustrije v evropskem smislu ni in tudi domača industrija je na zelo nizki stop-nji. Zemlja se obdeluje zelo primitivno z domačim plugom in orodjem. Najbolj uspeva tu pšenica in ječmen ter del, ma tudi bombaž. Zemlja je prilično dobra in se posestniki, ki imajo 10 do 15 ha, smatrajo za prave bogataše. Ker se ka-nali za umetno namakanje niso čistili že več let, je zasejana površina zelo naza-dovala. V gorah je nekaj železnih rud in zlata, ki ga kopajo na zelo primi-tivne načine. Izgleda pa, da se nahajajo v gorah tudi velika ležišča premoga in nafte.

Prebivalstvo večinoma ne zna niti či-tati niti pisati. Glavno mesto republike je Džišambe, ki je zelo staro in za-puščeno.

Moskva je novi republik dala sicer avtonomijo, a ta čin ima de facto samo formalen značaj, ker domačini niso spo-sobni, da bi sami vladali.

Za kulturni nivo tamošnjega prebiva-lstva je gotovo značilno dejstvo, da je v Tadžikistanu še danes mnogo vasl, ki nimajo pojma o veliki ruski revoluciji. niti ne poznajo imen najmarkantnejših boljševiških voditeljev. V najnovijem času je bilo ustanovljenih nekaj organi-zacij, da unesejo v patriarhalno prebiva-lstvo vsaj nekoliko civilizacije in aktivnega življenja. Ustanovljena je bila tudi tiskarna in nekaj šol in kar je z-mevno tudi nekaj središč za boljševiško propagando. Ker so razmere tu-kaj zelo primitivne, bo imela sovjetska propaganda prilično prav lahko delo.

Prvi ženski docent na praški univerzi. Dne 13. maja je imela na praški Karlovi univerzi svoje nastopno predavanje do-centka dr. Milada Paulova. Habilitirala se je za slovansko zgodovino, posebno za zgodovino južnih Slovencev. Za temo pr-vega predavanja si je izbrala govor o »Po-stanku srbske države v letih 1804—1812«. Predavanju je prisostvovalo mnogo češ-kih učenjakov, zastopniki vlade, kulturni krogi in množica občinstva, ki je prisre-la prvemu ženskem docentu prirčne ovacije.

Jubilej češkega revolucionarnega po-kreta v Rusiji. Dne 11. maja se je prosla-vila v Pragi desetletnica moskovskega kongresa, katerega so se udeležila češko-slovaška društva v Rusiji. Na kongresu 1. 1915 je bilo sklenjeno, da se organizira re-volucionaren pokret Čehov v Rusiji in da se ustanovi samostojna češkoslovaška vojska. Na ta način so nastale prve legionar-ske čete. Kongres je postal markanten zgodovinski kamen v borbi Čehoslovakov za narodno državo. Praška proslava se je zaključila s koncertno prireditvijo.

Poljska vlada in židovske šole. Zveza židovskih šol na Poljskem je zahtevala od varšavske vlade končno javno ureditev vprašanja židovskih verskih šol. Minister za narodne manjšine je odgovoril židovski deputaciji, ki se je oglašila pri njem radi intervencije, da bo vlada židovske šole sicer podpirala gmotno, da jih pa ne mo-re podprati.

Stopdesetletnica varšavskega gledališča. Varšavsko Narodno gledališče je slavilo dne 8. t. m. stopdesetletnico svo-je obstoja in je proslavilo ta jubilej s posebno svečanostjo. Nar. gledališče je bi-lo vedno reprezentativno središče poljske kulture. V burnih časih je moralo tudi večkrat prekriti svoje delovanje.

Konec boja proti matri na Poljskem. Na Poljskem je pravkar končan boj proti matri, ki je dolgo vznemirjal poljske strokovnjake kroge in javnost. Prosvetno mi-nistrstvo je izdelalo načrt, glasom katere-ga je matura na vseh poljskih srednjih šo-lah izenačena. Za eksterliste so matri-tenilni pogoji strožji, kakor za tiste, ki študi-rirajo na zavodih.

Chopnov spomenik poleg belveder-ske palače v Varšavi. Poljaki so se dolgo prepirali, kje naj se postavi spomenik zna-menitemu skladatelju Chopinu. Spomenik je napravil kipar Szymanowski. Sedaj je določeno, da se postavi spomenik v La-zienskem parku poleg belvederske pa-lače, v kateri stanuje predsednik poljske republike.

Zaključek gospodarskega kongresa v Sarajevu

Sarajevo, 16. maja.

Včeraj dopoldne se je vršila plenarna seja. Na predlog predsednika Nikole Berkovića se je sprejel sklep, da se ne vrši nikak razprava o nobeni točki dnevnega reda, temveč da se glasuje o njih tako, kakor so bile sprejete v po-sameznih odsekih.

Prvi je referiral dr. Mogan o prisilni poravnavi in predložil v sprejem reso-lucijo, v kateri se zahteva ponovna uvedba izvenkonkurzne poravnave. Resolucija je bila soglasno sprejeta. Po referatu Marolića o gospodarskem svetu je čital dr. Gregorič obširen referat o prometnih vprašanjih. V resoluciji se med drugim zahteva povečanje vozne-garke, lokomotiv kakor vagonov, in povečanje kapacitete železniških sta-vnic. Predlaga, da se skliče posebna kon-ferenca privrednikov in strokovnjakov, ki naj bi izdelala novo železniško tarifo, nadalje, da se uprava železniške okro-žne mreže izroči sarajevski železniški direkciji.

Tajnik sarajevske zbornice dr. Besa-rovic je podal referat o uvedbi stalne institucije kongresov zbornice, na kate-rih bi sodelovale vse zbornice v drža-vi, ter o uvedbi gospodarske konferen-ce, ki bi se enkrat na leto vršila v Beo-gradu, a sodelovali bi na njej poleg za-stopnikov zbornic tudi predstavniki vseh gospodarskih združenj. Predložil je tudi pravilnik o enem in drugem go-spodarskem forumu obnem s podro-bnostnimi odredbami. Predlog je bil sprejet.

Generalni tajnik zagrebške zbornice dr. Cuvaj je govoril o mednarodni tr-govinski zbornici v Parizu ter poudar-jal potrebo, da bi tudi naša država v njenem okviru obrazovala svoj nacio-nalni komite. Ker so na stroški za obra-zovanje tega komiteja zelo veliki, se je na seji odseka sklenilo, da naj se zaen-krat ta misel ne izvrši, da na se od vlade zahteva subvencija 250.000 Din letno. V tem smislu je bila sprejeta tudi resolucija.

Predsednik beogradske obrtne zborni-ce je predaval o potrebi obrtnih kred-i-fov. V resoluciji, ki je bila o tem vra-šaniu sprejeta, se zahteva čim prečista ustanovitev Obrtne banke. Ugotavlja se nezadostnost dosedanjih posojil, ki jih je dajala Narodna banka obrtnikom.

Julij Weiss iz Osijeka je govoril o vraščanju trošarine na žravnje. V pred-loženi resoluciji, ki je bila soglasno sprejeta, se zahteva izenačenje trošari-ne v celi državi in ukinitve sedanjega sistema.

S tem je bila včerajšnja seja konča-na. Zvečer je bil prirejen vsem delega-tom v hotelu Evrope banket, na kate-rem je pozdravil predsednik sarajev-ske zbornice dr. Berković vse zboro-valce in nazdravil N. Veličeviću kral-ju, kraljici in prestolonasledniku. Ban-ket je trajal pozno v noč.

Tedenski borzni pregled

Zagreb, 16. maja.

Na elektnem tržišču je ta teden na-stopila v splošnem prijaznejša tenden-ca, zlasti za bančne vrednote, od kate-rih so nekatere zabeležile tudi majhen skok tečajev. Ta okrepitev bančnih pa-pirjev je nastopila zaradi večjih kupov-nih nalogov iz inozemstva in iz drža-ve. Največ se je trgovala Eskomonta. Tudi po Hipo je bilo precejšnje povpra-ševanje, toda ves čas je vladalo po-manjkanje blaga v tem papirju. Istotako se je iskala od več strani Praštediona. Jugo se je dnevno trgovala v znatnih stvarkah.

Od industrijskih papirjev so bile dalje čvrste lesne vrednote. Mnogo se je iskal Gutmann, ki je proti koncu tedna poskočil. Vzrok nizoviti okrepitvi je njegov porast na dunajski in budimpeštanski borzi. V sredi tedna je bilo več-je zanimanje tudi za Slavonijo. Od osta-lih industrijskih papirjev beleži največ-je zanimanje Dutovačka, ki bo izpla-čala precej visoko dividendo, in sicer 150 Din pri nominalu 125 Din. Delnic Dubrovačke je tudi ta teden primani-kovalo. Nekaj več zaključkov beleži dalje Osječka ljevanica.

Na tržišču z državnimi vrednotami je bilo tudi ta teden zanimanje osredotče-no okrog Vojsne škode. Prispelo je več kupovnih nalogov iz inozemstva, pred-vsem iz Italije, a kupovali so jo precej tudi privatniki v državi. Njen tečaj je porasel ta teden od 178.5 na 180.5 per kasa. Borzni krogi izražajo mišljenje, da bo čvrstoča te vrednote trajala še nadalje, ker ta papir predstavlja zelo ugodno obrestovanje. Precejšnje je bi-lo zanimanje tudi za 7 odst. posojilo in za agrarne, za katere je bilo ta teden več kupnih nalogov iz Češkoslovaške.

Na deviznem tržišču je bila pri nas po okrepitvi dinarja v Curihu tendenca celi teden precej nestanovitna in so te-čaji vseh deviz zabeležili padec za ne-koliko točkov. Dinar je ta teden poskočil na 8.40 ter se že več dni drži stalno na tej višini. Verjetno je, da bo dinar zara-di ugodnih izsledov letošnje zveče za-beležil še nadaljnji skok, kakor se to da sklenati iz razpoloženja na zagreb-ski borzi. Blaga je bilo na tržišču ved-no precej, a tudi Narodna banka je po potrebi pokrivala povpraševanje v po-sameznih čekih.

V današnjem svobodnem prometu v-ejektihih kakor običajno ni bilo poslo-v. V devizah je bila tendenca nadalje sla-

ba in promet minimalen. Deviza na Ita-lijo je zaradi svoje mednarodne osla-bitve tudi v Zagrebu zabeležila padec ter se je v velikih količinah ponujala po 252.25. Proti koncu se je čulo blago po naslednjih taksacijah: Dunaj 870 do 871, Italija 251.25 do 252.25, London 299.5 do 299.75, Newyork 61.65 do 61.75, Pra-ga 183.25 do 183.375 in Švica 1196 do 1197.

Naša zunanja trgovina v I. četrtletju

Napredek po vrednosti napram lanskemu letu za 33 %.

Podatke o našem izvozu v marcu, ki jih je objavila Generalna direkcija carin, smo že priobčili. S tem je znan naš izvoz v prvem četrtletju t. l., ki je bil po glavnih predmetih naslednji (prve številke pomenijo množino in tonah; kjer so komadi, je to izrecno omenjeno; številke v oklepajih označujejo vred-nost v milijonih Din zaokroženo na-vozor): pšenica 12.065 (58.7); osta-la žita 3920 (14.1); turščica 286.241 (613.3); pšenična moka 12.052 (80.3); otrobi 7669 (14.7); fi-žol 3742 (15.4); krompir 1803 (2.4); vino 226 (1.4); špirit 297 (3.7); zdravilna zelišča 924 (7.1); opij 7 (6.1); hmelj 486 (35.3); konoplja 1973 (39.2); vrvarske blago 56 (1.2); konji 8389 komadov (31.5); goveda 11.192 komadov (45.2); svi-nje 10.157 komadov (23.4); drobnici 48.763 komadov (11.6); perotni-na 269 ton (5.5); sveže meso 3083 (67.8); predelano meso 410 (14.1); sir — kaškaval 488 (17.7); jajca 7201 (133.4); goveje kože 57 (1.6); ovčje in kozje kože 229 (7.1); jagnječe in kozjiče kože 196 (8.6); kože od divjačine 83 (25.6); drva za kurjavo 78.975 (24.5); gradbenice 247.893 (309.6); bu-govski pragi 177.425 komadov (8.0); hrastovi pragi 231.796 komadov (15.8); lesni izdelki 2781 ton (29.2); strojni ekstrakti 2195 (11.8); tanin 233 (1.5); amoniakova soda 1596 (4.0); kavstična soda 386 (2.8); kalcijev karbid 8496 (20.0); ferosilicij 896 (7.0); ce-ment 102.204 (55.8); železo v plo-čah 785 (4.0); nefosirano žele-zo 298 (2.3); sirovi svilec 841 (9.5); svinec v pločah 2130 (31.1); strojni ekstrakti 2185 (11.8); raliie 113.422 (38.4); želez želez-nih pločevine 476 (11.2); v manjših količinah so se izvozili: zдроб, sveže sadje, suhe češnje, žganje, svinjska mast, sirovo maslo, sir in drugo.

Skupal se je v prvem četrtletju t. l. 273.481.537 Din (v zlatu 189.816.626 Din) napram 2.061.378.454 Din (v zlatu 142.859.551 Din) v enakem času 1924. Povisek napram lani znaša torej okrog 212 milijonov Din, odnosno v zlatu okrog 47 milijonov Din. Po zlati vred-nosti se je povečal izvoz za 32.87 %, a po količini večji kakor po vrednosti, je vzrok v znatno povečani vrednosti di-narja.

Izvozilo se je omenjeno blago v na-slednje deželo:

Dežela	1924	1925	1926
Italija	412	662.7	29.15
Avstrija	122	422.7	18.59
Češkoslovaška	83	250.4	11.01
Grčija	92	165.4	7.28
Nemčija	29	141.7	6.23
Madžarska	36	138.3	6.09
Rumunija	47	111.5	4.91
Švica	12	82.5	3.63
Francija	20	74.6	3.28
Bolgarska	13	57.0	2.51

V teh deset držav je šlo za okroglo 2107 milijonov Din blaga, odnosno okroglo 93 % celokupnega izvoza. Od ostalih držav — odjemalk našega blaga — se omenjamo (vrednost v milijonih Din): Zedinjene države 44.7 (1.97 %); Egipt 26.7 (1.18 %); Anglija 22.0 (0.97 %); Turčija 18.9 (0.83 %); Špan-ska 10.0 (0.44 %). Izvoz v Albanijo je znašal samo 1308 ton v vrednosti 3.3 milijona Din.

Ljubljanski trg

Prošli teden se je na ljubljanskem trgu nadalje pocalno goveje meso. Tudi sočije in zelenjava, ki prihajata v vedno večjih količinah na trg, kažeta nagnjenje k po-cenitvi, kar je v tem času običajno. Jajca se že tudi dobe po nižnjih cenah, vendar ima kakovostno boljše blago cene nespreme-nje. Podražila so se nadalje jabolka, ki jih je na trgu že zelo malo. Češnje je na trgu že precej — seveda po visokih cenah. Starega krompirja je na trgu zopet več, kar je zna-menje, da so zaloge še precejšnje in da so jih doslej zadržavali. Ker prihaja na trg vedno več novega krompirja, se hočejo last-niki starega krompirja zalag znebiti, da jim ne ostanejo in se pokvari.

Včeraj v soboto so bile na trgu naslednje cene po kakovosti, odnosno količini: Meso: goveje 13 — 20, telečje 20 — 25, svinjsko 20 — 25, slanina 18 — 23.50, ovčje meso 14 — 15, kozličje 22.50 Din kg. Jajca: do-mača 10 — 30 Din komad. Perotina: koko-ši 25 — 50, gosi 87.50 Din za komad, piščan-ci 30 — 60, golobi 20 Din za par. Jajca: 0.75 — 1.25 Din komad. Mlečni proizvodi: mleko 3 — 3.50, smetana 18 — 25 Din liter (1 — 1.50 Din merica), sirovo maslo 35, kuhano 40 Din kg, mohant 10 Din kg (0.50 — 2 Din hlebček po velikosti). Krompir: stari 1.75 — 2, novi 8 — 10 Din kg. Sočije in zelenjava: trška glavata solata 15 — 16 Din kg, do-mača glavata 0.50 — 2 Din glavica, betive

ka 1 — 2 Din merica, špinaca in koprive 1 — 2 Din merica, redkvice 0.50 — 1 Din šo-ppek, čebula 5 Din kg, česen 0.25 — 0.50 Din šopek, grah v stročju 8, špaglji 25 — 27 Din kg. Sadje: jabolka 8 — 12.50, češnje 25 — 35 Din kg.

Mariborski trg

Včeraj v soboto so slaninariji pripeljali 31 vozov a svinjskim mesom, ki so ga po ka-kovosti prodajali od 12.50 — 30 Din kg. Krompirja je bilo na trgu 26 vozov. Prodajal se je krompir 1.50 — 1.75 Din kg.

Ostale cene so bile: Meso: goveje II. 12 — 20, telečje I. 20 — 22.50, II. 15 — 17.50, sa-lo 25 — 30, mast 30 — 32, slanina 18 — 25, šunke 38 — 40, kozličje meso 20 — 25, kranjske klobase 36 — 40, brunčevke 19 — 25, sa-falade 26 — 28, hrenovke 34 — 36 Din kg. Perotina: kokoši 32.50 — 50 Din komad, piščanci 30 — 65 Din za par, gosi 37.50 — 75 Din komad. Jajca: domača 10 — 40 Din komad. Mlečni proizvodi: mleko 2 — 3.50 smetana 12 — 16 Din liter, sirovo maslo 40 — 44, kuhano 60, sir ementalški 120, pol-ementalški 70, trapičovski 35 Din kg. Jajca: 85 — 1.25 komad. Zelenjava in sočije: glavata solata 10, karfiola 5 — 25, česen 15 — 20, čebula 4 — 5 Din kg, špinaca 1 Din kupček, gobe 1 — 2.50 Din kupček, kisto zelje 3.50 — 4, kislja repa 2 Din kg, kumarce 7.50 — 20 Din komad, grah v stročju 10 — 12 Din kg. Sadje: jabolka 5 — 12, suhe češ-ple 16 — 18 Din kg. Na trg prihajajo že tu-di češnje, ki se prodajajo po 35 Din kg. Kr-ma: seno 50 — 57.50, otava 52.50, slama 27.50 — 45 Din za 100 kg, škop 7 Din ko-mad.

Tržna poročila

Mariborski svinjski sejem (15. maja.) Dogon: 434 svinj, 3 ovce, 2 jagnjeta. Cene so bile: prasel, 5 — 6 tednov stari 50 do 75, 7 — 9 tednov stari 112.50 — 200, 3 — 4 mesece stari 225 — 350, 5 — 7 mesecev 375 — 450, 8 — 10 mesecev stari 625 — 750 1 leto stari 1000 — 1500 Din. Kg žive teže 12 — 14.50, kg mrtve teže 15 — 16.50 Din. Ovce komad 100 — 112.50 Din. Prodalo se je 279 komadov. Kupčija živih.

Dunajska borza za kmetijske produk-te (15. t. m.) Na ameriških tržiščih je nastopil močan porast tečajev. Pšenica za maj je poskočila za 7 centov. To po-ročilo je povzročilo na dunajskem tr-žišču sicer okrepitve cen, vendar ni po-živilo kupčije, ker nakupovalci nimajo zaupanja v položaj ameriških tržišč. No-tirajo vključno blagovnoprometni da-vek brez carine v šilingih za 100 kg: pšenica: domača 53 do 54, madžarska s Potisia 56 do 57, Rosafé 53.50 do 54; turščica 29.75 do 30.75; oves rumunski 44 do 45 šilingov.

Nadaljnje povečanje hranilnih vlog pri regulativnih hranilnicah v Sloveniji. Stanje hranilnih vlog pri 26 regulativnih hranilnicah v Sloveniji izkazuje v prvem četrtletju 1925. povečanje od 311.503.116.43 Din v početku četrtletja na 327.947.302.34 Din koncem četrtletja z deloma vstetimi ka-pitaliziranimi obrestmi iz leta 1924. Promet tekom prvega četrtletja je bil nastopen: stanje vlog v početku 311.503.116.43 Din, nove vloge na hranilne knjižice 36.665.946 Din 50 p. nove vloge v tekočih računih 28.271.080.65 Din; skupaj 376.440.142.99 di-narjev; dvigi so znašali v tem času vsoto 48.492.840.65 Din, tako da je bilo stanje koncem četrtletja 327.947.302.34 Din. Povisek tekom četrtletja znaša torej 16.444.185 Din 91 p. Napredovalo je stanje vlog pri vseh omenjenih hranilnicah razen pri Mest-ni hranilnici v Ptulju in Okrajni hranilnici pri Sv. Lenartu, ki beležita razmeroma precejšnji padec stanja.

Izplačevanje kronskih in dinarskih 6 odstotnih bonov. Iz Beograda poročajo: Po rešenju ministrskega sveta je pooblaščen finančni minister, da od 1. maja do 1. no-vembra t. l. izplača dinarske in kronske 6 odstotne bone, kolikor niso izplačani do 1. maja t. l. Za te bone se ne priznajo nikake obresti od preteklega roka plačanja do dneva izplačila. Ti boni se ne morejo pro-longirati. Izplačevanje teh bonov vrše med drugim generalna direkcija državnih dolgov blagajne finančne delegacije in davčni uradi.

Položaj na našem žitnem tržišču. Ten-denca za domačo pšenico je bila tudi ta teden precej čvrsta. Cena na baških in banat-skih postajah je poskočila za 5 do 10 par pri kg. Efektivni promet z ameriško pšeni-co je bil ta teden zelo majhen, ker so naši mlinci že poprej nakupili večje zaloge. Ten-denca za turščico je ta teden oslabela in so začele cene nazadovati. Vzrok temu je dejstvo, da se je zadnje dni malo nakupovalo za inozemstvo. Za pšenično moko je bila tendenca analogna po pšenici precej čvrsta. Cene domačemu blagu pa so neiz-premenjene, ker porasta ne dovoljuje več-ji uvozi cenejših ameriške moke v pasivne kraje.

Rezultati zagrebškega pomladanskega sejma. Po podatkih sejmske uprave je na sejmu sodelovalo 722 trdnj napram 674 v lanskem letu. Razmerje razstavljalcev po državi pripradnosti je bilo naslednje: Ju-goslavija 392, Francija 115, Nemčija 61, Avstrija 42, Češkoslovaška 32, Belgija 26, Amerika 13, Anglija 12, Italija 12, Švica 10, Madžarska 3, Švedska 1, Holandska 1, Ru-munija 1, in Rusija 1. Poslovanje je bilo po-voljno. Mnogo se je poslovalo tudi na kro-dit. Največ poslov se je sklenilo na kratko-ročni kredit od 3 do 6 mesecev. Posebno živahno je bilo trgovanje v tekstilni, uslar-ski in kemijski skupini. Kakor se sklepa, je skupni znesek na sejmu objavljenih ku-pčijskih zaključkov presegel svoto 150 mi-lijonov dinarjev.

Zveza trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo v Ljubljani ima 21. t. m. ob 10. dopoldne v dvorani Zdraviliškega doma v Rogoški Slatini redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom.

= Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d. v Ljubljani so imele dne 16. maja pod predsedstvom g. dr. Trillerja svoj redni občni zbor. Odobrili se je računski za-ključek za minulo leto in prišlo predlogu upravnega sveta na 11% dividendo. Kupon delnice št. 5. se bo torej vnovič počenil z 20. majem 1925 z Din 11. pri Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani, Hrvatski podruž-nici Wiener Bank-Vereine v Zagrebu in pri Prvi hrvatski štedionici v Zagrebu. V upravnih svet je bil na novo izvoljen g. Ste-vo Karamata, generalni direktor Jadransko-Ponudanske banke.

= V trgovinski register so se vpisale naslednje tvrdke: Jelšingrad za industrijo drva i ruda, društvo s. o. v Jelšingradu (okraj Šmarje pri Jelšah); »Ribnica«, lesna družba z o. z. v Ribnici; Stajarska železo-industrijska družba z o. z. v Zrečah.

= Povisek glavnic. Stavbna družba, d. d. v Ljubljani poviseje delniško glavnico od 750.000 na 1.500.000 Din z izdajanjem 15 tisoč novih delnic po 50 Din nominalne vrednosti, v gotovini popolnoma vplačanih in glasečih se na imetnika. Emissija se pove-ri Kreditnemu zavodu za trgovino in in-dustrijo v Ljubljani.

= Redni občni zbor ima Splošna indus-trijska družba 15. junija ob 11. v svo-jih pisarniških prostorih v Mariboru.

= Iz zadružnega registra se je izbrisala Mlekarska zveza, t. z. o. z. v Ljubljani v likvidaciji, ker je likvidacija končana.

= Cene soli. Uprava državnih monop-olov razglasa, da so cene soli naslednje: 1.) sol v gručah 300, 2.) drobna sol (iz Kreke) 300, 3.) sol v briketih (iz Kreke) 300, 4.) morska bela sol 290, 5.) morska siva sol 280, 6.) sol v briketih za živino (iz Kreke) 240; sol za ribiše v Pagu in Stonu; 7.) mor-ska bela sol 120, 8.) morska siva sol 110; za ribiše sol pri skladiščih v Primorju, 9.) morska bela sol 160, 10.) morska siva sol 150; industrijska sol: 11.) v skladišču v Kreki 75, 12.) pri skladiščih v Stonu in Pa-gu 45, 13.) pri vseh ostalih državnih skla-diščih 80. Vse cene so mišljene v Din za 100 kg. Cene so višje, kakor smo že po-ročali.

= Konkursi so razglašeni o imovini Odo-na Koutnega, trgovca v Ljubljani (prvi zbor upnikov 23. t. m. ob 10; oglasitveni rok do 27. junija), o imovini Franca Majdiča, tr-govca v Kranju (prvi zbor 26. t. m. ob 10; oglasitveni rok do 20. junija); o imovini Ma-rije Spornove, trgovke v Laki pri Tr-bovilih (prvi zbor 18. t. m. ob 9); oglasit-veni rok do 1. junija), o imovini Julija Ko-vačiča, trgovca v Vojniku (prvi zbor 29. t. m. ob 10; oglasitveni rok do 15. junija), o imovini Posojilnice na Velki (prvi zbor 20. t. m. ob 9; oglasitveni rok do 24. jun-ja) in o imovini Frana Resnika, trgovca v Zgoraji Kungoti (prvi zbor 18. t. m. ob 9; oglasitveni rok do 26. junija). — Odpravljen je konkurz o zapuščini bivšega trgovca Miroslava Kostjara Živanoviča v Mariboru, ker je vsa masa razdeljena. — V konkurz-ni zadevi zaradi Leopolda Baumgartnerja, trgovca v Studencih, bo ponovni upogo-tvitveni narok 22. junija ob 9.

= Poravnalno postopanje je ustavljeno o imovini Franca Schwarzja, posestnika v Zgornji Sv. Kunjoti, kot dolžnik ni osebno prisostvoval poravnalnemu naroku. — V poravnalni stvari Ivana Zidarija, trgovca v Ribnici, je določen nov poravnalni narok na dan 23. t. m. ob 10.

= Češkoslovaške dobave konfekcije Ju-goslaviji. Praška »Tribuna« poroča, da se je Slovanska trgovinska in industrijska druž-ba v Pragi pogodila z jugoslovanskimi mi-nistrstvi za dobavo konfekcije po meri ju-goslovanskim državnim uradnikom. Ju-goslovenska država kot naročnica je prevzela jamstvo za točno držanje plačilnih pogojev.

= Dobave. Direkcija državnih rudarskih preduzeča v Sarajevu sprejema do 30. ma-ja ponudbe glede dobave železa ter glede dobave tračnic. — Vršile se bodo nasle-dnje ofertalne licitacije: 12. junija pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede do-bave 43.000.000 okroglih belih spojin; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave jermenov; pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave lo-ter glede dobave 500 vagonov drv; 13. ju-nija pri direkciji državnih železnic v Sara-jevu glede dobave fasonskega železa pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave bele kovine, glede dobave bele plo-

Dr. Fr. Zbaničnik:

Motivi iz vojnih časov

VII. POSLEDNJE URE.
(Konec.)

«Hujškač, hujškač po poklicu, kakršnih je zdaj mnogo,» je trdil javni obtožitelj in tega mnenja so bili vsi, menda celo zagovornik.

Ta mu je bil svetoval, da naj enostavno taji, da je izgovoril one besede. Toda ali ne bi baš s tem priznal, da je res hotel hujškati, ko je izgovoril tiste besede in da se čuti krivega? Ne, lagati ni mogel in — ni hotel!

Zagovornik mu je menda zameril, ker ga ni ubogal, kajti pri glavni obravnavi se ni prav nič ogreval zanj. Mogoče se je sumiti kaj slabega, ako bi se bil potegoval zanj.

Lagati! Zakaj bi lagal, ko pa je bilo jasno, da je sicer iz prepričanja, a brez vsakega postranskega namena izustil tiste besede!

Toda njemu ni hotel nihče verjeti, pač pa so verjeli njegovemu nasprotniku, ki je zasakal stvar po svoje in izpovedal tako, kakor bi bil on res pozival na upor.

«Hujškač po poklicu in to v tako kritičnem času kot živimo zdaj, v času, ko je domovina v nevarnosti, ko se sto in sto skritih in odkritih sovražnikov dviga zoper njo —, tako je povdarjal javni obtožitelj in držalo je!

Obsojen na smrt!... Pa zaradi česa? Zaradi par resničnih besed, ki jih je porabil zlovoljen človek, jim podtaknil drug pomen ter jih nesel na prodaj! Obsojen na smrt, zaradi tega, ker je prijal tako človeku, ki ga je sovražil...

Umreti!... Strašna misel! Zdaj sem, čez par ur nisem več!...

Življenje, ta čudni dar, to najdražje, kar ima človek, pa se upihne kar tako kot tam leščerbo v kotu... brez misli, brez čuta, kakor bi ne bilo nič — samo toliko, da pokaže nekdo svojo moč!...

Zleknil se je po trdem ležišču in položil svojo izmučeno glavo na slamnato blazino... Uboga žena, ubogi otroci! Kako jih bodo zaničevali! Kako jim opomnili njegovo sramotno smrt!... Ali ni pravice, ali ni Boga?...

Kako to, da dopušča nebo take stvari? Kako to, da gre krivčnikom vse po sreči, poštenim ljudje pa so posvečeni pogubi?...

O kako se bo veselil oni njegove smrti! Kakor se je že veselil, ko so ga uklenje-nega gnali skozi vas!... Stal je pri oknu in se zmagoslavno smehljaj, ko je prišel z orožnikom mimo njegovega doma. Oj, stopil bi bil tja in ga udaril!...

A ni mogel in ni smel... In tako ostane nemaščevano grdo dejanje!... Kdo naj bi ga maščeval? Sam bo mrtev, a žena in otroci so slabi, brez moči, brez zaslo-mbe... In če tudi božje kazni ni...

Divje so se mu podile misli po glavi v čim dalje hitrejšem vrtežu so se mu sukale, tako da jim skoro ni mogel slediti. Imel je občutek, kakor bi mu bilo zavrelo v možganih. Začel si je, da bi mogel razrušiti tesno zidovje, ki ga je obdajalo. Srce mu je v strašni boli zakoprnelo po svobodi, po zlati solnčni luči... Samo ven, ven iz tega groba!...

Nekje je začela biti ura... Deset! Šele deset! Neznosno počasi gre tukaj čas!... Počasi?... Zavedel se je hipoma in kakor blazen se je zakrohotal... O, prehitro, le prehitro potečejo ure, ki so mu še odmerjene! Deset! Do štirih je še šest ur... Samo še šest ur! Oj, če bi se hotele izpremeniti minute v dneve, potem bi bilo še nekoliko upanja, potem bi se še lahko zgodilo kaj, kar bi prineslo rešitev... Tako pa... Čas hiti in samo še šest ur... samo šest ur... —

Čudno! Zdaj živim, a čez nekaj ur že mi nastavijo cevi na prsi, puške se sprožijo in... Tisti, ki so določeni za to, da izvršijo nad njim smrtno kazen, se nemara že pripravljajo in govorijo med sabo o tem... S kakšnim srcem opravijo to delo? Ali se jim kaj smili? Ali se jim ne vsiljuje vprašanje: «Kako to, da moramo baš mi — moriti?» No, oni so nedolžni! Zapovedano jim je in storiti morajo! Toda, če imajo kaj srca, jim mora biti strah tako opravilo!... Moriti... vzeti človeku življenje... —

Življenje!... Zdaj živim še, a čez nekaj ur... Zdaj gledam in vidim, poslušam in čujem... mislim in čutim — potem pa — kakor odrezano... Zdaj mi še pluje kri po žilah, srce mi bije v prsih... hipoma pa preneha vse... vse. O, lepo je življenje! Lepo je, gledati v božji svet!... Okrog tebe vse zeleno, nad tabo jasno nebo... In solnce sije in rože cveto!... O, glaj, tiček je sedel na moje okno!... Kako si zabodila sem, ti ljubka stvarca božja?... Morda mi prinašaš pozdrave?... Kdo ve, od kod si prispela?... O, tiček, kako ti zavidam tvojo prostost!... Čuj, godba, petje!... O sladki glasi! Čuj!...

Oj sijaj, sijaj solnce, oj solnce rumeno! Kako naj bi sijalo, ko sem silno žalostno!...

Kdo mi poje to pesem v slovo? Boli primerne bi ne bil mogel izbrati! Čuj — iznova! Zdaj je več glasov! Tudi ženski so vmes. Kako se prilaga to! O življenje! «O sijaj, sijaj solnce...» Srce se mora razkati ob teh ubranih glasih! Moje joka, a srca onih tam, ki poigajo, so nemara navzlic žalostni pesmi srečna in vesela... Moje srce joka, in vendar — dokler joka — živi! O kaka zavest! Moje srce živi, moje srce utriplje, kakor utriplje milijonov drugih src! Moje srce živi!... Zdaj živi še, a čez malo ur... Petje, godba, kaka slast!... Ne samo duša, tudi meso čuti to!... Oj ta lepi, ta krasni božji svet! Samo še enkrat bi hotel biti v mladem zelenju sredi gozda, samo enkrat še sredi dozorevačega žita na ravnem polju!... Le enkrat še bi hotel čuti predrage glasove domačih zvonov, vabeče v sveti noči k polnočnici, ali oznanjajoče vstajenje na veliko soboto!... O, še enkrat bi hotel voditi ljubljene otročiče po pisanih tratah... Še enkrat sedeti z drago ženo po dnevnem trudu na klopi pred ljubo domačo hišo! Še enkrat... samo še enkrat — o!...

Nepopisna otožnost je legla na njegovo srce... Globoko je vzdihnil. Moči Samsonove mi daj, o Bog, da zrušim te zidove, da si prebijem izhod v lepi božji svet, ki je ustvarjen zame isto tako, kot za vsakega drugega!...

... Ti, o Bog, se me usmili, ko pri ljudeh ni usmiljenja, ni pravice! Kaj sem storil, kaj zakrivil? In če bi tudi res bil imel namen, obsojati, kar je obsodbe vredno! Če bi tudi res bil dvignil pest proti onim, ki so započeli grozno morijo — kaj zato! Ali bi zaslužil zaradi tega smrt? Pa če je že kriv sam, kaj je zakrivila njegova obitelj, da ji jemljejo očeta in varuha? Po kaki pravici gre to? Od kod ta moč posameznika, da zaukaže: «Ta naj umrje, oni naj živi!» Morda je bil baš slabe volje, ko so mu predložili prošnjo za pomiloščenje, pa je odločil: «Obsodba naj se izvrši!» Kdo je oni, ki ga tako hladnokrvno pošilja v smrt? Ne poznata se, nikdar se nista videla v življenju, nikdar si doslej stori-la nič žalega! Kako to, da ni začutil nobenega usmiljenja? Kako to, da se ni prav nič zgenilo v njegovem srcu, ko je zaznal, da ima tisti, ki ga pošilja v smrt, ženo, otročiče... Vsaj ti bi se mu morali smilili!... Kdo mu je dal toliko oblast, da gre prezirljivo preko vseh prošelj, preko vseh solz?... Kako lahko bi mu bilo, da bi rešil človeško življenje! Na voljo mu je bilo dano, da za-piše: «Pomiloščen!» In on bo živel. A ni hotel!

Zakaj ni hotel? O, nemara se mu je še dobro zdelo ob zavesti: «Umreti moraš, ker jaz hočem!»

O Bog v nebesih, zakaj trpiš, zakaj dopuščaš, da se godi tako na tej tako lepi, a vendar ubogi, revni zemlji? O, stori konec vsemu temu! Moči, moči mi daj, o ljubi Bog, da si napravim prsto pot iz teh zidov, moči mi daj, da udarim po tistih, ki so krivični in nimajo srca, da zdravim v prah vse, ki ščujejo človeka na človeka in povzročajo toliko gorja!... Moči, moči mi daj, o Bog!...

Planil je pokoncu in zagrabil za stol, da bi ga dvignil in zamahnil z njim, a roka mu je omahnila... Obupno se je zasmeljal...

Hahaha, niti tega stola ne morem več dvigniti, pa naj bi rušil zidove, pa naj bi s pestjo prebijal ta težka, z železom okovana vrata! Zaman, vse zaman!...

Onemogel se je spustil zopet na rob postelje.

Kakor v kolobarju se je sukalo vse okrog njega... Vedno hitreje, vedno hitreje... Spomini so se budili in zamirali, slike so vstajale pred njegovimi očmi in se zopet pogrezale... Vse s tako strašno naglico... Vmes pa se mu je pojavljalo vedno in vedno mučno vprašanje: ali se mora res zgoditi, ali res ni nobene rešitve?...

Skelelo ga je v možganih, bolelo v prsih, da bi bil zakričal na ves glas... klical bi bil na pomoč, ako bi ne bil le predobro vedel, da ne bi vse nič pomagalo...

Samo za hip mu je včas odleglo. Od časa do časa se mu je zazdelo: saj ni vse to nič, saj so to le strašne sanje!... Zablesti dan in prežene strahoto, prežene vse težke misli... Vzbudiš se sren in vesel in vse gorje bo pozabljeno.

Ob taki misli mu je postalo lahko... Toda trajalo ni dolgo!... Zavedel se je zopet... Solnce sije... ni noč... To niso sanje!... In iznova mu je stisnilo prsi... iznova ga je zagrabila pošastna roka za goltanec in ga dušila... dušila.

Zaman!... Končano!... Čas poteka... Zdaizdaj se odpro vrata in ukaz mu veli: «Čas je, da gremo!»

In vzememo ga v sredo in mrtvaški izprevod se prične... In sam gre za svojim pogrebom!... Ali more biti kaj strašnejšega?... Srečni, ki ničesar ne vedo, ko jih nesejo ali peljejo k večnemu počitku! O, stokrat srečen, ki mu v postelji smrt zatise oči! Ampak umreti tako... O strašno je, strašno, vedeti naprej!...

Predstavljal si je v duhu, kako se bo vse vršilo... Čudno! Nekaj dni prej, predno je moral zapustiti dom in svoje drage, je bil prišel vojak na dopust, ki je že opetovano spremljal take nesreč-nice na morišče. Pravil mu je natanko, kako se vse tisto godi... Zakaj je baš njemu pripovedoval to? Kakor bi bilo že tistikrat določeno, da ga doleti taka smrt! Mirno, kakor bi bilo to nekaj čisto vsakdanjega, je pravil oni, a njega je bilo groza ob njegovem pripovedovanju in vsaka posameznost se mu je globoko vtisnila v spomin... Natanko ve, kako in kod ga bodo vodili!...

Vidi se sredi žalostnega izprevoda... Po hišah na oknih vse polno ljudi... Ob cestah vse polno radovednežev... Smehljaje zopet nanj, kakor da bi se vršilo to njim v zabavo! Nikjer znaka kakega usmiljenja, kakega sočutja!... Oj ljudje božji, kaj sem vam storil?... Kako srce imate v prsih?... Vsakega izmed vas bi bilo baš tako lahko zadelo! Kako se to rinejo v ospredje, kako napenja svoje oči! Matere dvigajo otroke in jim kažejo: «Glej, oni le tam je tisti, ki ga ustrele!» —

«Mama, pa zakaj ga ustrele?...» Kakšen je pač odgovor na tako vprašanje? Da je ubijalec ali morilec, tega ne more nihče trditi... Bog ve, kake pregrehe mu je naivzela ljudska domišljija!

O tem pa gotovo ne dvomi nihče, da je velik zločinec! Kako bi bilo sicer mogoče, da ga ustrele in zagrebejo tam kot mrhovino brez krste, brez blagoslova!... Strašna, strašna pot!... Njegovo srce se vije v smrtnih mukah, ljudje ob cesti pa se smejejo!...

In tudi nebo se smeje... Tako čisto, brez vsakega oblaka je! Solnce sije, jablane in hruške cveto in ptiči pojo... Spomlad, okoli in okoli vesela spomlad! Nikjer, nikjer znaka sočutja, nikjer znaka usmiljenja, ne na nebu, ne na zemlji... Nikjer — pravice!...

Umreti sredi duhteč, življenja polne pomladi!... Umreti pri zdravem telesu!... Kako željne so še njegove oči zemeljske lepote! Kako rad bi še prisluškaval vselemu ptičjemu petju, žuborenju potoka in skrivnostnemu šelestenju južnih sap! O, in kako rad bi še enkrat, samo še enkrat čul prijazno besedo iz ust svoje drage družice in srebrni otroški glas: «Oče, oče!...» Nikoli, nikoli več —

Izprevod se pomika dalje... Še en pogled na veličastne, v svežem snegu žareče se planine, njegove drage znanke, še en pogled proti oni strani, kjer se nahaja njegov ljubi dom, kjer zama-čakajo žena in otroci na njegov povratek, potem se zavije pot v nasprotno smer... A tudi tu je svet lep!... Pre-

krasna planjava, zagrnjena vsa v mehko sveže zelenje! — Čuj, kos žvižga nekje in škinkavec in penica se oglašata... Vse, vse se veseli življenja, on pa gre, zdrav in krepak, neizprosni smrti nasproti!...

Ali se mora res zgoditi? Ali res ni rešitve?

Globoko doli v jarku vali reka svoje zelene valove... Ko bi se mogel zavihitati preko ograje ter izročiti se nje-nemu hladnemu naročju! Tako bi se vsaj sramote rešil!... Toda strogo pazijo nanj, ponesrečil bi se vsak poizkus!... In tako gre dalje žalostno potovanje in vedno bliže je — konec!... Že so pre-koračili most... Cesta se skrči in zdaizdaj zazija grozna soteska, iz katere zanj ni vrnitve... Ko si stopil vanjo, te objame sama tesnoba... Odrezan ti je pogled v svet... kakor bi te obdajal od vseh strani neprodoren zid, tako te tišči, tako ti stiska po razgledu koprneče oči. Nova ječa, ki postaja pri vsakem koraku tesnejša!...

In potem — naposled... Težka je hoja in vendar bi želel, da bi še trajala, vsaj nekaj dni še naj bi trajala, še nekaj ur vsaj!... Želje, ki se ne izpolnijo!...

Že so tam, na mestu, kjer se zgodi... Še enkrat mu prečitajo razsodbo... Čemu? Ali mar ne ve, kaj se ima zgo-diti? In vprašajo ga, če je razumel... Vseeno, ali je razumel ali ni razumel... Vsakdo pritrdi, da je razumel in tudi on pritrdi, dasi morda niti poslušal ne bo, dasi se bodo morda mudile njegove misli med tem drugje... tam daleč od tu... tam... tam... —

Oh! Potem pristopi nekdo in mu zveže na hrbtu roke... Zakaj? Ali morda, da ne bi udaril?... Ah, da, udariti bi hotel, udariti tako... Na to povelje: «Poklek-ni!» In ubogal bo, kakor ubogajo vsi! Ubogal bo in poklenil... o! — In zdaj mu zavežejo oči... Končano!... Nikdar ne bo več videl ne solnce, ne lune, ne zvezd na jasnem nebu! Nikdar, nikdar več!

A še živi! Še sliši, še čuti, misli!... Čuj, zemlja se je stresla pod trdimi ko-raki! Vojaštvo je stopilo na dno zna-menje naprej... Puške zašklepetajo... A on še misli... Z Bogom, ljuba žena, z Bogom mili o — —

Zdreznil se je, kakor bi ga bile že res zadele svinčenko... Ura je udarila tri-četrt na tri... Zdaizdaj pridejo in zgodi se vse tako... Zdaizdaj se odpro vrata in začuje se glas: «Čas je, da gremo!»

Zagomazelo mu je po udih in životu mu je vtrenetal v tistem nastadi sličnem čustvu, ki se loti včas človeka ob ve-liki grozi in ki ga občutijo baje zamak-njenci v hipu največje ekstaze... Zgrudil se je na ležišče in bilo mu je, kakor bi ga bile pobožale mehke ženske roke... Prijeten sen mu je zatisnil oči... En trenotek sreče!... Trenotek pozablje-nja, iz katerega ga je hipoma vzdramil neprijazen glas: «Čas je, da gremo!» —

KNJIGE leposlovne in znanstvene v vseh jezikih kupuje po primernih cenah Ljudska knjižnica v Mariboru, Narodni dom.

Pozor! Samo 300 Din franko na dom!

Ta garnitura kuhinjske posode je iz najboljšega aluminija, srežno-bela in desetletja trpežna. Dobavlja se proti predplačilu ali povzetju.

Cenik brezplačno.

Inserat priložiti.

Ako bi ne ugajalo, se vzame radevolje nazaj.

Kovinska industrija (Metallindustrie) INŽ. J. & H. BÜHL, Maribor, S.M.S. Aleksandrova cesta št. 6.

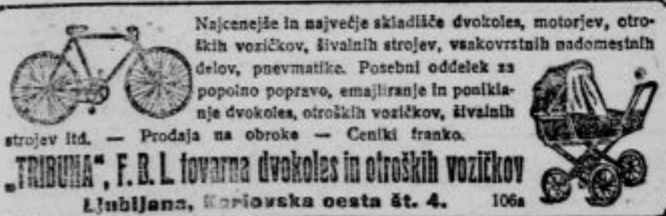
Morsko kopališče Baška

na otoku Krku.

Divno ležeči hotel „Velebit“ z novo depandanso na najlepšem obrežju Kvarnera — Prvovrstna slov. kuhinja — Električna razsvetljava — Zdravnik v hiši — Komoditeta v vsakem oziru — Cene od 50 do 60 Din za hrano — Pijače ohlajene na ledu. —

Priporoča se Slovincem ter daje brezplačno popajzila iastnik hotela Ante Tudor.

2619a

Najcenejše in največje skladišče dvokoles, motorjev, otroških vozičkov, kivilnih strojev, vaskovrstnih nadomestnih delov, pnevmatik. Posebni oddelki za popolno popravo, emajliranje in ponikanje dvokoles, otroških vozičkov, kivilnih strojev itd. — Prodaja na obroke — Ceniki franko.

„TRIBUNA“, F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Koroška cesta št. 4. 106a

Kamgarn in štof

za moške obleke

Velika izbira in nizke cene. 2375-a

R. Miklauc „Pri Škofu“, Ljubljana

Ustanov. l. 1842.

Specijalno

Električni obrat.

imitiranje vseh vrst lesa in marmorja kakor tudi vsa druga pleskarska in črkoslikarska dela izvršuje trdka

Brata Eberl nasl. MARTINC, ČERNE & Co. d. z o. z. Ljubljana

Igriška ulica 6 (poleg dramskega gledališča).

Konjska razstava

za nagrado težkih konj medjimurske pasme se bode vršila dne 21. maja 1925 na semnjišču v Čakovcu (Medjimurje).

Kolo jahača in vozača Kralja Aleksandra I. v Čakovcu.

Hitite!

po plačnane najmodernejšo damsko čevljo Din 100 1 par

v Bazar za čevlje Krekov trg 10, I. nadstropje

V zalogi čevlji vseh vrst po pričenno izjemnih cenah Razpošiljamo tudi proti povzetju.

GALANTERIJSKA TRGOVINA

dobro sortirana z novim blagom in povsem opremljena v glavni ulici Maribora, izvrstno uvedena pri odjemalcih in dobaviteljih, se prodaja preselivno v rodni kraj. Najemnina lokata nizka. Potrebni kapital Din 180 — 200.000, ostalo se lahko odplačuje. Zlata jama bodočnosti! Resni kupci naj se obrnejo na oglasni zavod Voršiča naslednik, Maribor, Stomškov trg 16. 2789a

NOGAVICE!

po najnižjih cenah 203-a III

v vseh barvah D 14—

svileni flor D 19, 24—

" " la D 32, 39, 44—

svilene D 36—

Oglejte si kako-vost blaga!

A. Šinkovec

nasl. K. Soss

Pravi holandski KAKAO GROOTES

2589a

je v uporabi najzdatnejši, najokusnejši in najcenejši. Poskus Vas prepriča. Zahtevajte ga povsod!

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1.— Najmanjši znesek Din 10.—

Driveditve

Halo!
Kam pa danes? — Grem na planinsko tombolo in ob 17. uri na vrsto veslice v hotel »Tivolija«, kjer je ples in polješka ura šole ob 3. jutraj. 11280

Obri

Ivan Molek
sedlar na Vrhniki šte. 122 priporoča svojo delavnico za ličenje vozov. 9909

Mesarija
se odda v najem na prometnem kraju, po pogodbi. Naslov pove upr. »Jutra«. 11092

Parfium
»Perolina« razpršilnica in vse brizgalnice popravila in tudi nadomestila pokvarjenega gumijeva pihala specialna delavnica Besednik in drug. Ljubljana, Prešernova ul. 5. 236

Mehanik
z večjo prakso, kateri ima lastno koncesijo ali leto lahko dobi, se po dogovoru takoj sprejme. Ponudbe na upr. »Jutra« pod znako »Zmožen 5409«. 11243

Kovačnica
na zelo prometnem kraju, se odda v najem starejšemu mojstru. — Za orodje treba položiti kavelje. Le pišne ponudbe je vsoti na upr. »Jutra« pod znako »Lepa bodočnost«. 11243

Pekarna
se odda v najem. Prednost ima klor kupi inventar. Cena 15.000 Din. Ponudbe na upr. »Jutra« pod znako »Lepa bodočnost«. 11243

Kožarna
z 11 betonskimi jamami (Treibschächten: Aetscher) z vsem pripadajočim orodjem kot (Zuricht in Trockenkammer), stan št. 2, se da v najem. — Mirko Karas, Zagreb, Horvatska cesta 11305

Donk
Francoščino temeljito poučijo učiteljski Naslov pove upr. »Jutra«. 10510

Citir poučujo
gospod. Prvoratni uspehi. Gre tudi na dom. Ponudbe pod »Donk 5444« na upr. »Jutra«. 11299

Službe
(dobe)

Spretna frizerka
v obrtu vestranske izobražena, se prosti dobi plači takoj sprejme v trajno službo. M. Fetič-Frankheim, Maribor, Soliska ulica št. 3. 10204

Več krojaških pomočnikov
dobro izrednih, samostojnih, se sprejme za konfekcijsko delo. — Vpravitelj na Emonski cesti 8/1, konfekcijska tovarna Fran Deženda & Cie. 10911

Potnik
se odda v najem na Ljubljano in okolico. — Naslov pove upr. »Jutra« pod znako »Mesti izdelki«. 10694

Pomočnik
1888 šivilja. Naslov pove upr. »Jutra«. 11233

Privatnik 1888 prvost.
kočijaža došenega kavalrista. — Trema, pokonjen, pridnost in dostojno vedenje vrednotijo. Plaša s. 1. jun. 1925. Naslov pove upr. »Jutra«. 10789

Plačilna natakarija
kateri je večja računanja, serviranja in nemščine, se odda v najem na Ljubljano. Plaša po dogovoru. — Ponudbe se slika na naslov: Ivan Zimec, Bled-Gor. 10979

Gospodinja
ali vdova brez otrok, stara 40—50 let, se odda v voljo mahnega hotela na delu. Mesto je stalno, prihodnost in dostojno vedenje vrednotijo. Plaša s. 1. jun. 1925. Naslov pove upr. »Jutra«. 11131

Rudarski paznik
energичen, zanesljiv, absolutno rudarske šole in v doloroletno prakso — želi stalne službe. Ponudbe na upr. »Jutra« pod znako »Rudarski paznik 30«. 11147

Krojaški vajenec
je Ljubljana, se sprejme, ve se polno. — Naslov pove upr. »Jutra«. 11122

Igralec za harmonijo
za vsak dan, 1888 m. — Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Solonski orkester«. 11234

Sobarica

pridna in poštena, dobi dobro službo pri malih roblin v Ljubljani. Stariš, ki zna tudi nekaj hitri in se veče roblin delati imajo prednost. Plaša 300 Din. Oskoda dobra. Oskoda se je predstaviti v Akersee ulici 15. ur. — 11280

Služkinjo
pridno in pošteno, ki ma dobro kuharico, 1888 roblin v Ljubljani. Plaša in oskoda dobra. Pismena ponudbe na upr. »Jutra« pod »Služkinja 3«. ur. — 11280

Krojačnica
prodajalca balončkov za otroke, s lastnim stanovanjem. Ljubljana, 1888 Leop. Tiz, Kranj. Zasluske dober! 11144

Odlična frizerka
ki je večja finega obsevanja, s strankami in se pogosto razume in v govoru in pisanju ter vjena vseh pisarniških poslov, se 1888. Lastnoročno pisane ponudbe je poslati na upr. »Jutra« pod znako »Stalna služba« pod znako »Stalna služba« 25. t. m. 11238

Igralec za klavir
dober, se takoj sprejme v hotelu »Gra« na Bled. 11204

Učenca za trgovino
mešane blaga, sprejme Ivan Rahne, Šte 33, Mesto. 10555

Odvetn. koncipient
s substitucijsko pravico, se sprejme v večjo odvratniško pisarno v Ljubljani za takojšnje nastop. Tozadevne oferte naj se pošlje na upr. »Jutra« pod »Substitut«. 11230

Trg. sotrudnik
samo obra moč, spreten prodajalec, popolnoma izveščen v damski modni trgovini, se sprejme takoj. Predstaviti se je oseba s pripravi pri trgovci 2. Maglič v Ljubljani, dne 19. t. m. od 10—12. dop. — 11211

Strojnika
prvorotno moč, vezirane pri parnem kotlu, Lamski in električnem pogonu, sposobnega za samostojna popravila obratnih strojev, 1888 večje tovarniško podjetje na Spodnjem Stajerskem. Stanovanje, kuhanje in avtomobil. Le resne ponudbe s navedbo zahtev se naj naslovijo pod »Strojnik« na upr. »Jutra«. 11215

Deklica z dežele
18 let stara, vjena vsakega dela, 1888 službe v posetni hiši, ev. k otrokom. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Pojena 5292«. 11022

Prodajalka
mešane stroke, mlajša moč, izobražena, večja tudi nemškega jezika in izurjena v gospodinjstvu, 1888 mesta, bodisi v mestu ali na deželi. Naslov pove upr. »Jutra«. 11069

Elektronter
absolutno elektr. del. šole z večletno prakso, večji pri strojih na surovo olje — Dieselmotorjih — 1888 mesta kot monter ali strojnik pri kakem velikem podjetju v Ljubljani. Gre tudi na delo kot vodja elektrarne. — Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Vestin« in marilij 5278. 10991

Gospodinja
trgovsko izobražena, dobra moč, želi prevzeti kakšno področje, ki bi jo samostojno vodila — najraje v kakšnem trgu ali blizu železnice. Ponudbe pod »Gospodinja« na področje »Jutra« v Celju. 10978

Vajenec
sprejme Ant. Ferant, trg. vinar v Ljubljani, Ambrožev trg št. 3. 11139

Kipar
za stavbo ornamentalno, se odda. Prihodnost za izurjenost. Plaša po dogovoru. — Dopise na upr. »Jutra« pod »Kipar«. 11138

Močnega učenca
zdravca, stara 15 let, poštenih staršev, sprejme kovač Janez Lenar, Ribnica št. 115 na Dolenskem. — Ponudbe pismeno ali men. 11002

Šivilja
boljša moč, za na dom, se sprejme. Naslov pove upr. »Jutra«. 11089

Postrežnik
odr. sluškinjo k malini družini v Ljubljani, se 1888 Naslov pove upr. »Jutra«. 11097

Službo vsake stroke
v Sloveniji in Hrvaški ali drugje lahko dobi v najkrajšem času, se za takoj pismeno obznanje na Orlano Namjestih Odelek, Delta-Stan, Zagreb, Ilica br. 10. 10948

Čevljiarski vajenec
se sprejme po dogovoru s vsjo oskobo v bliži. Pavel Bohine, čevljar, Tržič 253. 11061

Solicitorica
z daljšo odvratniško prakso, 1888 mesta. — Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Solicitorica«. 11259

Knjigovodja
mlanist, slov. srbohrv. in nemščini doplnjen, samostojen tudi v davčnih in še posebej v sodnih zadevah. Cenjena ponudbe na upr. »Jutra« pod »Knjigovodja« 11105

Prodajni moter
2 in pol HP, kakor tudi pri salni stroj, obe v zelo dobrem stanju. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Prodajni moter« 11243

Prodajni moter
2 in pol HP, kakor tudi pri salni stroj, obe v zelo dobrem stanju. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Prodajni moter« 11243

Prodajni moter
2 in pol HP, kakor tudi pri salni stroj, obe v zelo dobrem stanju. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Prodajni moter« 11243

Prodajni moter
2 in pol HP, kakor tudi pri salni stroj, obe v zelo dobrem stanju. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Prodajni moter« 11243

Prodajni moter
2 in pol HP, kakor tudi pri salni stroj, obe v zelo dobrem stanju. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Prodajni moter« 11243

Prodajni moter
2 in pol HP, kakor tudi pri salni stroj, obe v zelo dobrem stanju. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Prodajni moter« 11243

Učenec

14 let star ter samo pokonjen staršev, se sprejme v večjo trgovino z mešanim blagom, s hrano in stanovanjem v bliži. Ponudbe je poslati na upr. »Jutra« pod »Učenec«. 11224

Učenca
pridna in poštena, s primerno šolsko izobrazbo, se sprejme v modno trgovino v Ljubljani. Ponudbe pod »Učenca 5423« na upr. »Jutra«. 11263

Trg. sotrudnik
in prodajalca specialne, eventuelno stroke, se sprejme v Ljubljani. Ponudbe s sliko in navedbo doredega službovanja na upr. »Jutra« pod »Trg. sotrudnik« 11297

Kontoristinja
večja slovenskega in nemškega jezika in govoru in pisanju ter vjena vseh pisarniških poslov, se 1888. Lastnoročno pisane ponudbe je poslati na upr. »Jutra« pod »Stalna služba« pod »Stalna služba« 25. t. m. 11238

Trg. sotrudnik
samo obra moč, spreten prodajalec, popolnoma izveščen v damski modni trgovini, se sprejme takoj. Predstaviti se je oseba s pripravi pri trgovci 2. Maglič v Ljubljani, dne 19. t. m. od 10—12. dop. — 11211

Strojnika
prvorotno moč, vezirane pri parnem kotlu, Lamski in električnem pogonu, sposobnega za samostojna popravila obratnih strojev, 1888 večje tovarniško podjetje na Spodnjem Stajerskem. Stanovanje, kuhanje in avtomobil. Le resne ponudbe s navedbo zahtev se naj naslovijo pod »Strojnik« na upr. »Jutra«. 11215

Deklica z dežele
18 let stara, vjena vsakega dela, 1888 službe v posetni hiši, ev. k otrokom. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Pojena 5292«. 11022

Prodajalka
mešane stroke, mlajša moč, izobražena, večja tudi nemškega jezika in izurjena v gospodinjstvu, 1888 mesta, bodisi v mestu ali na deželi. Naslov pove upr. »Jutra«. 11069

Elektronter
absolutno elektr. del. šole z večletno prakso, večji pri strojih na surovo olje — Dieselmotorjih — 1888 mesta kot monter ali strojnik pri kakem velikem podjetju v Ljubljani. Gre tudi na delo kot vodja elektrarne. — Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Vestin« in marilij 5278. 10991

Gospodinja
trgovsko izobražena, dobra moč, želi prevzeti kakšno področje, ki bi jo samostojno vodila — najraje v kakšnem trgu ali blizu železnice. Ponudbe pod »Gospodinja« na področje »Jutra« v Celju. 10978

Vajenec
sprejme Ant. Ferant, trg. vinar v Ljubljani, Ambrožev trg št. 3. 11139

Kipar
za stavbo ornamentalno, se odda. Prihodnost za izurjenost. Plaša po dogovoru. — Dopise na upr. »Jutra« pod »Kipar«. 11138

Močnega učenca
zdravca, stara 15 let, poštenih staršev, sprejme kovač Janez Lenar, Ribnica št. 115 na Dolenskem. — Ponudbe pismeno ali men. 11002

Šivilja
boljša moč, za na dom, se sprejme. Naslov pove upr. »Jutra«. 11089

Postrežnik
odr. sluškinjo k malini družini v Ljubljani, se 1888 Naslov pove upr. »Jutra«. 11097

Službo vsake stroke
v Sloveniji in Hrvaški ali drugje lahko dobi v najkrajšem času, se za takoj pismeno obznanje na Orlano Namjestih Odelek, Delta-Stan, Zagreb, Ilica br. 10. 10948

Čevljiarski vajenec
se sprejme po dogovoru s vsjo oskobo v bliži. Pavel Bohine, čevljar, Tržič 253. 11061

Solicitorica
z daljšo odvratniško prakso, 1888 mesta. — Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Solicitorica«. 11259

Knjigovodja
mlanist, slov. srbohrv. in nemščini doplnjen, samostojen tudi v davčnih in še posebej v sodnih zadevah. Cenjena ponudbe na upr. »Jutra« pod »Knjigovodja« 11105

Prodajni moter
2 in pol HP, kakor tudi pri salni stroj, obe v zelo dobrem stanju. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Prodajni moter« 11243

Prodajni moter
2 in pol HP, kakor tudi pri salni stroj, obe v zelo dobrem stanju. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Prodajni moter« 11243

Prodajni moter
2 in pol HP, kakor tudi pri salni stroj, obe v zelo dobrem stanju. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Prodajni moter« 11243

Prodajni moter
2 in pol HP, kakor tudi pri salni stroj, obe v zelo dobrem stanju. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Prodajni moter« 11243

Prodajni moter
2 in pol HP, kakor tudi pri salni stroj, obe v zelo dobrem stanju. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Prodajni moter« 11243

Prodajni moter
2 in pol HP, kakor tudi pri salni stroj, obe v zelo dobrem stanju. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Prodajni moter« 11243

Prodajni moter
2 in pol HP, kakor tudi pri salni stroj, obe v zelo dobrem stanju. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Prodajni moter« 11243

Prodajni moter
2 in pol HP, kakor tudi pri salni stroj, obe v zelo dobrem stanju. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Prodajni moter« 11243

Prodajni moter
2 in pol HP, kakor tudi pri salni stroj, obe v zelo dobrem stanju. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Prodajni moter« 11243

Korespondent

večji slovenskega, nemškega, francoskega, italijanskega in bolgarskega jezika ter smoten bančin in trgovskega knjigovodstva — 1888 stalno službo. Ponudbe pod »Korespondent« na upr. »Jutra«. 11160

Izprašan kurjač
1888 stalne službe v mestu ali na deželi. Ponudbe pod »Izprašan kurjač« na upr. »Jutra«. 11209

Mesto natakarije
eventuelno tuji v kuhinji, 1888. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Mesto natakarije«. 11210

Kuharica
samostojna, s dobrih večletnih izkušnjah, 1888 poljski družini službo. — Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Kuharica«. 11236

Dekle
staro 17 let, poštenih staršev, 1888 službo v pomoči gospodini ali k otrokom v boljši hiši. — Naslov pove upr. »Jutra«. 11252

Absolventinja
3 meščanskega srednjega meščanskega šole, večja slovenskega in nemškega jezika in govoru in pisanju, 1888 mesta praktikanke v trgovini — gre tudi na delo. Cenjena ponudbe na upr. »Jutra« pod »Absolventinja«. 11208

Mizarski pomočnik
dobro izurjen ročnih in strojnih del, 1888 službo. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Mizarski pomočnik«. 11198

Trgovci! Pozor!
Mladenci z dobro šolsko izobrazbo, poštenih staršev, star 15 let, želijo vsotiti kot učenec v trgovini. — Stroka postaršana stvar. — Nastopi lahko takoj. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Mladenci 5423«. 11289

Otroška vrtarica
vpojenjena, 1888 pol-ali celodnevno službo vagojiteljice, takoj ali pomene. Gre kamorkoli. — Cenjena ponudbe na upr. »Jutra« pod »Otroška vrtarica«. 11297

Natakarija
z večletno prakso, zmajna večje kavelje, deli primerne mesta. Naslov pri področje »Jutra« v Mariboru. — Naslov pove upr. »Jutra«. 11235

Poceni prodam:
1 brok za 8 oseb, pokrit z zastori, brzojavni prev. v dobrem stanju in 3 gumi-veze krojile za kegljišče. Andrej Zgone, gostin. v Cirknici. 10641

Čebelarji!
Prodaj 30 šibolnih najev, polovkarjev na 9 okvirjev in 10 ekspozitnih na 7 okvirjev ter tudi več žužerščevih na 9 okvirjev. Cena po dogovoru. Josip Mark, Viš št. 21 pri Ljubljani. 10558

Domačo šunko
mast in praženo slanino, prodam. — Kupim jabolka in orehe. — Stefan Kise, Sabotica, trg Jese. 10255

B. S. A. motocikel
2 in tri četrt HP, takoj po ceni prodam ali ga tudi samemam za malo rabljen avto — glede doplačila po dogovoru. — Naslov pove upr. »Jutra«. 10954

Hrastovo spalnico
temnozdravljeno jedilnico in opravajo za možko šolo ter solonsko garnituro — lepo obdržano, vse z brušenimi stekli in zrcali, se prodaja. Naslov pove upr. »Jutra«. 10890

Tri palme
(Eichernalm), se ceno prodajo. Naslov pove upr. »Jutra«. 11143

Vrtno stole
prodaja največje P. B. a. n. e. & Komp., Ljubljana, Mirje 4. 164

Za birmo!
Majne knjižice, koristna darila. — Najnižja cena. — I. Bonač, Selenburgova ul. 11176

Železni štedilnik
skoro nov, se prodaja. — Naslov pove upr. »Jutra«. 11292

Dva šivalna stroja
»Singer«, se rabljena, poceni napredaj. Naslov pove upr. »Jutra«. 11227

Čevljiarski stroj
»Classic« v dobrem stanju, se prodaja pri hliniku na Mestnem trgu št. 19. 11243

Prodajni moter
2 in pol HP, kakor tudi pri salni stroj, obe v zelo dobrem stanju. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Prodajni moter« 11243

Prodajni moter
2 in pol HP, kakor tudi pri salni stroj, obe v zelo dobrem stanju. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Prodajni moter« 11243

Prodajni moter
2 in pol HP, kakor tudi pri salni stroj, obe v zelo dobrem stanju. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Prodajni moter« 11243

Prodajni moter
2 in pol HP, kakor tudi pri salni stroj, obe v zelo dobrem stanju. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Prodajni moter« 11243

Prodajni moter
2 in pol HP, kakor tudi pri salni stroj, obe v zelo dobrem stanju. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Prodajni moter« 11243

Prodajni moter
2 in pol HP, kakor tudi pri salni stroj, obe v zelo dobrem stanju. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Prodajni moter« 11243

Prodajni moter
2 in pol HP, kakor tudi pri salni stroj, obe v zelo dobrem stanju. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Prodajni moter« 11243

Dve krasni ogledali

zgodovinske slike in nekaj drugih predmetov, prodam. Naslov pove upr. »Jutra«. 11247

Brek, landaver
pokrita kočija, več tehkih voz in kmetijskega orodja, se prodaja. — Naslov pove upr. »Jutra«. 11256

Salonsko ogledalo
krasno in prvotna velour preproga (9'30" x 2'30") se ceno prodaja. Naslov pove upr. »Jutra«. 11282

Hlodi
Večjo množico lepih hrastovih, jelovih in smrekovih hlodov ter smrekovih tramov, prodaja Fran Kmet v Trbovljah II. 11311

Omara za led
190 x 140 x 70, s 3 vrati, v dobrem stanju, se ceno prodaja. — Pisarna hotela »Sion« v Ljubljani. 11229

Moško kolo
skoraj novo, se zelo ugodno prodaja. — Naslov pove upr. »Jutra«. 10608

Krojaški šivalni stroj
v jakem dobrem stanju, zelo trpežen, prodaja za 1000 Din Trifon, Zigmario št. 42, pošta Soderlica. 11113

Čevljiarski stroj
»Celine« Patent, »Elastic«, dobro ohranjen, prodaja za 1250 Din Pohar, Kropa pri Podnarju. 11037

Zobotehnik
Ceno prodam nov Oelpumpenstuhl, Klinkehtuhl in več drugih oprem, na mestne obroke po 1000 Din. Javiti se upr. »Jutra« pod »Zobotehnik« 11000/5458. 11328

Prodajni moter
2 in pol HP, kakor tudi pri salni stroj, obe v zelo dobrem stanju. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Prodajni moter« 11243

Prodajni moter
2 in pol HP, kakor tudi pri salni stroj, obe v zelo dobrem stanju. Ponudbe na upr. »Jutra« pod »Prodajni moter« 11

Načrt zakona o neposrednih davkih

Na plenarni seji Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani je podal zbornični davčni konzulent g. Fran Zagar naslednje poročilo, ki ga je seja odobrila:

Generalna direkcija neposrednih davkov je poslala zbornici v izjavo načrt zakona o neposrednih davkih, s katerim naj se izenači davčna bremena v naši kraljevini. V poslanem načrtu je uveljavljen mešani davčni sistem, kakršen je pri nas že sedaj v veljavi v zakonih, katere smo prinesli iz bivše Avstrije. Načrt navaja naslednje davke: zemljiški davek, hišni davek, davek na podjetja in obrte, davek na rente, dohodni davek in davek na podjetja, zavezana javni računodajci.

Zbornica se je sprlo važnosti izenačenja davčnih bremen izjerno počela z načrtom. Da seznanj s njimi najširše gospodarske kroge, je izvedla posebno anketo, katere so se udeležili med drugimi Kmezijska družba za Slovenijo, pokrajinska zveza hišnih posestnikov, zastopniki zadružništva itd. Nadalje je zbornica podala poročilo o načrtu po svojem referentu tudi na širši odborovih sejah Zveze trgovskih gremijev in Zveze industričev. S tem si je pridobila širše mnenje gospodarskih krogov in podlago za razpravo na seji finančnega odseka, ki se je vršila 4. t. m. Finančni odsek se je na tej seji počel s temeljnimi načeli predloženega načrta. Sklenil je, da v polnem obsegu strinja s sistemom, kakršnega uveljavlja tretji načrt, ki naj tvori bazo za definitivni predlog zakona o neposrednih davkih. Odsek je pa mnenja, da je treba posebno poudariti, da je za izenačenje obremenitve poleg izenačenja davčnega zakona treba ustvariti tudi pogoje za enakomerno izvrševanje zakonov, ki zaenkrat brez dvoma še niso dani. Za važen predpogoj davčnega izenačenja pa smatra odsek tudi naveden samoupravnih financ, ki je neodločljiva. Potrebe samo-

oprave rastejo in zaradi tega se dvigajo tudi doklade na davke, ki le preprosto presegajo v izdatni meri svojo podlago.

V ostalem hočem podčrtati temeljna načela za izpremenjevalne predloge, katere je glede načrta sprejel finančni odsek:

Glede zemljiškega davka je odsek mnenja, da nam načrt ne donaja popolnega izenačenja, ker je to nemogoče, dokler se ne napravi popolni zemljiški kataster tudi v Srbiji in Črni gori. Zaradi tega bi se dalo do takrat izenačenje doseči le na ta način, da se davek kontingentira in kontingentna svota porazdeli na posamezne pokrajine in nanje odpadajoči del pobere po sedanjih zakonih.

Glede davka na zgradbe odklanja odsek nameravana davčna merila, ki so odločno previsoka. Davek bi ne smel presegati 15% odmerne podlage. Vzdrževalni stroški naj bi se enotno upoštevali s 30%, ker ni nobenega razloga, da bi se ti stroški diferencirali za posamezne kraje. Glede časne oprostitve novih stavb je bil odsek mnenja, da nikakor ne gre, da bi se vezala samo na kraje, v katerih pomanjkuje stanovanj. Davčna prostota se je splošno prizna vsem krajem. In sicer za daljšo dobo, kjer pa pomanjkuje stanovanj, naj se pa 15-12 ali 10letna doba podaljša še za dobo 5 let. S tem bi se ne omilila le stanovanjska beda, ampak bi se izboljšala gradbena delavnost in s tem tudi skrajno slab položaj stavbnih obrtnikov, ki v povojni dobi notorično niso zadostno zaposlene.

Odpravi hišne razredarine se ne protivimo, pač pa se je smatralo, da je obremenitev vsake sobe s 30 dinarji na leto za prilike na deželi odločno previsoka. Omejitev davčne ugodnosti edino na kmečke hiše smatramo za neupravičeno in predlagamo, da se razširi tudi na hiše ostalih hišnih posestnikov (obrnitnikov, trgovcev itd.).

Proti davku na podjetja in obrti ima finančni odsek resne pomisleke. Ker se davčna stopa v okvirju posameznih skupin ne ravna v smislu Ustave po dav-

čni moči obdavčenih podjetij in ker pridobiva tega davka predvideva pravilno knjigovodstvo. Obdavčitev po čistih dohodkih na podlagi trgovinskih knjig, odnosno podrobnih računov, bo pri prilikah, kakršne prevladujejo pri nas po deželi, ostala dolga vrsta let le izjema, kakor se to dogaja pri nas glede dohodnine, da se pobira že okoli 30 let. Zaradi tega bi bilo veliko primernejše za dejanske prilike, ako bi se preuredil načrt po vzorcu naše sedanje pridobnine v Sloveniji in Dalmaciji po vnanjih znakih v okvirju kontingenta.

Naši sedanji pridobnini se očita, da se v okvirju kontingenta ne more prilagoditi davčni moči posameznih davkoplačevalcev. Ti očitki niso upravičeni. Pridobnina se odmerja pri nas na podlagi zmanjšanih znakov po srednji donosnosti in primeri s srednjo donosnostjo enakih in sličnih podjetij. Pri odmeri se torej v polnem obsegu upošteva tudi donosnost, kar je pri tem davku kot donosnost davku glavni namen, osobito, ker izravnavno obremenitev po čistih dohodkih itak še dohodnina. Vrhu tega je dana možnost, da se donosnost kvalificira z manj nego navadno in tej kvalifikaciji primerno odmeri davek po nižji ali višji stopi.

Za primer, da ostane navzlic vsem pomislekom pri davku v smislu načrta, je neobhodno potrebno, da se določi davčni moči posameznih davkoplačevalcev vstopajoča progresivna lestvica od 2 do 10%. Ta lestvica naj bi se uredila tako, da bi obremenitev za malega obrtnika ne presežala 2-5% čistega dohodka, za ostale davkoplačevalce pa se le pri dohodkih preko 500.000 Din dosegala najvišjo izmero 10%.

Predpogoj vsakega davčnega zakona mora biti, da računa z danimi razmerami, ker le potem se more zadovoljivo izvrševati. Tega predpogoja določila o novem davku na podjetja in obrti nimajo, ker bo mogel vsem določilom ustrešiti le podjetnik, ki vodi popolno in redno knjigovodstvo. Ta določila se morajo torej, ako ostane pri načrtu, vsaj v toliko popolniti, da se tudi

onim, ki nimajo knjigovodstva, pusti odprta možnost, da svoje prejemke in izdatke napovedo, kakor pač morejo, tudi če nimajo knjig. Dopusti naj se jim, da izkažejo po najboljši vednosti in vesti podatke, ki so potrebni za pravilno odmero davkov. Posebno je potrebno, da se pri obratih brez rednega knjigovodstva smatra podoben račun za pravilen tudi brez podatkov o vrednosti blagovne zaloge začetkom in koncem merodajne dobe, ako se ta vrednost v dotičnem obratu bistveno ne menja.

Proti davku na rente odsek ni imel principijelnih pomislekov, je pa mnenja, da se iz praktičnih razlogov normira davčni minimum v isti višini kakor za dohodnino. Pa tudi nikakor ne gre, da bi se s tem davkom obremenjevali dohodki, ki ne dosegajo eksistenčnega minimuma. V načrtu tudi pogrešamo ugodnostno obravnavanje obresti državnih vrednostnih papirjev in diferenciranje davčnega merila v korist obrestim iz hranilnih vlog v hranilnicah in posojilnicah, ker gre tu navadno za denar gospodarsko šibkejših in gospodarsko manj verziranih slojev. Pomisleke imamo tudi proti pričetku in koncu davčne dolžnosti, ki naj traja od postanka pa do prenehanja dohodninskega vira, kar bo izdatno oteževalo tudi priredbeno tehniko.

Določila o dohodnini ne dajejo načelnih pomislekov. Popolnitve so potrebne le v toliko, da se davčni minimum ne bo določil v zakonu samem, ampak vsako leto s finančnim zakonom. Samo na ta način je dana možnost, da se bo davčni minimum mogel od leta do leta prilagoditi dejanskim potrebam. V načrtu določen davčni minimum je s 3600 Din odločno prenizek in ne odgovarja dejanskim razmeram, ker znaša današnji davčni minimum najmanj 15.000 Din. Druga važna popolnitev načrta je potrebna v tej smeri, da se sprejme že v zakon sam določilo, da se na dohodnino ne smejo pobirati nikake avtonomne določitve, ampak da služijo ta davek samo državnim potrebam. Dohodnino je treba za-

radi njene narave in splošnega značaja posebnost negovati kot najboljši vir bodočih državnih dohodkov, ki naj tvori prehod do idealnega davčnega sistema, to je do čisto osebne sistema, s katerim računa tudi motivno poročilo, čim se prebivalstvo navadi dohodnino.

Glede davka na podjetja, ki javno polagajo račune in glede davka na tinitijeme se odsek v polnem obsegu strinja z izpremenjevalnimi predlogi, katere je stavila sporazumno s ostalimi gospodarskimi korporacijami in organizacijami Centrala Industrijskih korporacij v Beogradu. Ankete, ki se je glede teh davkov vršila, se je udeležila tudi naša zbornica in stavila v interesu slovenske industrije številne predloge, katere so ostali gospodarski krogi sprejeli brez ugovora.

Določila o formalnem postopku za odmero davkov so potrebna izpopolnitve predvsem v tem, da se oproste prijave vsake takse. Uvesti se mora kontradiktorno postopanje za odmero davkov vsaj v tem smislu, da se davčnim oblastvom naloži, da morajo ob prijavi odmerne predloga davčnemu zavezancu priobčiti tudi razloge, ako stavijo davčnemu odboru predlog, ki ni v skladu s prijavo. Davčni odbori naj bodo popolnoma avtonomni in v nobenem oziru vezani na predloge davčnega oblastva. Predpisovanje kazenskih zneskov naj se opusti in ne jemlje pravica priziva davkoplačevalcem, ki iz kateregakoli razloga niso vložili prijave.

Za trgovce, industričje naj se postavijo posebni davčni odbori. Ako se pa te zahteve ne bi moglo ugoditi, naj se prizna stanovskim organizacijam pravica, da imenujejo polovico članov, drugo polovico pa naj imenuje srezka samouprava. Občine naj se popolnoma izločijo pri sestavi davčnih odborov.

Za nalaganje kazni naj se sestavi poseben senat, v katerem naj bodo zastopani tudi davkoplačevalci.

Črn klavir

(Kino trifling) dober klavir, samo ugodna cena. Našlov pove upr. „Jutra“ 11175

Črn planino

Dobro ohranjen, se vaze na posodo proti odškodnini, vr. se za tolik kupi. Poudarje na upravo „Jutra“ 11126

Gramofon

Prost hiška, s ploščami, en kupi. Poudarje na upr. „Jutra“ 11146

Godbeni avtomat

Manke „Klepetar“, dobro ohranjen, primeren za goštnice ali restavracije, se prodaja. Poudarje na upr. „Jutra“ 11153

Förster - planino

Man glas, se prod. Našlov pove upr. „Jutra“ 11120

Rjav planino

Dobro ohranjen, krifem stran, panzer plošča, solo napredaj. Našlov pove upr. „Jutra“ 11156

Švahi

Dva lovska psa, predprijaz, sta se vabila. Posreduje, plača stroške, oha postrova. Našlov pove upr. „Jutra“ 10948

Lepo tele

Mane, simofonice, 5 tednov stara, od bika odlikovanega. I. premijo in drugega priznanja, Ljubljani, Cesta, stal log št. 21. 11109

Dva psa

Mane, parne, samca in samico, od 4-12 mesecev stara, 1866 parna, faga. 11159

Ljubljeno

Prost gospoda, ki je našel v petek med 15-18. uro 11127

Ravno

Mane, parne, samca in samico, od 4-12 mesecev stara, 1866 parna, faga. 11159

Ločitev zakona

Mož: Bog! Saj mi pijejo škurki že ves čas kri. Pa kaj pomaga, če pa ni sredstva zoper nje!

Mož: Prej ga res ni bilo. Toda koncesionirani zavod „Pana“ v Ljubljani na Poljanski c. 12 je iznašel sredstvo, ki pomori brez vsake nadležnosti in brez vseh posledic vse škurke, miši in nočigane. Poidi ali na piši t-tok tja!

3 prvoerstni kuharji za kavo

in 1 slaščičar se iščejo za takoj

19 let

Mane, parne, samca in samico, od 4-12 mesecev stara, 1866 parna, faga. 11159

Kurja očesa

Mane, parne, samca in samico, od 4-12 mesecev stara, 1866 parna, faga. 11159

Kantina

Mane, parne, samca in samico, od 4-12 mesecev stara, 1866 parna, faga. 11159

Kurja očesa

Mane, parne, samca in samico, od 4-12 mesecev stara, 1866 parna, faga. 11159

Kantina

Mane, parne, samca in samico, od 4-12 mesecev stara, 1866 parna, faga. 11159

Kurja očesa

Mane, parne, samca in samico, od 4-12 mesecev stara, 1866 parna, faga. 11159

A Vi, gospod?

P I 283/16-96

Na : orje!

Prvorazredni hotel „Rokan“

Selce, Hrv. primorje

otvorjen!

Lastno morke kopalnice, ki so v Ljubljani, do 15. junija se sprejemajo gostje brez predprijave. Se priporoča lastnik Alojz Bernek. 231

Travniki za kofino

se prevzame. Poudarje na upr. „Jutra“ pod značko „Kotnja“. 11174

Pozor! Trgovci!

Trgovcem se naznanja, da evcilirana „Palma“ št. 24 in 25, v Posušju, izdeluje raznovrstno umetno cvetlično lišče, razne cvetlice, seane in pranske šopke za evate in nevese, nagrobne vence, rutke, avilene papir, krep papir, razne prolinke ter vse v cvetličarstvu stroko spadajoče predmete po najnižji konkurenčni ceni. Trgovci, zahtevajte cenik! 11115

Pozor! Trgovci!

Trgovcem se naznanja, da evcilirana „Palma“ št. 24 in 25, v Posušju, izdeluje raznovrstno umetno cvetlično lišče, razne cvetlice, seane in pranske šopke za evate in nevese, nagrobne vence, rutke, avilene papir, krep papir, razne prolinke ter vse v cvetličarstvu stroko spadajoče predmete po najnižji konkurenčni ceni. Trgovci, zahtevajte cenik! 11115

Pozor! Trgovci!

Trgovcem se naznanja, da evcilirana „Palma“ št. 24 in 25, v Posušju, izdeluje raznovrstno umetno cvetlično lišče, razne cvetlice, seane in pranske šopke za evate in nevese, nagrobne vence, rutke, avilene papir, krep papir, razne prolinke ter vse v cvetličarstvu stroko spadajoče predmete po najnižji konkurenčni ceni. Trgovci, zahtevajte cenik! 11115

Pozor! Trgovci!

Trgovcem se naznanja, da evcilirana „Palma“ št. 24 in 25, v Posušju, izdeluje raznovrstno umetno cvetlično lišče, razne cvetlice, seane in pranske šopke za evate in nevese, nagrobne vence, rutke, avilene papir, krep papir, razne prolinke ter vse v cvetličarstvu stroko spadajoče predmete po najnižji konkurenčni ceni. Trgovci, zahtevajte cenik! 11115

Pozor! Trgovci!

Trgovcem se naznanja, da evcilirana „Palma“ št. 24 in 25, v Posušju, izdeluje raznovrstno umetno cvetlično lišče, razne cvetlice, seane in pranske šopke za evate in nevese, nagrobne vence, rutke, avilene papir, krep papir, razne prolinke ter vse v cvetličarstvu stroko spadajoče predmete po najnižji konkurenčni ceni. Trgovci, zahtevajte cenik! 11115

Pozor! Trgovci!

Trgovcem se naznanja, da evcilirana „Palma“ št. 24 in 25, v Posušju, izdeluje raznovrstno umetno cvetlično lišče, razne cvetlice, seane in pranske šopke za evate in nevese, nagrobne vence, rutke, avilene papir, krep papir, razne prolinke ter vse v cvetličarstvu stroko spadajoče predmete po najnižji konkurenčni ceni. Trgovci, zahtevajte cenik! 11115

Pozor! Trgovci!

Trgovcem se naznanja, da evcilirana „Palma“ št. 24 in 25, v Posušju, izdeluje raznovrstno umetno cvetlično lišče, razne cvetlice, seane in pranske šopke za evate in nevese, nagrobne vence, rutke, avilene papir, krep papir, razne prolinke ter vse v cvetličarstvu stroko spadajoče predmete po najnižji konkurenčni ceni. Trgovci, zahtevajte cenik! 11115

Pozor! Trgovci!

Trgovcem se naznanja, da evcilirana „Palma“ št. 24 in 25, v Posušju, izdeluje raznovrstno umetno cvetlično lišče, razne cvetlice, seane in pranske šopke za evate in nevese, nagrobne vence, rutke, avilene papir, krep papir, razne prolinke ter vse v cvetličarstvu stroko spadajoče predmete po najnižji konkurenčni ceni. Trgovci, zahtevajte cenik! 11115

Pozor! Trgovci!

Trgovcem se naznanja, da evcilirana „Palma“ št. 24 in 25, v Posušju, izdeluje raznovrstno umetno cvetlično lišče, razne cvetlice, seane in pranske šopke za evate in nevese, nagrobne vence, rutke, avilene papir, krep papir, razne prolinke ter vse v cvetličarstvu stroko spadajoče predmete po najnižji konkurenčni ceni. Trgovci, zahtevajte cenik! 11115

Pozor! Trgovci!

Trgovcem se naznanja, da evcilirana „Palma“ št. 24 in 25, v Posušju, izdeluje raznovrstno umetno cvetlično lišče, razne cvetlice, seane in pranske šopke za evate in nevese, nagrobne vence, rutke, avilene papir, krep papir, razne prolinke ter vse v cvetličarstvu stroko spadajoče predmete po najnižji konkurenčni ceni. Trgovci, zahtevajte cenik! 11115

Pozor! Trgovci!

Trgovcem se naznanja, da evcilirana „Palma“ št. 24 in 25, v Posušju, izdeluje raznovrstno umetno cvetlično lišče, razne cvetlice, seane in pranske šopke za evate in nevese, nagrobne vence, rutke, avilene papir, krep papir, razne prolinke ter vse v cvetličarstvu stroko spadajoče predmete po najnižji konkurenčni ceni. Trgovci, zahtevajte cenik! 11115

Pozor! Trgovci!

Trgovcem se naznanja, da evcilirana „Palma“ št. 24 in 25, v Posušju, izdeluje raznovrstno umetno cvetlično lišče, razne cvetlice, seane in pranske šopke za evate in nevese, nagrobne vence, rutke, avilene papir, krep papir, razne prolinke ter vse v cvetličarstvu stroko spadajoče predmete po najnižji konkurenčni ceni. Trgovci, zahtevajte cenik! 11115

Pozor! Trgovci!

Trgovcem se naznanja, da evcilirana „Palma“ št. 24 in 25, v Posušju, izdeluje raznovrstno umetno cvetlično lišče, razne cvetlice, seane in pranske šopke za evate in nevese, nagrobne vence, rutke, avilene papir, krep papir, razne prolinke ter vse v cvetličarstvu stroko spadajoče predmete po najnižji konkurenčni ceni. Trgovci, zahtevajte cenik! 11115

Pozor! Trgovci!

Trgovcem se naznanja, da evcilirana „Palma“ št. 24 in 25, v Posušju, izdeluje raznovrstno umetno cvetlično lišče, razne cvetlice, seane in pranske šopke za evate in nevese, nagrobne vence, rutke, avilene papir, krep papir, razne prolinke ter vse v cvetličarstvu stroko spadajoče predmete po najnižji konkurenčni ceni. Trgovci, zahtevajte cenik! 11115

Pozor! Trgovci!

Trgovcem se naznanja, da evcilirana „Palma“ št. 24 in 25, v Posušju, izdeluje raznovrstno umetno cvetlično lišče, razne cvetlice, seane in pranske šopke za evate in nevese, nagrobne vence, rutke, avilene papir, krep papir, razne prolinke ter vse v cvetličarstvu stroko spadajoče predmete po najnižji konkurenčni ceni. Trgovci, zahtevajte cenik! 11115

Pozor! Trgovci!

Trgovcem se naznanja, da evcilirana „Palma“ št. 24 in 25, v Posušju, izdeluje raznovrstno umetno cvetlično lišče, razne cvetlice, seane in pranske šopke za evate in nevese, nagrobne vence, rutke, avilene papir, krep papir, razne prolinke ter vse v cvetličarstvu stroko spadajoče predmete po najnižji konkurenčni ceni. Trgovci, zahtevajte cenik! 11115

RAZGLAS.

P I 283/16-96

Na prostovoljni dražbi se

proda enonadstropna hiša št. 16 na Viliu z gospodarskimi poslopiji in z železno žico ograjen vrt, dne

26. maja 1925

ob 9. uri dopoldne pri okrajnem sodišču v Ljubljani, soba 34. Izklicna cena 218.490 Din, ostali pogoji na vpogled pri sodišču soba št. 34.

Okrajno sodišče v Ljubljani, odd. I., dne 29. aprila 1925.

2596-a

Sodna dražba

zemljišča na Zgornji Bell št. 21, obstoječega iz stare gostilne in trgovine v prometnem kraju brez konkurence in z gospodarskim poslojem ter par gozdov in njiv se vrši

22. maja 1925 ob 10. uri dop. na Zgornji Bell.

2761-a

OGLAS.

Na dan 30. maja t. l. vršila se bo ob 11. uri v Stabu 40. pešpolka „Trigla skupa“. Poljan-ka cesta v Ljubljani, direktna pogodba za nabavko od 1900 kg makaronov, 1000 kg pšenice, 1200 kg ječmenja, 3000 kg pšenice, 1500 kg riža, 1500 kg svinjske masti, 750 kg jedinega olja in 250 litrov kisa. Uslovi za dobavo na razpogo so v trgovski zbornici kakor tudi v pisarni omenjenega polka.

Iv. pisarne 40. pešpoljskega polka „Triglavskega“ št. 9980 od 14. maja 1925

Drva in oglje

kupi vsako množino d. d. Deska v Ljubljani. Poslati je pisarne ponudbe s najnižjo ceno fco. mesta.

2521-a

Birmanska darila:

zlato, srebrno in oro po najnižjih cenah pri staroznani trdki

Ivan Somnitz

Ljubljana, Sv. Petra cesta 16.

2534-a

Cvetličarna Anton Bajec

Ljubljana, Pod Trančo blv. 2

sveže cvetje

62-a

POZORI! Ali že veste POZORI!

da se 2410-a

trgovina Marija Rogelj

sedaj nahaja na

SV. PETRA CESTI 26, poleg Kolodvor. ulice

Priporoča svojo krasno pomilansko zalogo štetov, čajov, kloba, cefirja, oksforda, delena, kambrika, silona, bele in ružave kotenine, platna za ruhe, dalje moško in žensko perilo, svilene jumperje, krasne rute in šerne, kravate, nogavice, pavlo in drobniarije.

Povsod se javno govori, da se pri meni dohro in najceneje dobi!

Marija Rogelj.

Parketne deščice iz slavonskega hrasta in bukove iz najboljšega materiala
Trstje za strop
Bakula (leseno pletivo) za strop in stene
Strešno lepenko in lesni cement

dobavlja takoj v vsaki množini najceneje
 Tel. inter. 513
Jos. R. Puh
 Ljubljana, Gradaška ulica št. 22

Teod. Korn, Ljubljana

Poljska cesta št. 3
 krovn, stavljen, galanterijski in okrasni klepani, instalacije vodovodov, naprava strobov, kopališke in klosetne naprave, izdelovanje posod iz pločevine za želez, barvo, lak in med vsake velikosti kakor tudi posod (kafije) za konzerve.

NOVO! NOVO!

Največje zanimanje

vlada za zgradbo stanovanjskih hiš v s. c. m.

„SEIDEL“

ker je zidanje v tem sistemu tehnično in ekonomsko dovršeno, najhitreje in najceneje. Splošno pozornost vzbujajo

nosilni sistema „SEIDEL“

kateri nadomeščajo lesene stropnike, železobetonske preklade itd. Natančnejše podatke dobite pri stavbnem podjetju **JAKOB ACCETTO** sin, ing. Viktor Accetto in drug Ljubljana, Tabor št. 2.

Stopnice - SEIDEL - ograje.

Botri in botrice v Vodmatu dobe **birmska darila**

blizu in najceneje pri trvdki

Ludovik Zašec, urar

Zaloška cesta št. 27.

Popravila in druga dela se izvrše točno po zmernih cenah. 2608-a

„AUGOLATOR“

inhalacijski aparat ne sme manjkati v nobeni družini, nabaviti si ga mora vsak posameznik, ako skrbi za svoje zdravje. „AUGOLATOR“, inhalacijski aparat, zdravi z najsigurnejšim uspehom vse bolezni sapnih organov, kakor: prehlajenja, kašelj, oslovski kašelj, astma, gnojna in bronhijalna katar, vnetje in pljučne bolezni, vnetje pljučnih konic, posledice influenze, astma itd. Prednosti aparata: Razbija pušče oljate in vodene tekočine. Ni v nikakoli zvezi s kurjavo, torej ognja varno. Komodno se more uporabljati tudi v postelji. Takoj po uporabi se pacient lahko poda na mrzli zrak ter je popolnoma zavarovan pred ponovnim prehlajenjem. Presenetljiv učinek takoj po uporabi. Cena takoj upoabljivega in popolnega aparata „AUGOLATOR“ 135 Din, pošilnina in ovojnina se zaračuna posebej.

Zahtevajte takoj brezplačnih prospektov.

JOZE CEBULJ

agencija-komisija, lesenice na Gorenjskem

Generalno zastopstvo za SHS. 55-a

Za birmo

se priporoča priznana najboljša izdelava, večkrat odlikovanega

fotografa Vlašič

Maribor, Gosposka ulica 23.

Cene zmerni! Cene zmerni!

2690-a

Velika prodaja bluz!

Velitrgovina **R. Stermeckl, Celje.**

Cenik zastoj! Cenik zastoj!

Prva slovenska parna vulkanizacija vseh vrst

195-a **gumija**

P. ŠKAFAR

LJUBLJANA, Rimska c. 11

Indian Prince

enocilinderski, 3 1/2 HP, brzina do 80 km
 uporaba bencina ca 2 1/2 ltra na 100 km

Takojšnja dobava

2794a

AMERICAN MOTORS LTD., LJUBLJANA

Tečaji za strojepisje, slov. in nemško stenografijo

se začnejo na Ant. Rud. Legatovem zasebnem

učnem zavodu v Mariboru dne 2. junija 1925.

Vpisovanja in prospekti v trgovini s pi-

sarniškimi stroji ANT. RUD. LEGAT & Co.,

Maribor, samo Slovenska ul. 7.

Nobene podružnice! 7797a Telefon 100.

Cie. Cie. Transatlantique (French Line)

HAVRE-NEW-YORK - samo šest dni čez morje.

SREDNJA IN JUŽNA AMERIKA

Udobne kabine tudi v III. razredu za 2, 4 in 6 oseb, izvrstna hrana z vinom vred.

Ekspressni parniki: „Paris“, „France“, „de Grasse“.

Vozne listke in tovarejna pojasnila daje:

Ivan Kraker

zastopnik v Ljubljani

Kolodvorska ul. 41

NARODNA TISKARNA

LJUBLJANA

KNAFLJEVA

UL. 5

Pozor!

Pozor!

Auto-moto-ciklisti

mehaniki in železničarji na

javno dražbo

ki se vrši 22. in 23. maja vsakokrat ob 9. uri zjutraj.

Prodajalo se bo:

1. Kompletna garaža z elektr. pogonom,

stroji, orodje in vse pritiskline.

2. 4 automobili in razni deli avtomobilov.

3. Kolesa nova in razni deli koles.

4. Veliko materiala za vsako rabo in pneumatika.

Predmeti se lahko od 18. maja naprej ogledajo v garaži Vegova

2808 ulica št. 8, Ljubljana.

Darila za birmance

Ure vseh vrst, zlatnine, srebrnine itd.

prodajam po tovarniški ceni vsled pre-

ureditve lokala, a to samo za kratko dobo

izvršujem tudi točno in po zmerni ceni vsa dela

spadajoča v moje stroko

Lovreno Stojec, Maribor

Jurčičeva ulica 8. 2821a

Prodajam takoj

dvovprežno kočijo, enovprežno

kočijo, dvovprežni platovoz in

različno opremo za konje.

Naslov pove upravnistvo „JUTRA“.

Dr. Demšar

ne ordinira

do

Binkošti

2791-a

SCHAFFHUSEN - ura

svetovna znamka.

136a Dobi se pri

F. Cudon, Ljubljana

Prešernova 1. Seaburgova 7

INTERNATIONAL

WATCH CO

CHRONOMETRES ET

MONTRES DE PRECISION

se dobi

vsak čas

v

Hotel Štrukelj

Prima dirkop

šivalni stroji

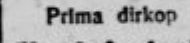
in

kolesa pri

ALOJS USSAR,

Krekova ulica 14, II.

MARIBOR

J. Stjepušin

Sisak

priporoča

bolje tam-

burice, stru-

ne, partiture

in ostale po-

trebnice za

vs

glas-

bila.

40-a

Trgovske

informacije

iz vse države, zlasti iz

Slovenije, kakor tudi

Italije, Francije, An-

gleške in Holandske

dobavlja točno

ALOMA COMPANY,

Ljubljana 2774a

Zlate bregove

Vam ne morem za-

sigurati, pač pa lep

stalni rastoči zaslu-

žek. Zahtevajte po-

isnilo in priložite

nismu znamke za

Din 3, nakar dobite

obširne predloge od

Polic. prijav. no-

vinske agencije

Fran Vorsič,

Maribor, Vrbanova 19.

Priporočamo knjigo:

Stojanovič A.,

Kumanovska bitka.

Popis bitke in njen po-

men z dvema zemljevi-

doma. Knjiga velja

poštino vred Din 31-

ter se naroča pri

Tiskovni zadrugi

v Ljubljani.

Liubljancanom v vednost!

Vljudno naznanjam, da je nekdanja znana gostilna

„pri čončku“, sedaj pod imenom

„gostilna pri Kmetu“

popolnoma prenovljena in razširjena. Poleg hiše sem uredil

lep velik vrt in poseben prostor za balincaje

na travniku.

Vodim priznano dobro kuhinjo ter točim pristna do

mača in štajerska vina.

Sveže perutnina vsak čas na razpolago.

Priporočam se cenj. znancem in prijateljem i. Ljub-

ljane in domačinom za prijazen obisk.

FRAN KMET,

Zgornja Šiška, Celovška cesta št. 75.

7809a

Cipkarice, gospodinje, trgovci!

Z ozirom na razpoložljivo zalogo pristne a češkega lanenega su-

kanca in sicer številke 30, 40, 50, 100, 110 in 120 se sukanec

prodaja po znatno znižanih cenah v naši prodajalni Pod Tranco 1.

Vabimo nujno k nakupu dokler traja zaloga. 2785-a

Osrednja čipkarska zadruga, r. z. o. z. v Ljubljani.

Tovarna za kemični

preparandni papir

na celim Balkanu brez konkurence, se ceno proda. Tovarna

leži v bližini Ljubljane, je popolnoma opremljena za izdelovanje

indigo in karbonpapirja ter svetlopišnega papirja. 2810-a

Pojasnila daje društvena pisarna, Ljubljana, Mestni trg 8/L.

Ljudske knjižnice

opozarjamo

na najnovejše zvezke zbirke

„Prosveti in zabavi“

Puškin - Prijatelj, Kapetanova hči. Povest.

Broš. 24 Din, vez. 29 Din, po pošti 1-25 Din več.

Budal Andrej, Križev pot Petra Kuplje-

nika. Povest. Broš. 17 Din, vez. 22 Din, po

pošti 1-25 Din več.

Kersnik Janko, Cyolamen. Roman. Broš. 22 Din,

vez. 27 Din, po pošti 1-25 Din več.

Kersnik Janko, Agitator. Roman. Broš. 18 Din,

vez. 23 Din, po pošti 1-25 Din več.

Zeyer - Brađač, Tri legende o razpeli. Vez

20 Din, po pošti 1-25 Din več.

Naročila sprejema:

Tiskovna zadruga v Ljubljani.

Prešernova ulica 54.

Zahvala.

Za vse dokaze toplega sočutja ob izgubi naše nepozabne

matere, soproge, stare matere, gospe

Frane Zupan

kakor tudi za tako obilno spremstvo na njeni zadnji poti

izrekamo vsem udeležencem našleno zahvalo.

Posebno zahvalo smo dolžni g. dr. Otmarju Krajcu

za večletno neprecenljivo zdravljenje, žel. glasb. društvu

„Sloga“ in godbi Jug. železničarjev za prekrasne žalostinke,

železničarjem, upodablajočim umetnikom, učitelstvu, čev-

ljarjem itd. itd.

Presrečna hvala vsem darovalcem cvetja, šopkov in vencev.

Žalujejo rodbine **Zupan-Turinove.**

ZAHVALA

Ob težki, bridki izgubi naše srčno ljubljene hčerke,

gospodične

Ljudmile Kovač

učiteljica v Odrančih

izrekava najlepšo zahvalo vsem, ki so jo spemil na njeni zadnji

poti ali so na katerikoli način sočustvovali z nami.

Posebno se zahvaljujemo častili dohovščini za častno

spremistvo, petrovškemu učitelstvu s tolsko mladino, kakor

tudi vsem njenim bližnjim ter daljnim tovarišem in tovari-

šicam, za genijni poslovilni govor ob odprtem grobu šol.

upravitelju g. R. Wudlerju, za lepo nagrobno petje šolskega

pevskega zbora učitelju g. Kotniku in vsem darovalcem

krasnega cvetja in lepih vencev.

V Petrovčah, dne 14. maja 1925.

2784a **Jakov in Antonija Kovač.**

+

Potrži globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom

in znancem, da nas je naš dobi soprog, oče, stari oče in

stric, gospod